

Studijní text
k okruhům zvláštní části úřednické zkoušky
pro obor státní služby
9 - Školství, mládež a tělovýchova

leden 2025

Obsah

Téma	číslo strany
Úvod	7
Okruh č. 1 - Vzdělávání a vzdělávací soustava ČR	
1. <u>Vymezení druhů škol a jejich charakteristika vycházející z ustanovení zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.</u> <u>Vymezení druhů školských zařízení a charakteristika školských služeb</u> jimi poskytovaných vycházející ze zákona č. 561/2004 Sb. a zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.	8
2. <u>Zřizovatelé škol a školských zařízení</u> a jejich působnost, právní postavení škol a školských zařízení v regionálním školství (§ 7 a 8 zákona č. 561/2004 Sb.) + kompetence ke zřizování škol a školských zařízení. Vymezení právních forem škol a školských zařízení v závislosti na zřizovateli (§ 8 zákona č. 561/2004 Sb.).	9
3. <u>Veřejné, státní a soukromé vysoké školy</u> (§ 2, 5, 6, 39, 94 a příloha č. 1 k zákonu č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů).	10
4. <u>Vymezení dalšího vzdělávání</u> (§ 1 až § 4 zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů. Celoživotní vzdělávání na vysokých školách dle § 60 zákona č. 111/1998 Sb.	11
Okruh č. 2 - Pedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení a akademičtí pracovníci vysokých škol	
1. <u>Pedagogičtí pracovníci</u> dle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů; základní charakteristika, odborná způsobilost, rozsah přímé pedagogické činnosti, další vzdělávání pedagogických pracovníků. <ul style="list-style-type: none"> – Definice pedagogického pracovníka (§ 2 zákona č. 563/2004 Sb.). – Předpoklady k výkonu činnosti pedagogického pracovníka regionálního školství (§ 3 až 5 zákona č. 563/2004 Sb.) – Rozdělení pracovní doby na přímou pedagogickou činnost a ostatní práce související se vzděláváním, definice přímé pedagogické činnosti, jakým způsobem se upravuje ve školách a školských zařízeních, které nezřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí, délka dovolené pedagogických pracovníků a pravidla pro její čerpání (§ 22 až 23a zákona č. 563/2004 Sb.). – Další vzdělávání pedagogických pracovníků (§ 24 zákona č. 563/2004 Sb.). 	13
2. <u>Akademičtí pracovníci vysokých škol</u> (§ 70 až 77 zákona č. 111/1998 Sb.) Definice akademického pracovníka, řízení ke jmenování profesorem, habilitační řízení, definice mimořádného profesora, vyslovení neplatnosti jmenování docentem/profesorem, výběrové řízení na veřejné vysoké škole.	16
Okruh č. 3 - Systém vzdělávacích a studijních programů	
1. <u>Systém vzdělávacích programů v regionálním školství:</u> <ul style="list-style-type: none"> – Rámcové vzdělávací programy (§ 3 a 4 zákona č. 561/2004 Sb.). – Školní vzdělávací programy (§ 3 a 5 zákona č. 561/2004 Sb.). 	18
2. <u>Studijní programy a oblasti vzdělávání na vysokých školách</u> (část čtvrtá zákona č. 111/1998 Sb.). <ul style="list-style-type: none"> – Typy studijních programů, součásti studijního programu, oblasti vzdělávání, tituly udělované v oblasti vysokoškolského vzdělávání. – Zajišťování kvality na vysokých školách (část osmá zákona o vysokých školách) – hodnocení vysoké školy, zajišťování kvality vzdělávací a tvůrčí činnosti. 	19
Okruh č. 4 - Základní (správní) působnost MŠMT dle zákona č. 561/2004 Sb.	
<u>Kompetence vyplývající z postavení ústředního správního úřadu v oblasti školství:</u> <ul style="list-style-type: none"> – Odpovědnost za přípravu právních norem v dané oblasti; řízení výkonu státní správy v oblasti školství a zřizovatelské kompetence - § 169 zákona č. 561/2004 Sb.: – Vydávání rámcových vzdělávacích programů a akreditace vzdělávacích programů pro vyšší odborné vzdělávání - § 4 a § 104 až 106 zákona č. 561/2004 Sb. – Evidence a sdružování údajů ze školních matrik - § 28 zákona č. 561/2004 Sb. – Ve věci vedení školského rejstříku a rozhodování ve věcech školského rejstříku - § 141 až 152 zákona č. 561/2004 Sb. – V oblasti financování škol a školských zařízení § 170 a 171 zákona č. 561/2004 Sb. – Nostrifikace a uznávání rovnocennosti zahraničních dokladů o vzdělání – § 108 a 108a zákona č. 561/2004 Sb. – Přezkumy hodnocení - § 82 zákona č. 561/2004 Sb. 	21

Okruh č. 5 - Působnost MŠMT ve vztahu k vysokým školám	
1. Působnost ministerstva vůči <u>veřejným vysokým školám</u> (§ 87 zákona č. 111/1998 Sb.), včetně oblasti financování veřejných vysokých škol (§ 18 a 18a zákona č. 111/1998 Sb.) a soukromých vysokých škol (§ 40 zákona č. 111/1998 Sb.).	25
2. <u>Registrace vnitřních předpisů</u> , omezení výkonu působnosti orgánů veřejné vysoké školy – hlava III zákona č. 111/1998 Sb.	
3. Působnost ministerstva vůči <u>soukromým vysokým školám</u> (zejm. v oblasti udělování státního souhlasu § 39, 39a zákona č. 111/1998 Sb.), registrace vnitřních předpisů	25
4. Působnost ministerstva v oblasti působnosti <u>zahraničních vysokých škol</u> nebo jejich poboček na území ČR (část čtrnáctá zákona o vysokých školách).	
5. <u>Uznávání zahraničního vysokoškolského vzdělání</u> a kvalifikací dle § 89 a 90 zákona č. 111/1998 Sb., poplatky s uznáváním spojené, registr řízení o žádostech o uznání zahraničního vzdělání, aplikace Úmluvy o uznávání kvalifikací týkajících se vysokoškolského vzdělávání v evropském regionu (tzv. Lisabonská úmluva, č. 60/2000 Sb. m. s.).	26
Okruh č. 6 - Koncepční činnost MŠMT (význam, způsob přípravy, dopady, stručná charakteristika dokumentů)	
1. <u>Strategie vzdělávací politiky 2030+</u> .	28
2. <u>Dlouhodobý záměr vzdělávání</u> a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy a výroční zpráva - § 9 a 10 zákona č. 561/2004 Sb.	30
3. <u>Výroční zprávy</u> o činnosti a hospodaření vysokých škol, strategický záměr vzdělávací a tvůrčí činnosti pro oblast vysokého školství (§ 21 a 42, § 87 zákona o vysokých školách).	31
Okruh č. 7 - Rejstříky a registry	
1. <u>Školský rejstřík (rejstřík škol a školských zařízení + rejstřík školských právnických osob).</u> <u>Rejstřík škol a školských zařízení.</u> Účel rejstříku škol a školských zařízení (§ 142 zákona č. 561/2004 Sb.). Kompetence k vedení rejstříku škol a školských zařízení (§ 143 zákona č. 561/2004 Sb.). Údaje v rejstříku škol a školských zařízení (§ 144 zákona č. 561/2004 Sb.). Principy, na kterých je rozhodování o zápisu do rejstříku postaveno – § 148 zákona č. 561/2004 Sb. Průběh řízení o zápisu školy nebo školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení a o změně zápisu školy nebo školského zařízení v rejstříku škol a školských zařízení.	33
2. <u>Rejstřík školských právnických osob.</u> Vedení rejstříku školských právnických osob. Zápis do rejstříku, sbírka listin - § 154 a § 155 zákona č. 561/2004 Sb. Výmaz školské právnické osoby z rejstříku školských právnických osob § 158 a § 159 zákona č. 561/2004 Sb.	36
3. <u>Registry v oblasti VŠ</u> (§ 87 zákona č. 111/1998 Sb.): Registr uměleckých výstupů (též § 77c zákona č. 111/1998 Sb.). Registr vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů. Registr docentů, profesorů a mimořádných profesorů. Sdružené matriky studentů.	39
4. <u>Rejstřík sportovních organizací, sportovců, trenérů a sportovních zařízení (rejstřík sportu)</u> (§ 3f zákona č. 115/2001 Sb.).	40
Okruh č. 8 - Česká školní inspekce a její postavení ve vzdělávacím systému	
1. <u>Česká školní inspekce a její postavení v systému veřejné správy.</u> Zákonná úprava postavení a činnosti České školní inspekce. Zaměstnanci České školní inspekce. Hlavní úkoly České školní inspekce podle zákona č. 561/2004 Sb.	40
2. <u>Evaluační funkce České školní inspekce</u> – rozsah, výstupy, opravné prostředky. Zákonné oprávnění pro výkon hodnotící činnosti České školní inspekce. Rozsah této činnosti. Výstupy evaluační činnosti. Opravné prostředky. Práva a povinnosti ředitele v souvislosti s výkonem hodnotící činnosti české školní inspekce.	41
3. <u>Kontrolní funkce České školní inspekce.</u> Zákonné oprávnění pro provádění kontroly Českou školní inspekcí. Rozsah kontroly. Výstupy kontrolní činnosti. Opravné prostředky. Práva a povinnosti kontrolních pracovníků a kontrolovaných osob.	43

Okruh č. 9 - Krajský úřad při výkonu státní správy ve školství	
1. <u>Správní rozhodování</u> - § 42, § 108, § 143 a § 144, § 148, § 178 a § 183 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb.	44
2. <u>Kompetence v oblasti financování regionálního školství</u> - § 161 až 163 zákona č. 561/2004 Sb.	45
3. <u>Ostatní správní kompetence</u> vymezené § 9, § 10, § 20, § 41, § 52, § 69, § 60a, § 61, § 69, § 74, § 80, § 82, § 102 zákonem č. 561/2004 Sb.	46
Okruh č. 10 - Ředitel školy a školského zařízení v roli správního orgánu, statutárního orgánu, jmenování a odvolání ředitelů	
1. <u>Kompetence vyplývající z postavení statutárního orgánu právnické osoby</u> (§ 164 a § 165 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.). Správní rozhodování (§ 165 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.). Působnost správního řádu na rozhodování ředitele školy a školského zařízení (§ 183 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.). Výčet základních rozhodovacích kompetencí.	46
2. <u>Předpoklady k výkonu funkce ředitele školy a školského zařízení.</u>	48
3. <u>Jmenování a odvolání ředitele školy a školského zařízení v závislosti na zřizovateli školy a školského zařízení</u> (§ 166 zákona č. 561/2004 Sb.). Důvody pro odvolání ředitele veřejné školy a školského zařízení z funkce.	48
4. <u>Orgány veřejné vysoké školy</u> (§ 7, 8, 9, 10, 11, 12, 12a, 14, 15 zákona č. 111/1998 Sb.) - rektor, akademický senát, vědecká rada nebo umělecká rada (nebo na neuniverzitní vysoké škole akademická rada), rada pro vnitřní hodnocení, správní rada.	50
Okruh č. 11 - Vymezení orgánů vykonávajících územní samosprávu ve školství a jejich základní kompetence, školská rada	
1. <u>Obec</u> – přehled základních kompetence podle zákona č. 561/2004 Sb. Zákonné povinnosti obcí v oblasti vytvoření podmínek pro plnění povinné školní docházky - § 178 zákona č. 561/2004 Sb. Zřizovatelská kompetence obcí ve vztahu k dalším školám a školským zařízením (§ 179 zákona č. 561/2004 Sb.). Kompetence v oblasti financování obecních škol a školských zařízení v závislosti na druzích výdajů – přímé, provozní, kapitálové (§ 180 zákona č. 561/2004 Sb.).	52
2. <u>Kraj</u> – přehled základních kompetencí podle § 181 zákona č. 561/2004 Sb. (ve stručné podobě). Zákonné povinnosti kraje v oblasti vytvoření podmínek pro zajištění vzdělávání v zákonem vymezených oblastech - § 181 zákona č. 561/2004 Sb. Zřizovatelská kompetence krajů ve vztahu ke školám a školským zařízením - § 181 zákona č. 561/2004 Sb. Kompetence v oblasti financování krajských škol a školských zařízení v závislosti na druzích výdajů – přímé, provozní, kapitálové (§ 182 zákona č. 561/2004 Sb.).	54
3. <u>Školská rada.</u> Postavení školské rady, obligatornost zřízení a její účel - § 167 zákona č. 561/2004 Sb. Kompetence k jejímu zřízení - § 167 zákona č. 561/2004 Sb. Složení školské rady a způsob jejího ustavení - § 167 zákona č. 561/2004 Sb. Kompetence školské rady - § 168 zákona č. 561/2004 Sb.	55
Okruh č. 12 - Předškolní vzdělávání	
<u>Vymezení povinnosti předškolního vzdělávání.</u> <u>Předškolní vzdělávání - § 33 až § 35, § 123 a § 179 zákona č. 561/2004 Sb.</u> - Cíle předškolního vzdělávání. - Organizace předškolního vzdělávání. - Podmínky pro ukončení předškolního vzdělávání. - Úplata za předškolní vzdělávání. - Úloha obcí při zajišťování předškolního vzdělávání. - Povinné předškolní vzdělávání. - Zákonné povinnosti obcí v oblasti vytvoření podmínek pro plnění povinné školní docházky - § 178 zákona č. 561/2004 Sb.	57
Okruh č. 13 - Povinná školní docházka a základní vzdělávání	
1. <u>Povinnost školní docházky.</u> Délka povinné školní docházky a osobní rozsah povinnosti docházet do školy (§ 36 zákona č. 561/2004 Sb.). Odklad povinné školní docházky (§ 37 zákona č. 561/2004 Sb.). Plnění povinné školní docházky v zahraničí (§ 38 zákona č. 561/2004 Sb.). Jiné způsoby plnění povinné školní docházky (§ 40 až 42 zákona č. 561/2004 Sb.).	60

2. <u>Základní vzdělávání.</u> Organizace, průběh a ukončení základního vzdělávání (§ 46, § 49 až 55 zákona č. 561/2004 Sb.). Přípravné třídy a základní škola speciální (§ 47 a 48 zákona č. 561/2004 Sb.).	63
Okruh č. 14 - Střední a vyšší odborné vzdělávání	
1. <u>Stupně vzdělání</u> středního a vyššího odborného vzdělávání.	65
2. <u>Přijímání ke vzdělávání</u> a jeho průběh ve středních školách a vyšších odborných školách. Podmínky pro přijetí ke studiu ve středních školách a vyšších odborných školách (§ 59, 60 a násl., 88 a 93 zákona č. 561/2004 Sb.). Pravidla a průběh přijímacího řízení do prvního ročníku studia (§ 60 až 63, 88, 94 a 95 zákona č. 561/2004 Sb.).	65
3. <u>Ukončování vzdělávání</u> ve středních školách a vyšších odborných školách. Způsoby ukončování středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání (§ 72, § 89 a § 101 zákona č. 561/2004 Sb.). Základní informace o organizaci a průběhu zkoušek (§ 73 až 82, 90 a 102 zákona č. 561/2004 Sb.).	70
Okruh č. 15 - Školské služby a školská zařízení, zařízení ústavní a ochranné výchovy	
1. <u>Školské služby a základní charakteristika</u> hlavních druhů a typů školských zařízení. Definice školských služeb (§ 7 zákona č. 561/2004 Sb.). Výčet druhů školských zařízení a základních typů školských zařízení (§ 7 zákona č. 561/2004 Sb.) Školská zařízení pro zájmové vzdělávání (§ 111 a 111a zákona č. 561/2004 Sb.) Základní charakteristika hlavních typů školských zařízení Zřizovatelská působnost ke školským zařízením. Úplata za školské služby (§ 122 zákona č. 561/2004 Sb.).	78
2. <u>Hlavní principy výkonu ústavní výchovy, ochranné výchovy a preventivně výchovné péče</u> ve školských zařízeních. Charakteristika ústavní výchovy, ochranné výchovy a preventivně výchovné péče. Vymezení školských zařízení, v nichž tato činnost probíhá, a základní principy jejich činnosti. Nejdůležitější práva a povinnosti pedagogických pracovníků a dětí umístěných v těchto zařízeních.	81
Okruh č. 16 - Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných	
1. <u>Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami</u> (§ 16 až 16b zákona č. 561/2004 Sb.) Individuální vzdělávací plán (§ 18 zákona č. 561/2004 Sb.).	86
2. <u>Vzdělávání nadaných</u> a mimořádně nadaných žáků (§ 17 zákona č. 561/2004 Sb.).	90
3. Vzdělávání studentů se <u>specifickými potřebami na vysokých školách</u> . Povinnost veřejné vysoké školy činit dostupná opatření pro vyrovnání příležitostí studovat na vysoké škole, (§ 21 zákona o vysokých školách). Metodický pokyn k financování zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami.	91
Okruh č. 17 - Financování škol a školských zařízení zřizovaných státem, obcí, krajem nebo dobrovolným svazkem obcí státních a veřejných vysokých škol, úplata za vzdělávání	
1. <u>Základní kritéria</u> pro poskytování a účelové vymezení finančních prostředků <u>ze státního rozpočtu</u> (§ 142 a 160 zákona č. 561/2004 Sb.). Hlavní <u>principy rozdělování</u> finančních prostředků, finanční tok, kompetence MŠMT, kompetence kraje (§ 161 zákona č. 561/2004 Sb.). <u>Ostatní běžné výdaje</u> na provoz škol a školských zařízení (§ 180 a 182 zákona č. 561/2004 Sb.), případně investiční výdaje.	92
2. <u>Úplata za vzdělávání a školské služby</u> (§ 123 zákona č. 561/2004 Sb.).	95
3. Financování <u>veřejných vysokých škol</u> (§18 zákona č. 111/1998 Sb.)	96
Okruh č. 18 - Financování škol a školských zařízení, které nezřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí, úplata za vzdělávání. Financování soukromých vysokých škol	
1. <u>Základní kritéria</u> pro poskytování a účelové vymezení finančních prostředků <u>ze státního rozpočtu</u> (§ 142 a 160 zákona č. 561/2004 Sb.). Základní principy <u>financování církevních škol a školských zařízení</u> , finanční tok (§ 162 zákona č. 561/2004 Sb.). Základní principy <u>financování soukromých škol a školských zařízení</u> , finanční tok (§ 162 zákona č. 561/2004 Sb., zákon č. 306/1999 Sb.).	97
2. <u>Úplata za vzdělávání a školské služby</u> (§ 123 zákona č. 561/2004 Sb.).	100

3. <u>Financování soukromých vysokých škol</u> (§ 40 zákona č. 111/1998 Sb.).	100
Okruh č. 19 - Akreditace programů a institucí	
1. <u>Akreditace v oblasti vysokého školství</u> Postavení, působnost a organizace Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství (dále jen „NAÚ“) dle § 83 a 83a zákona č. 111/1998 Sb., kancelář NAÚ dle § 83f. Rada NAÚ – její jmenování/odvolávání dle § 83b, její působnost dle § 83c zákona č. 111/1998 Sb. Přezkumná komise NAÚ dle § 83d zákona č. 111/1998 Sb. Hodnotící komise a seznam hodnotitelů dle § 83e zákona č. 111/1998 Sb. Akreditace studijních programů a institucionální akreditace (§ 78 až 82 zákona o vysokých školách), nařízení vlády č. 274/2016 Sb., o standardech pro akreditace ve vysokém školství.	101
2. <u>Akreditované vzdělávací programy pro vyšší odborné vzdělávání</u> (§ 3 a 6 zákona č. 561/2004 Sb.) + komise (§ 104 až 108 zákona č. 561/2004 Sb.).	103
3. <u>Akreditace vzdělávacích institucí a vzdělávacích programů v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků</u> (§ 24 až 28 zákona č. 563/2004 Sb.).	104
Okruh č. 20 - Podpora sportu (zákon č. 115/2001 Sb. + zákon č. 561/2004 Sb.)	
1. <u>Zákon o podpoře sportu – základní pojmy, priority, role státu a územních samosprávných celků v oblasti sportu</u> (§ 2 až 6 zákona č. 115/2001 Sb.). Působnost Národní sportovní agentury a ostatních orgánů veřejné správy v podpoře sportu. Resortní sportovní centra. Podpora sportu a podpora významných sportovních akcí (§ 6b a 6c zákona č. 115/2001 Sb.). Orientace v přípravě české státní reprezentace prostřednictvím sportovních svazů. SpS – Sportovní střediska SCM – Sportovní centra mládeže VSCM – Vrcholová sportovní centra mládeže SA – Sportovní akademie	107
2. <u>Plány v oblasti sportu</u> (§ 6a zákona č. 115/2001 Sb.).	110
3. <u>Školní a vysokoškolský sport</u>	111
4. <u>Antidopingový program</u> a program prevence ovlivňování výsledků sportovních soutěží (§ 3a zákona č. 115/2001 Sb.). a mezinárodní spolupráce v oblasti sportu	112
5. <u>Gymnázium se sportovní přípravou</u> – zřizování, financování (zákon č. 561/2004 Sb.).	114

Úvod

Předkládaná publikace má pomoci státním zaměstnancům k vykonání zkoušky ze zvláštní části úřednické zkoušky pro nově koncipovaný obor státní služby č. 9 Školství, mládež a tělovýchova.

Publikace obsahuje texty ke dvaceti okruhům v rozsahu, který je postačující k úspěšnému vykonání úřednické zkoušky. Okruhy jsou pojaty tak, aby v řadě případů umožňovaly průřezový vhled do obsahové náplně vykonávaných činností různých odborů MŠMT.

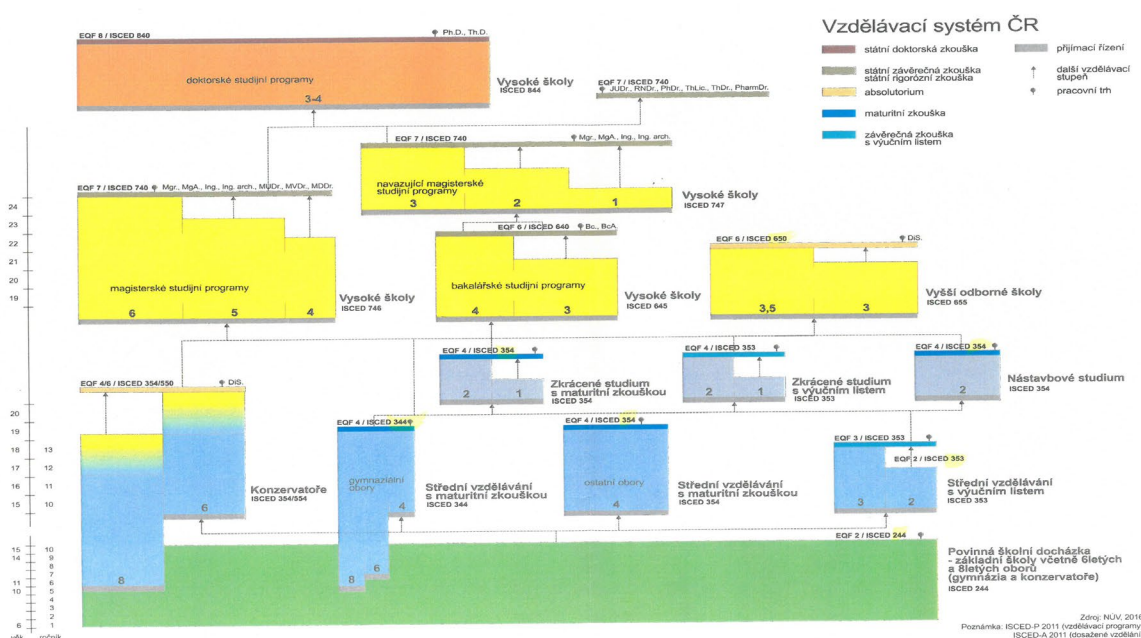
V textu jsou také uvedeny některé podrobnější informace k jednotlivým tématům, které obsahově výklad k okruhům ucelují, a to z důvodu lepší orientace státních zaměstnanců v daných tématech výkonu služby. Tyto rozšiřující texty jsou odlišeny od základního textu a slouží k fakultativnímu zlepšení obeznámenosti čtenáře s danou oblastí státní služby.

Publikace je tedy souhrnem stěžejních informací k jednotlivým zkušebním okruhům, ale nenahrazuje studium příslušných právních předpisů nebo dokumentů. Při vlastní praktické činnosti státního zaměstnance je tedy třeba s touto skutečností počítat a využívat k práci aktuálních znění právních předpisů.

Okruh č. 1 Vzdělávání a vzdělávací soustava ČR

1. Vymezení druhů škol a jejich charakteristika vycházející z ustanovení zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
Vymezení druhů školských zařízení a charakteristika školských služeb jimi poskytovaných vycházející ze zákona č. 561/2004 Sb. a zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
2. Zřizovatelé škol a školských zařízení a jejich působnost, právní postavení škol a školských zařízení v regionálním školství (§ 7 a 8 zákona č. 561/2004 Sb.) + kompetence ke zřizování škol a školských zařízení.
Vymezení právních forem škol a školských zařízení v závislosti na zřizovateli (§ 8 zákona č. 561/2004 Sb.).
3. Veřejné, státní a soukromé vysoké školy (§ 2, 5, 6, 39, 94 a příloha č. 1 k zákonu č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů).
4. Vymezení dalšího vzdělávání (§ 1 až § 4 zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů). Celoživotní vzdělávání na vysokých školách dle § 60 zákona č. 111/1998 Sb.

1.1. Vzdělávací soustava, vymezení druhů škol a školských zařízení

Podle § 7 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“ nebo „zákon č. 561/2004 Sb.“), vzdělávací soustavu tvoří **školy a školská zařízení**, která jsou uvedena ve školském zákoně.

Hlavní činností **školy** je uskutečňovat vzdělávání podle vzdělávacích programů.

Školské zařízení poskytuje služby a vzdělávání, které doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách nebo s ním přímo souvisejí, nebo zajišťuje ústavní a ochrannou výchovu anebo preventivně výchovnou péči¹⁾ (dále jen „školské služby“).

¹⁾ Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

Podmínkou výkonu činnosti školy nebo školského zařízení je **zápis do školského rejstříku**. Ve školách a školských zařízeních zajišťují vzdělávání pedagogičtí pracovníci.

Druhy a typy škol a školských zařízení

Podle § 7 odst. 3 školského zákona jsou **druhy škol**

- mateřská škola,
- základní škola,
- střední škola,
- konzervatoř,
- vyšší odborná škola,
- základní umělecká škola a
- jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky.

Typy škol a školských zařízení podle jejich zaměření jsou pro účely jejich označování uváděny v příslušných vyhláškách. Jako typy středních škol se označují také gymnázium, střední odborná škola a střední odborné učiliště.

Druhy školských zařízení jsou

- zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- školská poradenská zařízení,
- školská zařízení pro zájmové vzdělávání,
- školská účelová zařízení,
- školská výchovná a ubytovací zařízení,
- zařízení školního stravování,
- školská zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a školská zařízení pro preventivně výchovnou péči²⁾.

Podle § 8 školského zákona jsou školy a školská zařízení až na výjimky právníckými osobami.

1.2. Zřizovatelská působnost

Kraj, obec a dobrovolný svazek obcí, jehož předmětem činnosti jsou úkoly v oblasti školství (dále jen „svazek obcí“), zřizuje školy a školská zařízení jako

- školské právnícké osoby podle školského zákona nebo
- příspěvkové organizace podle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“ nebo „ministerstvo“) zřizuje školy a školská zařízení jako:

- školské právnícké osoby nebo
- státní příspěvkové organizace podle § 54 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích (dále jen „zákon č. 219/2000 Sb.“) a § 169 školského zákona.

²⁾ Členění školských zařízení pro výkon ústavní výchovy a ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči stanoví zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

Registrované církve a náboženské společnosti, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, a **ostatní právnické osoby nebo fyzické osoby** zřizují školy a školská zařízení jako

- školské právnické osoby nebo jako
- právnické osoby podle zvláštních právních předpisů (např. zákon o obchodních korporacích, občanský zákoník), jejichž předmětem činnosti je poskytování vzdělávání nebo školských služeb podle školského zákona.

Ministerstvo vnitra, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo obrany a Ministerstvo práce a sociálních věcí mohou zřizovat školy a školská zařízení jako organizační složky státu nebo jejich součástí.

Ministerstvo zahraničních věcí může zřizovat školy při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu jako součást těchto úřadů.

Ostatní ministerstva a jiné organizační složky státu mohou zřizovat mateřské školy a zařízení školního stravování pouze v právní formě státní příspěvkové organizace podle § 54 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb.

1.3. Veřejné, státní a soukromé vysoké školy

V souladu s ustanovením § 1 a 2 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vysokých školách“ nebo „zákon č. 111/1998 Sb.“) jsou vysoké školy (dále také „VŠ“) nejvyšším článkem vzdělávací soustavy a mají klíčovou roli ve vzdělávací činnosti, vědecké, výzkumné a vývojové činnosti, umělecké činnosti a další tvůrčí činnosti. Kromě toho mají zásadní úlohu ve vědeckém, kulturním, sociálním a ekonomickém rozvoji společnosti. Pouze vysoké školy mají právo přiznávat akademické tituly, používat akademické insignie (taláry, žezla apod.) a konat akademické obřady. **Vysoké školy jsou veřejné, soukromé a státní.**

Státní vysoké školy jsou vojenské nebo policejní a spadají do gesce Ministerstva obrany nebo Ministerstva vnitra.

Vysoké školy jsou buď univerzitní nebo neuniverzitní – typ vysoké školy musí být v souladu se stanoviskem Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství (dále jen „NAÚ“) a je uveden v jejím statutu. Pouze vysoká škola univerzitní může uskutečňovat doktorské studijní programy (potažmo habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem) a může se dělit na fakulty (jsou však i univerzitní vysoké školy, které se na fakulty nečlení).

Fakulty (§ 23) musí uskutečňovat alespoň jeden akreditovaný studijní program a vykonávat výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo jinou tvůrčí činnost. O zřízení (sloučení, zrušení) fakulty rozhoduje na návrh rektora akademický senát univerzity. Do samosprávné činnosti fakulty spadá především ustanovování samosprávných akademických orgánů fakulty (zejména akademického senátu), konání habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem, nakládání s finančními prostředky přidělenými fakultě (tajemník fakulty má obdobné postavení na fakultě jako kvestor na vysoké škole) a organizace pracovněprávních vztahů, dále fakulta vytváří a uskutečňuje studijní programy (které musí mít příslušnou akreditaci), organizuje zahraniční styky a aktivity a uskutečňuje tzv. doplňkovou činnost.

Veřejné a státní vysoké školy se zřizují a zrušují zákonem o vysokých školách, zákon též stanovuje jejich název (§ 5 zákona o vysokých školách; jejich seznam tvoří přílohu č. 1 a 2 zákona o vysokých školách).

Soukromé vysoké školy mohou na území ČR působit, pokud jim MŠMT udělí **státní souhlas** působit jako soukromá vysoká škola (§ 39). MŠMT rozhoduje na základě vlastního posouzení a stanoviska NAÚ.

V rámci své vzdělávací činnosti může vysoká škola realizovat i **kurzy celoživotního vzdělávání** (CŽV) (§ 60). Pokud to nevyžaduje zvláštní právní předpis, tyto kurzy vysoká škola nemusí akreditovat, akreditacím podléhají zejména kurzy poskytované v rámci proškolení v regulovaných profesích (např. vzdělávací programy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků vedoucí k získání nebo rozšíření odborné kvalifikace musí být akreditovány v souladu se zákonem o pedagogických pracovnících). Rozsah a obsah kurzů celoživotního vzdělávání je velmi různý od jednodenních až po vícesemestrální. Bližší podmínky CŽV stanoví vnitřní předpis vysoké školy. Pokud vysoká škola realizuje kurz CŽV v rámci akreditovaných studijních programů, může jejich úspěšným absolventům, kteří jsou následně na vysokou školu do takového studijního programu přijati, uznat kredity získané v rámci kurzu CŽV až do výše 60 %. Účastníci kurzů CŽV na vysokých školách nemají statut studenta.

Zvláštní formou kurzů CŽV na vysokých školách je tzv. **univerzita třetího věku**. Univerzita třetího věku nabízí zájmové vzdělávání seniorům za symbolické poplatky, vysoké školy nabízejí celou škálu různých kurzů, např. digitální fotografie, zdravé výživy, dějin umění apod. Organizace kurzů je podobná organizaci studijních programů, kurzy se dělí na semestr, vysoké školy pro absolventy těchto kurzů i pořádají malé ceremonie při udílení závěrečných certifikátů.

1.4. Další vzdělávání

Další vzdělávání je forma vzdělávání dospělých osob, zpravidla plynule navazuje na formální počáteční vzdělávání. Oblast dalšího vzdělávání je zejména ukotvena **zákonem č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání)**, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 179/2006 Sb.“).

Podle tohoto zákona se **počátečním vzděláváním** rozumí předškolní vzdělávání, základní vzdělávání, střední vzdělávání, vzdělávání v konzervatoři a vyšší odborné vzdělávání uskutečňované podle školského zákona v mateřských školách, základních školách, středních školách, konzervatořích a vyšších odborných školách, a studium v akreditovaných studijních programech uskutečňovaných podle zákona o vysokých školách vysokými školami nebo jejich součástmi.

A naopak **dalším vzděláváním** se rozumí vzdělávací aktivity, které nejsou počátečním vzděláváním. Někdy se specifikuje jako další vzdělávání, které je legislativně ukotveno a probíhá zpravidla ve vzdělávacích institucích. Výstupem je nejen širší povědomí v daném oboru, ale také všeobecně uznávaný certifikát o absolvování takového vzdělávání (např. podle zákona č. 179/2006 Sb.).

Pokud další vzdělávání není nijak legislativně podpořeno, probíhá v rámci tzv. celoživotního učení, které nevede k posunu na vzdělanostním žebříčku (spojeným např. se stupni dosaženého vzdělání), a rozšiřuje a ukotvuje vědomosti v dané oblasti

zájmu. Jedná se například o umělecké, sportovní, politické či jiné aktivity.

Zákon č. 179/2006 Sb. definuje několik základních pojmů, které jsou pro systém (formálního) dalšího vzdělávání podstatné. Tak se například definuje

- **úplná profesní kvalifikace** jako odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně všechny pracovní činnosti v určitém povolání,
- **profesní kvalifikace** jako odborná způsobilost fyzické osoby vykonávat řádně určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností v určitém povolání, popřípadě ve dvou nebo více povoláních, v rozsahu uvedeném v kvalifikačním standardu,
- **Národní soustava kvalifikací** jako veřejně přístupný registr všech úplných profesních kvalifikací a profesních kvalifikací potvrzovaných, rozlišovaných a uznávaných na území České republiky,
- **kvalifikační standard profesní kvalifikace** jako strukturovaný popis odborné způsobilosti fyzické osoby pro řádný výkon určité pracovní činnosti nebo souboru pracovních činností v určitém povolání, popřípadě ve dvou nebo více povoláních,
- **hodnotící standard profesní kvalifikace** jako soubor kritérií, organizačních a metodických postupů a materiálních a technických předpokladů stanovených pro ověřování dosažení odborné způsobilosti vykonávat řádně určitou pracovní činnost nebo soubor pracovních činností v určitém povolání, popřípadě ve dvou nebo více povoláních.

Z výše uvedeného je patrné, že podle § 3 zákona č. 179/2006 Sb. se pro účely tohoto zákona rozlišují

- kvalifikace úplné a
- kvalifikace profesní; kvalifikace profesní jsou zpravidla součástí úplných profesních kvalifikací.

Táž profesní kvalifikace může být zároveň součástí dvou nebo více úplných profesních kvalifikací.

Podle § 4 zákona č. 179/2006 Sb. se získání **úplné profesní kvalifikace** pro určité povolání potvrzuje

- dokladem nebo souborem dokladů (dále jen "doklad") o řádném ukončení příslušného akreditovaného bakalářského, magisterského nebo doktorského studijního programu uvedeným v Národní soustavě kvalifikací, nebo
- dokladem o dosažení příslušného stupně vzdělání nebo stupně vzdělání v příslušném oboru vzdělání uvedeným v Národní soustavě kvalifikací a vydaným po absolvování počátečního vzdělávání, nebo
- vykonáním závěrečné zkoušky, maturitní zkoušky nebo absolutoria v konzervatoři ve školách zapsaných do rejstříku škol a školských zařízení a dokladem o dosažení stupně vzdělání v příslušném oboru vzdělání uvedeným v Národní soustavě kvalifikací, jemuž předcházelo získání příslušných profesních kvalifikací potvrzených podle zákona č. 179/2006 Sb., nebo
- dokladem o dosažení příslušného stupně vzdělání uvedeným v Národní soustavě kvalifikací, vydaným po absolvování počátečního vzdělávání a získáním příslušné profesní kvalifikace, nebo příslušných profesních kvalifikací, které jsou potvrzeny podle zákona č. 179/2006 Sb., uvedené v Národní soustavě kvalifikací.

Seznam **úplných profesních kvalifikací** rozlišovaných, potvrzovaných a uznávaných na

území České republiky schvaluje, mění a zrušuje ministerstvo a zveřejňuje jej v Národní soustavě kvalifikací. Odborná způsobilost dosažená získáním stupně vzdělání v určitém oboru vzdělání je v Národní soustavě kvalifikací vždy uváděna jako alespoň jedna úplná profesní kvalifikace.

Podle § 5 jsou v uvedeném zákoně č. 179/2006 Sb. definovány **profesní kvalifikace**. Seznam profesních kvalifikací rozlišovaných, potvrzovaných a uznávaných na území České republiky schvaluje, mění a zrušuje MŠMT s ohledem na potřeby trhu práce a zveřejňuje jej v Národní soustavě kvalifikací.

Profesní kvalifikace jsou vždy součástí **úplné profesní kvalifikace**, pokud je získání úplné profesní kvalifikace potvrzováno dokladem o dosažení stupně vzdělání v příslušném oboru vzdělání.

Členění úplných profesních kvalifikací na kvalifikace profesní zohledňuje ministerstvo při přípravě rámcových vzdělávacích programů podle školského zákona.

Profesní kvalifikace dosažená v systému dalšího vzdělávání se ověřuje zkouškou za podmínek stanovených v zákoně č. 179/2006 Sb. a získání profesní kvalifikace se potvrzuje v systému dalšího vzdělávání **osvědčením**.

Okruh č. 2

Pedagogičtí pracovníci škol a školských zařízení a akademičtí pracovníci vysokých škol

1. Pedagogičtí pracovníci dle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů – základní charakteristika, odborná způsobilost, rozsah přímé pedagogické činnosti, další vzdělávání pedagogických pracovníků.
 - Definice pedagogického pracovníka (§ 2 zákona č. 563/2004 Sb.).
 - Předpoklady k výkonu činnosti pedagogického pracovníka regionálního školství (§ 3 až 5 zákona č. 563/2004 Sb.).
 - Rozdělení pracovní doby na přímou pedagogickou činnost a ostatní práce související se vzděláváním, definice přímé pedagogické činnosti, jakým způsobem se upravuje ve školách a školských zařízeních, které nezřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí, délka dovolené pedagogických pracovníků a pravidla pro její čerpání (§ 22 až 23a zákona č. 563/2004 Sb.).
 - Další vzdělávání pedagogických pracovníků (§ 24 zákona č. 563/2004 Sb.).
2. Akademičtí pracovníci vysokých škol (§ 70 až 77 zákona č. 111/1998 Sb.). Definice akademického pracovníka, řízení ke jmenování profesorem, habilitační řízení, definice mimořádného profesora, vyslovení neplatnosti jmenování docentem/profesorem, výběrové řízení na veřejné vysoké škole.

2.1. Pedagogičtí pracovníci dle zákona č. 563/2004 Sb.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 563/2004 Sb.“), se vztahuje na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení, a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.

Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo

- koná přímou vyučovací, přímou výchovnou, přímou speciálně-pedagogickou nebo přímou pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného, kterým uskutečňuje výchovu a vzdělávání na základě zvláštního právního předpisu (dále jen "přímá pedagogická činnost");
- je zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy, nebo zaměstnancem

státu, nebo ředitelem školy, není-li k právnické osobě vykonávající činnost školy v pracovněprávním vztahu nebo není-li zaměstnancem státu.

Kategorie pedagogických pracovníků vykonávajících přímou pedagogickou činnost podle § 2 zákona č. 563/2004 Sb. – např. učitel, vychovatel, školský logoped, speciální pedagog, psycholog, asistent pedagoga, trenér.

Předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka podle § 3 a 4 zákona č. 563/2004 Sb.

- je plně svéprávný,
- má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává,
- je bezúhonný,
- je zdravotně způsobilý
- a prokázal znalost českého jazyka.

Fyzická osoba, která získala příslušnou odbornou kvalifikaci stanovenou zákonem č. 563/2004 Sb. v jiném vyučovacím jazyce než českém, je povinna prokázat znalost českého jazyka zkouškou na vysoké škole v rámci programu celoživotního vzdělávání nebo v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků nebo v jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky. Prokázání znalosti českého jazyka se nevyžaduje u fyzické osoby, která

- bude působit ve škole s jiným vyučovacím jazykem než českým,
- úspěšně vykonala maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury nebo jednotlivou zkoušku, která svým obsahem a formou odpovídá zkoušce společné části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury, podle školského zákona,
- vyučuje cizí jazyk nebo konverzaci v cizím jazyce, nebo
- která vyučuje předmět v cizím jazyce za podmínek stanovených školským zákonem.

Předpoklady pro **získání odborné kvalifikace** pedagogických pracovníků jsou upraveny v § 6 až § 21 zákona č. 563/2004 Sb.

Pro učitele v základních a středních školách je – až na výjimky – uplatňován požadavek odborné kvalifikace získané úspěšně ukončeným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd na vysoké škole připravující učitele. Zákon č. 563/2004 Sb. umožňuje i další varianty získání odborné kvalifikace např. kombinací vysokoškolského studia studijního oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného odborného předmětu, a dodatečným „pedagogickým“ studiem (studiem pedagogiky podle § 22 zákona č. 563/2004 Sb.).

V rámci pracovní doby podle § 22a zákona č. 563/2004 Sb. pedagogický pracovník vykonává **přímou pedagogickou činnost** a **práce související** s přímou pedagogickou činností.

Pedagogický pracovník je povinen být na pracovišti zaměstnavatele

- v době stanovené rozvrhem jeho přímé pedagogické činnosti,
- v době stanovené rozvrhem jeho dohledu nad dětmi a žáky,
- v době zastupování jiného pedagogického pracovníka a
- v případech, které stanoví v souladu se zákoníkem práce zaměstnavatel.

Výkon sjednané práce v pracovní době, kterou si sám rozvrhuje, může vykonávat pedagogický pracovník na místě, které si sám určí.

Týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti stanoví ředitel školy pedagogickému pracovníkovi na období školního vyučování nebo na pololetí školního

vyučování.

Ředitel školy zřizované ministerstvem, krajem, obcí a svazkem obcí stanoví týdenní rozsah hodin přímé pedagogické činnosti podle prováděcího právního předpisu – nařízení vlády č. 75/2005 Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.

Při sjednání kratší než stanovené týdenní pracovní doby se úměrně tomu sníží rozsah přímé pedagogické činnosti. Ředitel školy může nařídit pedagogickému pracovníkovi konání přímé pedagogické činnosti nad jemu stanovený rozsah nejvýše v rozsahu 4 hodin týdně, další hodiny s ním může dohodnout.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Podle § 24 zákona č. 563/2004 Sb. mají pedagogičtí pracovníci po dobu výkonu své pedagogické činnosti povinnost dalšího vzdělávání, kterým si obnovují, udržují a doplňují kvalifikaci, a mohou se účastnit dalšího vzdělávání, kterým si zvyšují kvalifikaci. Zvýšením kvalifikace se podle zvláštního právního předpisu rozumí též její získání nebo rozšíření.

Ředitel školy organizuje další vzdělávání pedagogických pracovníků podle plánu dalšího vzdělávání, který stanoví po předchozím projednání s příslušným odborovým orgánem. Při stanovení plánu dalšího vzdělávání je nutno přihlížet ke studijním zájmům pedagogického pracovníka, potřebám a rozpočtu školy.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků se uskutečňuje

- a) v případě zvýšení kvalifikace na vysokých školách, v zařízeních pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a v jiných zařízeních (dále jen "vzdělávací instituce") na základě akreditace udělené ministerstvem,
- b) samostudiem, neformálním vzděláváním, sdílením zkušeností,
- c) dalším vzděláváním zdravotnických pracovníků podle zvláštního právního předpisu v případě učitelů zdravotnických studijních oborů.

V případě obnovování, udržování a doplňování kvalifikace (tzv. průběžné vzdělávání) již od 1. 9. 2023 není nutná akreditace MŠMT, vzdělání poskytuje celá řada poskytovatelů – vysoké školy, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků i jiných organizací.

*K dalšímu vzdělávání formou samostudia podle zákona č. 563/2004 Sb. pedagogickým pracovníkům přísluší **volno v rozsahu 12 pracovních dnů ve školním roce**, nebrání-li tomu vážné provozní důvody nebo účast pedagogického pracovníka na dalším vzdělávání; dobu čerpání volna určuje ředitel školy.*

Za dobu čerpání tohoto volna přísluší náhrada platu, která se rovná výši ušlého platu. Trvá-li pracovní poměr jen část školního roku, přísluší za každý měsíc trvání pracovního poměru jedna dvanáctina volna podle věty první. Při sjednání kratší než stanovené týdenní pracovní doby se úměrně tomu sníží rozsah volna. V případě souběhu důvodů snížení rozsahu volna k samostudiu se sníží rozsah volna k samostudiu podle důvodu, který z hlediska snížení jeho rozsahu převažuje. Nevyčerpané volno či jeho poměrná část bez dalších nároků zaniká. Volno podle věty první se pro pracovněprávní účely považuje za překážku v práci na straně zaměstnance.

Systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

Ministerstvo podle § 25 zákona č. 563/2004 Sb. **akredituje** pro účely tohoto zákona

- vzdělávací instituce a
- jejich vzdělávací programy zaměřené na další vzdělávání pedagogických pracovníků vedoucí k získání či rozšíření odborné kvalifikace.

Ministerstvo při akreditaci vychází ze stanoviska akreditační komise (§ 28).

Ministerstvo vede

a) evidenci žadatelů,

b) **seznam akreditovaných vzdělávacích institucí,**

c) **seznam akreditovaných vzdělávacích programů;**

aktualizované seznamy podle písmen b) a c) zveřejňuje na počátku školního roku způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Akreditace vzdělávací instituce nebo akreditace vzdělávacího programu je nepřevoditelná a nepřechází na právní nástupce.

Ministerstvo kontroluje činnost akreditovaných vzdělávacích institucí při uskutečňování akreditovaných vzdělávacích programů.

Zjistí-li ministerstvo při kontrole nedostatky při uskutečňování vzdělávacího programu, vyzve vzdělávací instituci, aby v přiměřené lhůtě zjedнала nápravu. Nejednala-li vzdělávací instituce ve stanovené lhůtě nápravu, ministerstvo jí akreditaci vzdělávací instituce nebo akreditaci vzdělávacího programu odejme.

Ministerstvo akreditaci vzdělávací instituce nebo akreditaci vzdělávacího programu odejme i v případě, že na straně vzdělávací instituce nastaly takové okolnosti, které by odůvodňovaly zamítnutí žádosti o akreditaci vzdělávací instituce nebo akreditaci vzdělávacího programu.

Při kontrole činnosti akreditovaných vzdělávacích institucí postupuje ministerstvo podle zvláštního právního předpisu (kontrolní řád).

Ministerstvo zřizuje akreditační komisi jako svůj poradní orgán pro udělování akreditací podle § 25 až 27 zákona č. 563/2004 Sb. Členy akreditační komise jmenuje a odvolává ministr školství, mládeže a tělovýchovy.

Druhy studia a podmínky dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a způsob jeho ukončení stanoví MŠMT ve **vyhlášce č. 317/2005 Sb.**, o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků.

2.2. Akademičtí pracovníci vysokých škol

Akademickými pracovníky vysokých škol jsou **profesoři, mimořádní profesoři, docenti, odborní asistenti, asistenti, lektori a vědecktí pracovníci**, kteří jsou zaměstnanci vysoké školy. Akademičtí pracovníci vykonávají v pracovním poměru jak (vzdělávací) pedagogickou, tak tvůrčí (zejm. vědeckou nebo uměleckou) činnost. Akademičtí pracovníci mohou volit a být voleni do akademického senátu vysoké školy a/nebo fakulty. Pracovní místa akademických pracovníků na veřejných vysokých školách musí být obsazována na základě výběrového řízení, od něhož lze upustit v případě, že je s daným pracovníkem sjednáván opakovaný pracovní poměr.

Pracovněprávní vztahy jsou plně v kompetencích vysokých škol a řídí se zákoníkem práce. Odměňování akademických (i ostatních) pracovníků je ošetřeno ve mzdovém předpise vysoké školy, který registruje MŠMT. Na rozdíl od učitelů v regionálním školství nejsou nikde právně zakotveny požadavky na úroveň vzdělání a následné vzdělávání akademických pracovníků. Vysoké školy tomu však věnují pozornost a většinou mají zpracované kariérní řády. Zákon o vysokých školách explicitně vymezuje pouze dvě, resp. tři kategorie akademických pracovníků – docenty, profesory a mimořádné profesory.

Docenti a profesori (i mimořádní) jsou pro vysokou školu významní, jelikož kromě vysoké kvality vzdělávací a tvůrčí činnosti, kterou museli v rámci jmenovacích řízení osvědčit, v souladu se zákonem o vysokých školách mohou jen oni být garanty studijních programů, předsedat komisím pro státní závěrečné zkoušky, předsedat oborovým radám doktorských studijních programů apod. Docenti a profesori (včetně mimořádných) jsou vedeni v tzv. **Registru docentů, profesorů a mimořádných profesorů vysokých škol (REDOP)**, který slouží pro účely akreditací.

Docent je pro určitý obor jmenován rektorem na základě habilitačního řízení (§ 72). Obor habilitačního řízení musí mít vysoká škola, resp. fakulta akreditovaná NAÚ, do řízení se může přihlásit i akademický pracovník jiné vysoké školy (která např. habilitační řízení pro daný obor nemá). V habilitačním řízení se ověřuje vědecká nebo umělecká kvalifikace uchazeče, na jehož žádost je řízení zahájeno. Ověření probíhá zejména na základě předložené habilitační práce a její obhajoby před vědeckou nebo uměleckou radou fakulty, na níž se řízení koná. Dalšími kritérii jsou publikační činnost, tvůrčí činnost, pedagogická činnost uchazeče, popřípadě i v mezinárodním kontextu.

Profesora pro určitý obor jmenuje prezident republiky (s kontrasignací předsedy vlády) na základě návrhu, který předseda vědecké nebo umělecké rady vysoké školy (což je vždy rektor) předloží prostřednictvím ministra školství, mládeže a tělovýchovy. Obdobně jako habilitační řízení musí být řízení ke jmenování profesorem pro určitý obor akreditováno NAÚ.

V souladu s § 74a může rektor vysoké školy, na níž se řízení konalo, rozhodnout o vyslovení neplatnosti jmenování docentem. Musí být prokázáno, že držitel hodnosti docent při svém řízení svoji kvalifikaci prokázal v důsledku úmyslného trestného činu nebo v důsledku úmyslného neoprávněného užití díla jiné osoby.

Vysoká škola, jíž byla udělena institucionální akreditace, může v souladu § 70 zřizovat místa tzv. **mimořádných profesorů**. Takovou pozici může zastávat pouze akademický pracovník, který srovnatelné postavení s docentem nebo profesorem dosáhl v zahraničí, nebo je významným odborníkem působícím v praxi v dané oblasti vzdělávání po dobu nejméně 20 let.

Kromě toho mohou na vysokých školách ještě působit tzv. hostující profesori (většinou uznávaní zahraniční odborníci) a emeritní profesori. Jejich postavení musí vysoká škola upravit vnitřními předpisy.

Okruh č. 3

Systém vzdělávacích a studijních programů

1. Systém vzdělávacích programů v regionálním školství:
Rámcové vzdělávací programy (§ 3 a 4 zákona č. 561/2004 Sb.).
Školní vzdělávací programy (§ 3 a 5 zákona č. 561/2004 Sb.).
2. Studijní programy a oblasti vzdělávání na vysokých školách (část čtvrtá zákona č. 111/1998 Sb.).
Typy studijních programů, součásti studijního programu, oblasti vzdělávání, tituly udělované v oblasti vysokoškolského vzdělávání.
Zajišťování kvality na vysokých školách (část osmá zákona o vysokých školách) – hodnocení vysoké školy, zajišťování kvality vzdělávací a tvůrčí činnosti.

3.1. Systém vzdělávacích programů v regionálním školství

Systém vzdělávacích programů v regionálním školství tvoří

- Rámcové vzdělávací programy (§ 3 odst. 1 a § 4 zákona č. 561/2004 Sb.)
- Školní vzdělávací programy (§ 3 odst. 2 a § 5 zákona č. 561/2004 Sb.)
- Akreditované vzdělávací programy pro vyšší odborné vzdělávání (§ 3 odst. 3 a § 6 zákona č. 561/2004 Sb.)

V § 3 až 6 školského zákona je uveden systém vzdělávacích programů v ČR. Rámcové a školní vzdělávací programy jsou základními prvky tzv. dvoustupňového kurikula.

Rámcové vzdělávací programy se vydávají pro

- každý obor vzdělání v základním a středním vzdělávání,
- pro předškolní, základní umělecké a jazykové vzdělávání.

Vzdělávání v každé konkrétní škole se uskutečňuje podle **školního vzdělávacího programu**, který musí být v souladu s rámcovým vzdělávacím programem.

Pro ostatní druhy vzdělávání (zájmové vzdělávání) a některé školské služby nejsou rámcové vzdělávací programy vydávány a vzdělávání/poskytování školských služeb se uskutečňuje jen podle školních vzdělávacích programů.

Vyšší odborné školy uskutečňují vzdělávání podle **akreditovaných** vzdělávacích programů.

Rámcové vzdělávací programy (RVP) vymezují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání. RVP vydává MŠMT po projednání s příslušnými ministerstvy. RVP pro zdravotnické obory vydává MŠMT po projednání s Ministerstvem zdravotnictví. RVP zaměřené na přípravu k výkonu regulovaného povolání vydává ministerstvo po projednání s příslušným uznávacím orgánem. RVP pro obory vzdělání ve školách v působnosti Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti vydávají tato ministerstva po projednání s MŠMT.

RVP pro odborné vzdělávání projednají ministerstva před jejich vydáním s příslušnými ústředními odborovými orgány, příslušnými organizacemi zaměstnavatelů s celostátní působností a kraji. Rámcové vzdělávací programy a jejich změny zveřejňují ministerstva, která je vydala, vždy způsobem umožňujícím dálkový přístup. RVP a přehled jejich změn je možné najít na webových stránkách MŠMT, Národního pedagogického institutu nebo na stránkách dalších ministerstev.

Rámcové vzdělávací programy jsou závazné

- **pro tvorbu školních vzdělávacích programů,**
- **hodnocení výsledků vzdělávání dětí a žáků,**
- **tvorbu a posuzování učebnic a učebních textů a**
- **pro stanovení výše finančních prostředků školám přidělovaných podle principů uvedených ve finanční části zákona (§ 160 až 163 školského zákona).**

Rámcové vzdělávací programy podle § 4 školského zákona stanoví zejména

- *konkrétní **cíle** vzdělávání,*
- *povolené **formy vzdělávání** (denní, večerní, dálková, kombinovaná, distanční), dále délku a povinný obsah vzdělávání, a to všeobecného a odborného podle zaměření daného oboru vzdělání,*
- *jeho organizační uspořádání,*
- *profesní **profil absolventa**,*
- *podmínky **průběhu a ukončování** vzdělávání,*
- *rámcové **rozvržení obsahu vzdělávání**, včetně minimálního počtu vyučovacích hodin po dobu vzdělávání i v jednotlivých ročnících,*
- ***zásady pro tvorbu školních** vzdělávacích programů,*
- *podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,*
- *nezbytné materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví.*

Podle § 5 školského zákona **školní vzdělávací programy**, podle nichž se uskutečňuje vzdělávání v každé jednotlivé škole nebo školském zařízení, **vydává ředitel** školy nebo školského zařízení a zveřejní ho na přístupném místě ve škole nebo školském zařízení.

Školní vzdělávací program musí být v souladu s rámcovým vzdělávacím programem; obsah vzdělávání může být ve školním vzdělávacím programu uspořádán do předmětů nebo jiných ucelených částí učiva (například modulů).

Příprava školních vzdělávacích programů pro předškolní, základní, střední vzdělávání, základní umělecké a jazykové vzdělávání se řídí zásadami obsaženými v příslušném rámcovém vzdělávacím programu.

Příprava školních vzdělávacích programů ve školských zařízeních, pro jejichž činnost není vydán rámcový vzdělávací program (například domovy mládeže, školní družiny a kluby, střediska zájmového vzdělávání), se řídí ustanovením § 5 odst. 2 zákona.

Podle § 3 odst. 3 školského zákona se vyšší odborné vzdělávání v každém oboru vzdělání v jednotlivé **vyšší odborné škole** uskutečňuje podle **akreditovaného** vzdělávacího programu.

Akreditace vzdělávacího programu pro vyšší odborné vzdělávání se uskutečňuje postupem popsaným podle § 104 až 106 školského zákona.

Vzdělávací program pro vyšší odborné vzdělávání stanoví zejména:

- *konkrétní cíle, formy, délku a obsah vzdělávání a jeho organizační uspořádání,*
- *profil absolventa vzdělávacího programu,*
- *vyučovací jazyk,*
- *podmínky průběhu a ukončování vzdělávání,*
- *podmínky pro vzdělávání studentů se speciálními vzdělávacími potřebami,*
- *podmínky materiální, personální a organizační, podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví,*
- *podmínky zdravotní způsobilosti uchazeče ke vzdělávání.*

Vzdělávací program akreditovaný podle § 104 až 106 školského zákona ředitel školy zveřejní na přístupném místě ve škole; akreditovaný vzdělávací program je závazný mj. pro hodnocení vyšší odborné školy a pro hodnocení výsledků vzdělávání studentů.

Soustava oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání je stanovena nařízením vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Současně jsou tímto nařízením stanoveny podmínky zdravotní způsobilosti uchazeče o vzdělávání v konkrétním oboru vzdělání, tj. zda studium daného oboru vzdělání má, nebo nemá zdravotní omezení.

3.2. Studijní programy a oblasti vzdělávání na vysokých školách

V souladu s § 2 a 44 zákona o vysokých školách uskutečňují vysoké školy akreditované studijní programy, typy studijních programů jsou **bakalářský, magisterský a doktorský**. U bakalářských a magisterských studijních programů je ještě určen **profil – akademický nebo profesní**. Profesně zaměřený studijní program je zaměřen na zvládnutí praktických dovedností potřebných k výkonu povolání podložených nezbytnými teoretickými znalostmi, akademicky zaměřený studijní program kladě větší důraz na získání teoretických znalostí potřebných pro výkon povolání včetně uplatnění v oblasti výzkumu a vývoje a poskytuje rovněž prostor pro osvojení nezbytných praktických dovedností. Studijní programy jsou zařazovány do **37 oblastí vzdělávání** stanovených v příloze č. 3 zákona o vysokých školách. Studijní program může být zařazen

do jedné i více oblastí vzdělávání. Dle § 44a zákona o vysokých školách je oblast vzdělávání věcně vymezený úsek vysokoškolského vzdělávání, do jehož rámce spadají studijní programy blízkého nebo příbuzného obsahového zaměření, které mají společný teoretický a metodologický základ. Vymezení jednotlivých oblastí vzdělávání je dáno nařízením vlády č. 275/2016 Sb., o oblastech vzdělávání ve vysokém školství. Každá oblast vzdělávání je charakterizována základními tematickými okruhy, výčtem typických studijních programů, rámcovým profilem absolventa (s využitím výsledků učení) a relevantními charakteristickými profesemi včetně tzv. regulovaných povolání.

Požadavky na kvalitu studijních programů pak stanovuje nařízení vlády č. 274/2016 Sb., o standardech pro akreditace ve vysokém školství.

Česká republika je součástí **Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání** (European Higher Education Area) v rámci tzv. Boloňského procesu. Jedním z cílů spolupráce zemí Boloňského procesu je posílení mobility studentů vysokých škol a možnost absolvovat studijní programy na různých vysokých školách, popřípadě i v jiných státech. Proto evropské státy přijaly podobný model – strukturu vysokoškolského vzdělávání (tzv. strukturované studium), která je třístupňová: bakalářský, magisterský a doktorský stupeň.

Bakalářský studijní program trvá 3–4 roky, je zaměřen na přípravu k výkonu povolání a k možnému pokračování ve studiu v magisterském studijním programu, ukončuje se státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je zpravidla i obhajoba bakalářské práce. Absolventům je udělován titul bakalář nebo bakalář umění (uváděný ve zkratce Bc./BcA. před jménem).

Magisterský (navazující) studijní program trvá 1 až 2 roky. V některých případech může být magisterský program nestrukturovaný, tzv. dlouhý, který pak trvá 4 až 6 let, typicky se jedná o studijní programy učitelství pro 1. stupeň ZŠ, logopedie, právo a lékařství. Magisterský studijní program je zaměřen na získání teoretických i praktických poznatků založených na soudobém stavu vědeckého poznání, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopnosti k tvůrčí činnosti. Studium se řádně ukončuje státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je obhajoba diplomové práce. Absolventům je udělován titul magistr/magistr umění/ inženýr, psaný ve zkratce Mgr./MgA./Ing. před jménem (podrobnosti stanovuje § 46 zákona o vysokých školách). V oblasti všeobecného lékařství, zubního lékařství a veterinárního lékařství se studium ukončuje rigorózní zkouškou, absolventům je udělován titul doktor medicíny/ doktor zubního lékařství/ doktor veterinární medicíny, psaný ve zkratce MUDr./MDDr./MVDr. před jménem.

Doktorský studijní program trvá 3 až 4 roky a je zaměřen na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí (zejména vědeckou, výzkumnou a vývojovou) činnost nebo na samostatnou teoretickou a tvůrčí činnost v oblasti umění. Studium probíhá podle individuálního studijního plánu pod vedením školitele. Studium se ukončuje státní doktorskou zkouškou a veřejnou obhajobou disertační práce, kterými se prokazuje připravenost k samostatné činnosti v oblasti výzkumu a vývoje nebo k teoretické a tvůrčí umělecké činnosti. Absolventi získávají titul doktor psaný ve zkratce Ph.D. za jménem.

Většina českých vysokých škol také v rámci Boloňského procesu používá kreditový systém ECTS, akademický rok je ohodnocen 60 ECTS kredity, přičemž 1 kredit odpovídá 25-30 hodinám studijní zátěže (přímé výuky, samostudia, psaní seminárních prací apod.). V rámci Boloňského procesu byly zavedeny tzv. dodatky k diplomu, které jsou v České republice v souladu se zákonem o vysokých školách (§ 55) vydávány automaticky a zdarma všem absolventům vysokých škol a obsahují kromě informací týkajících se vysoké školy též seznam všech absolvovaných předmětů včetně hodnocení, informací o státních závěrečných zkouškách, stážích apod.; zpravidla jsou kromě českého jazyka také vydávány v angličtině. Česká republika je členem tzv. Bologna Follow

Okruh č. 4

Základní (správní) působnost MŠMT dle zákona č. 561/2004 Sb.

Kompetence vyplývající z postavení ústředního správního úřadu v oblasti školství:

- Odpovědnost za přípravu právních norem v dané oblasti; řízení výkonu státní správy v oblasti školství a zřizovatelské kompetence - § 169 zákona č. 561/2004 Sb.
- Vydávání rámcových vzdělávacích programů a akreditace vzdělávacích programů pro vyšší odborné vzdělávání - § 4 a § 104 až 106 zákona č. 561/2004 Sb.
- Evidence a sdružování údajů ze školních matrik - § 28 zákona č. 561/2004 Sb.
- Ve věci vedení školského rejstříku a rozhodování ve věcech školského rejstříku - § 141 až 152 zákona č. 561/2004 Sb.
- V oblasti financování škol a školských zařízení § 170 a 171 zákona č. 561/2004 Sb.
- Nostifikace a uznávání rovnocennosti zahraničních dokladů o vzdělání – § 108 a 108a zákona č. 561/2004 Sb.
- Přezkumy hodnocení - § 82 zákona č. 561/2004 Sb.

4.1. Kompetence vyplývající z postavení ústředního správního úřadu v oblasti školství

Ministerstvo řídí výkon státní správy ve školství v rozsahu stanoveném školským zákonem a odpovídá za stav, koncepci a rozvoj vzdělávací soustavy.

Ministerstvo vytváří podmínky pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovnou péči a vzdělávání osob umístěných ve školských zařízeních k tomu zřizovaných a dále pro další vzdělávání pedagogických pracovníků. Za tímto účelem **zřizuje a zrušuje**

- **školská zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy** a školská zařízení pro preventivně výchovnou péči, dále za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem mateřské, základní a střední školy pro děti a žáky umístěné v těchto školských zařízeních a
- **zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.**

Ministerstvo dále **zřizuje a zrušuje**

- mateřské, základní a střední školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny za podmínek stanovených v § 14, pokud je nezřídí obec, svazek obcí nebo kraj,
- školy, jejichž činnost je upravena mezinárodními smlouvami.

Ministerstvo může ve výjimečných případech hodných zvláštního zřetele zřizovat i jiné školy nebo školská zařízení a zrušovat je.

Ministerstvo dále podle § 170 školského zákona

- zajišťuje a provádí kontrolu správnosti a efektivnosti využití finančních prostředků, které přiděluje nebo smluvně zajišťuje ze státního rozpočtu, z Národního fondu a prostředků ze zahraničí poskytnutých mezinárodními organizacemi na základě mezinárodních smluv; přitom provádí předběžnou, průběžnou a následnou kontrolu podle zvláštního právního předpisu,
- stanovuje směrnici závazné zásady, podle kterých provádějí krajské úřady rozpis finančních prostředků státního rozpočtu přidělovaných podle § 160 odst. 2 a 3, § 161 odst. 5, § 161a odst. 2, § 161b odst. 2 a § 161c odst. 7,
- stanovuje směrnici závazné zásady, podle kterých provádějí obecní úřady obce s rozšířenou působností návrhy rozpisů rozpočtů finančních prostředků státního

- rozpočtu poskytovaných podle § 161c odst. 8,
- může udělovat věcné a finanční ocenění osobám, které se zasloužily o rozvoj vzdělávání,
 - může udělovat čestný název právníkům osobám a organizačním složkám státu, vykonávajícím činnost školy nebo školského zařízení.

Ministerstvo také podle § 171 školského zákona vyhlašuje a řídí pokusné ověřování metod, obsahu, forem, organizace vzdělávání a pokusné ověřování způsobu řízení škol a školských zařízení; přitom vždy stanoví dobu pokusného ověřování, jeho rozsah, financování ze státního rozpočtu a způsob hodnocení jeho výsledků.

Ministerstvo vydává metodiku pro vypracování školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Ministerstvo prostřednictvím jím zřízené a k tomu pověřené právnické osoby zajišťuje státní zkoušky z grafických disciplín, kterými jsou psaní na klávesnici, zpracování textu na počítači, téstopis a stenotypistika.

MŠMT (§ 3 a § 4 školského zákona) **vydává rámcové vzdělávací programy** po projednání s příslušnými ministerstvy. Rámcové vzdělávací programy pro zdravotnické obory vydává ministerstvo po projednání s Ministerstvem zdravotnictví. Rámcové vzdělávací programy zaměřené na přípravu k výkonu regulovaného povolání vydává ministerstvo po projednání s příslušným uznávacím orgánem. Rámcové vzdělávací programy pro obory vzdělání ve školách v působnosti Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra a Ministerstva spravedlnosti vydávají tato ministerstva po projednání s ministerstvem.

Rámcové vzdělávací programy pro odborné vzdělávání projednají ministerstva před jejich vydáním s příslušnými ústředními odborovými orgány, příslušnými organizacemi zaměstnavatelů s celostátní působností a kraji.

Rámcové vzdělávací programy je možné v závažných případech měnit, a to s účinností nejdříve od začátku následujícího školního roku, pokud nejde o změny vyplývající z platných právních předpisů. V takovém případě ministerstvo, které rámcový vzdělávací program vydalo, zveřejní změnu s dostatečným časovým předstihem.

Rámcové vzdělávací programy a jejich změny zveřejňují ministerstva, která je vydala, vždy způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Dokumentace škol a školských zařízení

Ministerstvo, popřípadě jím zřízená právnická osoba sdružuje pro statistické účely a pro účely plnění dalších povinností stanovených ministerstvem školským zákonem údaje z dokumentace škol a školských zařízení a ze školních matrik (s výjimkou údajů o zdravotní způsobilosti či zdravotních obtížích, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání či poskytování školské služby, a dále údajů o zákonných zástupcích).

Dokumentace škol a školských zařízení je uváděna podle § 28 školského zákona ve dvojí rovině. Jedná se o obecnou dokumentaci vyjádřenou podle § 28 odst. 1 a dále školní matriku uváděnou v témž paragrafu pod odstavcem 2 a 3.

Školy a školská zařízení vedou podle povahy své činnosti tuto **dokumentaci**

- rozhodnutí o zápisu do školského rejstříku a o jeho změnách a doklady uvedené v § 147 školského zákona, evidenci dětí, žáků nebo studentů (dále jen „školní matrika“),
- doklady o přijímání dětí, žáků a studentů a uchazečů ke vzdělávání, o průběhu vzdělávání a jeho ukončování,
- vzdělávací programy podle § 4 až 6 školského zákona,
- výroční zprávy o činnosti školy,
- třídní knihu, která obsahuje průkazné údaje o poskytovaném vzdělávání a jeho průběhu,
- školní řád nebo vnitřní řád, rozvrh vyučovacích hodin,
- záznamy z pedagogických rad,
- knihu úrazů a záznamy o úrazech dětí, žáků a studentů, popřípadě lékařské posudky,
- protokoly a záznamy o provedených kontrolách a inspekční zprávy,
- personální a mzdovou dokumentaci, hospodářskou dokumentaci a účetní evidenci podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a další dokumentaci stanovenou zvláštními právními předpisy (např. § 50 a § 52 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví).

Školní matrika školy podle povahy její činnosti obsahuje tyto údaje o dítěti, žákovi nebo studentovi

- *základní údaje o žákovi*
 - *jméno a příjmení,*
 - *rodné číslo, popřípadě datum narození, nebylo-li rodné číslo dítěti, žákovi nebo studentovi přiděleno,*
 - *státní občanství,*
 - *místo narození a*
 - *místo trvalého pobytu, popřípadě místo pobytu na území České republiky podle druhu pobytu cizince nebo místo pobytu v zahraničí, nepobývá-li dítě, žák nebo student na území České republiky,*
- *údaje o předchozím vzdělávání, včetně dosaženého stupně vzdělání,*
- *obor, formu a délku vzdělávání, jde-li o střední a vyšší odbornou školu,*
- *datum zahájení vzdělávání ve škole,*
- *údaje o průběhu a výsledcích vzdělávání ve škole, vyučovací jazyk,*
- *údaje o tom, zda je dítě, žák nebo student zdravotně postižený, včetně údaje o druhu postižení, nebo zdravotně znevýhodněn; popřípadě údaj o tom, zda je dítě, žák nebo student sociálně znevýhodněn, pokud je škole tento údaj zákonným zástupcem dítěte nebo nezletilého žáka nebo zletilým žákem či studentem poskytnut,*
- *údaje o zdravotní způsobilosti ke vzdělávání a o zdravotních obtížích, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání,*
- *datum ukončení vzdělávání ve škole; údaje o zkoušce, již bylo vzdělávání ve střední nebo vyšší odborné škole ukončeno,*
- *jméno a příjmení zákonného zástupce, místo trvalého pobytu a adresa pro doručování písemností, telefonické spojení.*

Záznam nebo změna údaje ve školní matrice se provedou neprodleně po rozhodné události.

Při vedení dokumentace a školní matriky a při zpracování osobních údajů dětí, žáků a studentů postupují školy a školská zařízení podle zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, a podle Obecného nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR).

Školy a školská zařízení jsou údaje z dokumentace a údaje ze školní matriky oprávněny poskytovat osobám, které svůj nárok prokáží oprávněním stanoveným tímto zákonem (například Česká školní inspekce) nebo zvláštním zákonem (například § 8 trestního řádu, § 47 odst. 1 a 2 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky).

Nostrifikace (kromě VŠ)

Podle § 108a školského zákona ministerstvo rozhoduje o nostrifikaci **zahraničního vysvědčení**, které bylo vydáno zahraniční školou **se vzdělávacím programem, který je uskutečňován v dohodě s ministerstvem**.

Ministerstvo vydává na základě žádosti, obsahující v příloze originál zahraničního vysvědčení nebo jeho úředně ověřenou kopii, osvědčení o uznání rovnocennosti zahraničního vysvědčení v České republice absolventům evropské školy.

Ustanovení § 108 odst. 3 až 6 školského zákona se použijí obdobně, doklad podle § 108 odst. 3 písm. b) a c) a ověření podle § 108 odst. 4 věty první se nevyžaduje.

Ministerstvo vnitra vydává osvědčení o uznání rovnocennosti a rozhoduje o nostrifikaci zahraničního vysvědčení v oblasti činnosti policie a požární ochrany. Ministerstvo obrany vydává osvědčení o uznání rovnocennosti a rozhoduje o nostrifikaci zahraničního vysvědčení v oblasti vojenství.

Jde-li o osobu, které byla v České republice nebo v jiném členském státě Evropské unie poskytnuta mezinárodní ochrana formou azylu nebo doplňkové ochrany nebo na kterou je třeba na základě mezinárodních závazků České republiky pohlížet jako na uprchlíka nebo vyhnance nebo osobu v podobné situaci jako uprchlíci, lze předložení dokladu uvedeného v § 108 odst. 1 až 3 školského zákona a ověření podle § 108 odst. 4 školského zákona nahradit čestným prohlášením takovéto osoby o skutečnostech jinak prokazovaných takovýmto dokladem nebo ověřením. V případě pochybnosti o dosaženém vzdělání nařídí krajský úřad žadateli nostrifikační zkoušku.

Školský rejstřík (§ 141 až § 159a školského zákona)

Ministerstvo vede v **rejstříku škol a školských zařízení** (§ 141 až 152 školského zákona) údaje

- o mateřských školách a školských zařízeních **zřízených ministerstvem** a registrovanými **církvemi nebo náboženskými společnostmi**, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy,
- o **ostatních školách**,
- dále o školských zařízeních pro **další vzdělávání pedagogických pracovníků**,
- o školských **poradenských zařízeních**, školských zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy nebo pro preventivně výchovnou péči a
- o školských účelových zařízeních, v nichž se uskutečňuje praktické vyučování.

Ministerstvo dále vede v rejstříku škol a školských zařízení údaje o mateřských školách a zařízeních školního stravování jim sloužících zřízených jinými ministerstvy a ostatními organizačními složkami státu.

Orgán, který vede rejstřík škol a školských zařízení (ministerstvo či krajský úřad – viz okruh č. 7), žádost o zápis školy nebo školského zařízení do rejstříku **zamítne** v případě, že **žádost nesplňuje náležitosti stanovené tímto zákonem, a uvedené nedostatky nebyly** na výzvu tohoto orgánu v jím stanovené přiměřené lhůtě **odstraněny**.

Orgán, který vede rejstřík škol a školských zařízení, žádost o zápis školy nebo školského zařízení do rejstříku dále zcela nebo zčásti **zamítne** v případě, že posouzením žádosti zjistí, že

- žádost není v souladu s dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky nebo příslušného kraje,
- nejsou dány předpoklady pro řádnou činnost školy nebo školského zařízení po stránce personální, materiální a finanční,

- žádost obsahuje nepravdivé údaje nebo činnost školy nebo školského zařízení by nebyla v souladu s právními předpisy.

Orgán, který vede rejstřík škol a školských zařízení, žádost o zápis školy nebo školského zařízení do rejstříku dále zcela nebo zčásti zamítne také v případě, že ji podala právnická osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin, pokud pro tento trestný čin neskytá záruku řádného výkonu činnosti školy nebo školského zařízení a pokud se na ni podle zákona nehledí, jako by odsouzena nebyla. Pro účely posouzení, zda je dán důvod zamítnutí žádosti podle věty první, si orgán, který vede rejstřík škol a školských zařízení, vyžádá výpis z evidence Rejstříku trestů podle jiného právního předpisu. Žádost o vydání výpisu z evidence Rejstříku trestů a výpis z evidence Rejstříku trestů se předávají v elektronické podobě, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Pokud nejsou dány důvody pro rozhodnutí podle předchozích odstavců, orgán, který vede rejstřík škol a školských zařízení, žádosti vyhoví.

Ministerstvo také vede **rejstřík školských právnických osob** (§ 153 až 159 školského zákona).

Určování nejvyššího povoleného počtu žáků SŠ a VOŠ

V případě, že **ministerstvo** vyhoví žádosti o zápis střední nebo vyšší odborné školy a oborů vzdělání, které bude tato škola uskutečňovat, do rejstříku škol a školských zařízení, **postoupí nejpozději do 5 dnů** od právní moci tohoto rozhodnutí žádost **krajskému úřadu**, a to k rozhodnutí o nejvyšším počtu žáků a studentů v jednotlivých povolených oborech vzdělání a formách vzdělávání. **Krajský úřad rozhodne nejpozději do 30 dnů od doručení žádosti**, a to souladu s § 148 odst. 2 až 5 školského zákona. Krajský úřad zašle rozhodnutí podle předchozí věty ministerstvu na vědomí a ke zveřejnění. O nejvyšším počtu žáků a studentů v jednotlivých povolených oborech vzdělání a formách vzdělávání ve školách zřizovaných ministerstvem nebo registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, rozhodne ministerstvo.

Okruh č. 5

Působnost MŠMT ve vztahu k vysokým školám

- Působnost ministerstva vůči veřejným vysokým školám (§ 87 zákona č. 111/1998 Sb.), včetně oblasti financování veřejných vysokých škol (§ 18 a 18a zákona č. 111/1998 Sb.) a soukromých vysokých škol (§ 40 zákona č. 111/1998 Sb.).
- Registrace vnitřních předpisů, omezení výkonu působnosti orgánů veřejné vysoké školy – hlava III zákona č. 111/1998 Sb.
- Působnost ministerstva vůči soukromým vysokým školám (zejména v oblasti udělování státního souhlasu § 39, 39a zákona č. 111/1998 Sb.) a registrace vnitřních předpisů
- Působnost ministerstva v oblasti působnosti zahraničních vysokých škol nebo jejich poboček na území ČR (část čtrnáctá zákona o vysokých školách)
- Uznávání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikací dle § 89 a 90 zákona č. 111/1998 Sb., poplatky s uznáváním spojené, registr řízení o žádostech o uznání zahraničního vzdělání, aplikace Úmluvy o uznávání kvalifikací týkajících se vysokoškolského vzdělávání v evropském regionu (tzv. Lisabonská úmluva, č. 60/2000 Sb. m. s.).

Hlava III zákona o vysokých školách v § 36 až 38 vymezuje působnost MŠMT vůči veřejným vysokým školám. Vysoké školy (a to i soukromé) jsou povinny předkládat ministerstvu **k registraci vnitřní předpisy určené zákonem** o vysokých školách, jedná se zejména o statut vysoké školy, vnitřní mzdový předpis, studijní a zkušební řád, stipendijní řád, pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací a dalších činností vysoké školy, jednací řády akademických senátů, vědecké rady, správní rady a popřípadě další předpisy, pokud tak stanoví statut vysoké školy. Ministerstvo o registraci, kterou jí

předložil rektor, rozhoduje do 90 dnů a registraci provede pouze v případě, že jsou předkládané návrhy předpisů v souladu s právním řádem České republiky (nemusí se vždy jednat pouze o soulad se zákonem o vysokých školách). Registraci podléhají i všechny změny vnitřních předpisů. Vnitřní předpis nabývá účinnosti registrací.

Je-li nějaké opatření veřejné vysoké školy nebo její součásti v rozporu se zákonem, MŠMT jí v souladu s § 37 zákona o vysokých školách vyzve k nápravě v přiměřené lhůtě. Jestliže vysoká škola nápravu nezjedná nebo pokud dlouhodobě neuskutečňuje vzdělávací činnost (nemá akreditován žádný studijní program ani nemá institucionální akreditaci), vykazuje závažné nedostatky v hospodaření nebo jiným závažným způsobem porušuje své povinnosti vyplývající ze zákona, může MŠMT v souladu s § 38 zákona o vysokých školách omezit výkon působnosti orgánů veřejné vysoké školy nebo její součásti (např. pověřit výkonem funkce děkana rektora), popřípadě jí výkon této působnosti odejmout. Omezení však musí být provedeno pouze v takovém rozsahu, který je potřebný ke zjednání nápravy. Pokud pominou důvody pro dané opatření, MŠMT své rozhodnutí zruší. Tato opatření jsou poměrně citelným zásahem do autonomie vysokých škol a MŠMT k nim přistupuje pouze v krajních případech.

Obdobnou působnost ministerstva vůči soukromým vysokým školám pak upravuje část třetí zákona o vysokých školách, která upravuje oblast soukromých vysokých škol. V případě závažných nedostatků v uskutečňování vzdělávací činnosti, v případě, že vysoká škola nemá akreditaci pro žádný studijní program ani institucionální akreditaci pro alespoň jednu oblast vzdělávání, škola závažným způsobem neplní povinnosti vyplývající ze zákona, MŠMT může soukromé vysoké škole odejmout **státní souhlas**. Před tím je však třeba vyzvat vysokou školu ke zjednání nápravy. Podrobnosti upravuje § 43 zákona o vysokých školách. Pokud je právnické osobě odejmut státní souhlas působit jako soukromá vysoká škola, je daná právnická osoba povinna zajistit studentům možnost pokračovat ve studiu stejného nebo podobného studijního programu na jiné vysoké škole. V souladu s § 41 pak MŠMT provádí registraci vnitřních předpisů soukromé vysoké školy.

MŠMT v souladu s § 89 až 90a zákona o vysokých školách **uznává zahraniční vysokoškolské vzdělání a kvalifikaci** (tzv. nostrifikaci). Vysokoškolskou kvalifikací se v daném případě rozumí diplom, vysvědčení nebo jiný obdobný doklad vydaný zahraniční vysokou školou dokládající dosažení vysokoškolského vzdělání určitého stupně (např. bakalář, magistr, doktor, dříve kandidát věd). Kromě zákona o vysokých školách se na tento proces vztahují i některé mezinárodní bilaterální smlouvy:

- o uznávání rovnocennosti dokladů o vzdělání a dokladů o vědeckých hodnostech a akademických titulech (tzv. „ekvivalenční dohody“), a
- mnohostranná Úmluva o uznávání kvalifikací týkajících se vysokoškolského vzdělávání v evropském regionu č. 165 přijatá v Lisabonu dne 11. dubna 1997 (č. 60/2000 Sb.m.s.),
- mnohostranné mezinárodní smlouvy upravující ověřování cizích veřejných listin a dvoustranné mezinárodní smlouvy o právní pomoci obsahující ustanovení o vzájemném uznávání listin bez nutnosti jejich dalšího ověřování,

Nostrifikaci v první instanci provádějí **veřejné vysoké školy uskutečňující akreditovaný obsahově obdobný studijní program**. Soukromé a státní vysoké školy pravomoc rozhodovat o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání nemají.

MŠMT je zejména odvolacím orgánem v případě zamítnutí žádosti vysokou školou, v případě pochybností určuje příslušnost veřejné vysoké školy rozhodnout o žádosti. Pokud v ČR není veřejná vysoká škola s obdobným studijním programem, rozhodne

o uznání samo. O uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání v oblasti vojenských rozhoduje Ministerstvo obrany, v případě vzdělání v oblasti bezpečnostních služeb pak Ministerstvo vnitra. Na lhůtu pro vyřízení žádosti se vztahuje správní řád a činí 30 (resp. 60) dní. Přijetí žádosti o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání je zpoplatněno částkou ve výši 3000,- Kč.

ENIC-NARIC středisko

ENIC je evropská síť národních informačních středisek zabývajících se akademickou mobilitou a uznáváním vysokoškolského vzdělání a kvalifikací. Byla založena Radou Evropy dne 9. června 1994 a regionálním Výborem UNESCO pro Evropu dne 18. června 1994 za účelem podpory akademické mobility. ENIC podporuje a napomáhá správné interpretaci a implementaci Lisabonské úmluvy o uznávání kvalifikací týkajících se vysokoškolského vzdělávání v evropském regionu č. 165 přijaté v Lisabonu dne 11. dubna 1997. Síť je propojena informačními středisky členských států evropského regionu UNESCO a vládními orgány, zakladateli těchto středisek. Cílem sítě ENIC je poskytovat zájemským skupinám a veřejnosti informace o současné problematice mezinárodní akademické a profesní mobility a procedurách uznávání zahraničních titulů a kvalifikací.

NARIC je síť národních informačních středisek pro ekvivalenci zahraničních dokladů o vzdělání a kvalifikacích. Byla založena Evropskou komisí za účelem zlepšení uznávání vysokoškolského vzdělání a kvalifikací mezi členskými státy EU a EEA (European Economic Area). Cílem této sítě je nejen podpora akademické mobility a aktivit v oblasti uznávání zahraničního vzdělání a kvalifikací, ale i poskytování informací o národních a zahraničních vzdělávacích systémech.

V roce 2004 obě sítě přijaly společnou chartu ENIC-NARIC (Joint ENIC-NARIC Charter), která byla schválena výborem Lisabonské úmluvy o uznávání kvalifikací. Mezinárodní síť ENIC-NARIC spolu úzce spolupracují, každoročně jsou pořádány pravidelné konference a podílejí se na doplňování informací sítě ENIC-NARIC.

Český ENIC-NARIC, který je součástí odboru vysokých škol MŠMT, funguje jako součást mezinárodní spolupráce center ENIC-NARIC. Mezi jeho hlavní činnosti patří zejména spolupráce s národními informačními středisky členských států v oblasti poskytování informací o národních formách terciárního vzdělávání, vzdělávacích institucích (včetně středních škol), studijních programech, dokladech o vysokoškolském vzdělání a kvalifikaci a zejména uznávání zahraničního studia. Poskytuje odborné konzultace týkající se vysokého školství v České republice a v zahraničí a poskytuje informace o českém vysokoškolském systému zahraničním zájemským organizacím a veřejnosti. Mimo jiné organizuje i semináře určené pro orgány pověřené uznáváním zahraničního vzdělávání a kvalifikace, zajišťuje komunikaci s ostatními členy sítě ENIC-NARIC, podporuje provádění Lisabonské úmluvy a nabízí odbornou pomoc azylantům v České republice.

Rozsáhlá novela v roce 2016 v zákoně o vysokých školách nově zakotvila **pravomoci MŠMT vůči poskytovatelům zahraničního vzdělávání na území ČR**, a to v části čtrnácté. Do doby účinnosti této novely nebylo působení zahraničních vysokých škol na území ČR nijak sledováno ani upraveno. Zákon rozlišuje **dvě kategorie poskytovatelů – se sídlem na území členského státu Evropské unie**, včetně zemí EEA, nebo **se sídlem mimo Evropskou unii**. Zahraniční vysoké školy mohou na území ČR působit buď přímo, nebo prostřednictvím jiné právnické osoby (tzv. pobočky). Kategorie tzv. evropských poskytovatelů je ovlivněna zákony EU o volném pohybu osob a služeb a má mírnější režim než kategorie mimoevropských poskytovatelů. Obě kategorie musí vůči MŠMT splnit informační povinnost a před zahájením své činnosti na území ČR oznámit MŠMT svůj záměr zde uskutečňovat vzdělávací činnost, předložit doklady prokazující své ustavení a působení v domovském státě jako státem uznané vysoké školy, předložit doklady o akreditaci zahraničního studijního programu (o jeho obsahu, organizaci a místa uskutečňování, udělováním akademickým titulu apod.) Pro evropskou vysokou školu postačí splnit tuto informační povinnost. Pro mimoevropskou vysokou školu je zákonem stanoven odlišný postup, mimoevropské vysoké škole působení na území ČR povoluje MŠMT na základě její písemné žádosti. O vydání (nebo nevydání) povolení rozhoduje MŠMT do 150 dnů. MŠMT tuzemské povolení neudělí, jestliže studijní program, který hodlá škola provozovat v ČR, není dostatečně personálně, materiálně nebo jinak zabezpečen, doklady o vzdělání získané absolvováním studia v ČR by nebyly rovnocenné

s doklady získanými studiem v domovském státě, působení školy by bylo v rozporu s právními předpisy domovského státu. K žádosti mimoevropské vysoké školy dává své stanovisko i NAÚ.

Mimoevropské i evropské zahraniční vysoké školy, které splní všechny zákonem předepsané povinnosti, musí každoročně MŠMT předložit výroční zprávu o své činnosti, strategický záměr, vést matriku studentů, předávat stanovené údaje do Registru docentů, profesorů a mimořádných profesorů, poskytovat na svých webových stránkách aktuální údaje pro zájemce o studium a studenty (např. o studijních programech, přijímacím řízení výši poplatků za studium apod.). Dále jsou povinny MŠMT informovat bezodkladně o všech změnách.

Pokud poskytovatel zahraničního vzdělání nesplní požadavky zákona o vysokých školách, MŠMT s ním zahájí řízení o přestupku, za který hrozí sankce až do výše 2 000 000 Kč (sankci lze uložit opakovaně, pokud není zjednána náprava).

Okruh č. 6

Koncepční činnost MŠMT (význam, způsob přípravy, dopady, stručná charakteristika dokumentů)

1. Strategie vzdělávací politiky 2030+.
2. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy a výroční zpráva - § 9 a 10 zákona č. 561/2004 Sb.
3. Výroční zprávy o činnosti a hospodaření vysokých škol, strategický záměr vzdělávací a tvůrčí činnosti pro oblast vysokého školství (§ 21 a 42, § 87 zákona o vysokých školách).

6.1. Strategie vzdělávací politiky 2030+

V roce 2019 ministr školství, mládeže a tělovýchovy ustanovil expertní skupinu, jejímž cílem bylo připravit dokument s názvem Hlavní směry vzdělávací politiky ČR 2030, který měl definovat vizi, priority a cíle vzdělávací politiky v období přesahujícím horizont roku 2030. Tento dokument byl zároveň výchozím dokumentem pro přípravu **Strategie vzdělávací politiky České republiky 2030+** (dále jen Strategie 2030+).

Cílem této strategie je modernizovat vzdělávání tak, aby děti i dospělí obstáli v dynamickém a neustále se měnícím světě 21. století.

Strategie 2030+ je dokument navazující na Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2020. Úkolem Strategie 2030+ je zajistit plynulý přechod do dalšího desetiletí, připravit vzdělávací systém ČR na nové výzvy a zároveň řešit problémy, které v českém školství přetrvávají. Strategie 2030+ je dokumentem, který má obecnou, zastřešující povahu a popisuje priority, které je třeba ve stanoveném období řešit. Strategie 2030+ má dva hlavní strategické cíle, které se zaměřují na proměnu obsahu vzdělávání (SC1) a na snižování sociálních nerovností ve vzdělávání (SC2). Tyto cíle jsou rozvedené ve strategických liniích, které se zaměřují na proměnu samotného vzdělávání, řešení nerovností, podporu pedagogů, zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce a zajištění stabilního financování.

Strategický cíl 1: Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život

- v rámci technologických, hospodářských, sociálních, kulturních, ale i environmentálních změn, které se též nazývají čtvrtou průmyslovou revolucí, se

mění soubory dovedností potřebné pro tradiční i nová povolání a vedou k nutnosti transformovat nejen vzdělávací prostředí, ale také vzdělávací obsahy i způsoby jejich předávání na všech stupních,

- je třeba vytvořit podmínky pro rozvoj digitálního vzdělávání všech žáků a učitelů s cílem zvýšit úroveň jejich kompetencí v oblastech užívání digitálních technologií, informatického myšlení a digitální gramotnosti.

Strategický cíl 2: Snížit nerovnosti v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnit maximální rozvoj potenciálu dětí, žáků a studentů

- ČR patří mezi státy s největšími vzdělávacími nerovnostmi, které se projevují výraznou závislostí výsledků vzdělávání na sociálním statusu rodičů, značnými rozdíly mezi výsledky žáků z různých škol i regionů a nízkou mezigenerační mobilitou ve vzdělávání, jež je způsobena nízkou schopností vzdělávacího systému vyrovnávat sociální status rodiny a motivovat žáky k dosažení vyšších stupňů vzdělání,
- vzdělávací systém by měl poskytnout spravedlivé šance na přístup ke kvalitnímu vzdělání všem žákům, je třeba zvýšit kvalitu vzdělávání ve školách a regionech, které zaostávají za ostatními částmi vzdělávací soustavy, a podpořit učitele v rozvíjení potenciálu všech žáků.
- aby nedocházelo k rané selektivitě a odchodům velkého počtu žáků na víceletá gymnázia, Strategie 2030+ uvádí, že je nutné zkvalitnit výuku a posílit možnosti její individualizace na druhém stupni základních škol,
- rovněž je třeba snížit počet žáků předčasně opouštějících vzdělávání.

Dále je dokument rozpracován do 5 strategických linií:

Strategická linie 1: Proměna obsahu, způsobů a hodnocení vzdělávání (SL1)

Tato strategická linie se zaměřuje na revize Rámcových vzdělávacích programů a jejich implementaci, posílení inovací ve vzdělávání a hodnocení ve vzdělávání. Dále na podporu digitálního vzdělávání prostřednictvím posilování digitálních kompetencí žáků a učitelů. V oblasti středního odborného vzdělávání se zaměřuje na inovaci oborové soustavy tak, aby byli žáci připraveni na profesní život v měnících se podmínkách 21. století. SL1 podporuje také rozvoj kompetencí pro celoživotní učení prostřednictvím vzdělávání dospělých.

Strategická linie 2: Rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání (SL2)

Základním východiskem pro posílení rovného přístupu ke vzdělávání je zajištění srovnatelné a vysoce kvalitní výuky na všech školách. Pro společnost je z mnoha důvodů prospěšné, aby se všechny děti vzdělávaly ve vysoce kvalitních základních školách společně po celou dobu povinné školní docházky. Přináší to jak silnější společenskou soudržnost, tak občanskou angažovanost i větší flexibilitu v profesní kariéře, což mimo jiné snižuje budoucí riziko nezaměstnanosti.

SL2 se věnuje zejména snaze omezit vnější diferenciaci vzdělávacího systému, snižování disparit ve vzdělávání a desegregaci.

Strategická linie 3: Podpora pedagogických pracovníků (SL3)

Bez kvalitních učitelů, ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání a bez jejich dobré spolupráce je efektivní a spravedlivé vzdělávání nemyslitelné.

SL3 se zabývá zejména dalším vzděláváním pedagogických pracovníků, potřebě zvyšovat atraktivitu učitelské profese, podpoře začínajících a uvádějících učitelů a posilování ředitele coby lídra pedagogického procesu.

Strategická linie 4: Zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce (SL4)

SL4 přichází s konceptem středního článku podpory v území, který poskytne školám cílenou podporu, zajistí koordinaci jejich činnosti v dané lokalitě a stane se prostředníkem v komunikaci mezi centrem a územími.

Dále se SL4 zaměřuje na práci s daty a jejich lepší využití ve vzdělávacím systému.

Strategická linie 5: Zvýšení financování a zajištění jeho stability (SL5)

SL5 se zabývá nutností zajistit financování v rámci jednotlivých strategických liniích.

Realizace Strategie 2030+ bude probíhat v rámci tří implementačních období. Zatímco v prvním (2020-2023) budou nástrojem realizace karty klíčových opatření, v druhém (2023-2027) a třetím období (2027-2031) to bude Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky.

Strategie 2030+ je klíčovým dokumentem pro čerpání finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF).

6.2. Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy a výroční zpráva - § 9 a 10 zákona č. 561/2004 Sb.

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR (dále „Dlouhodobý záměr ČR“) je významným **strategickým dokumentem** MŠMT a vlády ČR vymezujícím ve střednědobém výhledu rozvojové priority vzdělávací soustavy v předškolním, základním, středním, vyšším odborném a navazujícím dalším vzdělávání a zároveň způsob jejich realizace a podpory.

Je **základem komunikace mezi centrem a kraji** a jejich spolupráce na dalším rozvoji regionálního školství.

Dlouhodobý záměr ČR uvádí základní tendence a cíle dalšího vývoje školství, stanoví opatření na úrovni státu (MŠMT) a vymezuje prostor pro konkrétní řešení na úrovni kraje. Uvádí kromě cílů, priorit a údajů vztahujících se k české vzdělávací soustavě jako celku i jejich možné varianty a odchylné hodnoty vztahující se ke specifickým regionálním podmínkám. Ty jsou podle potřeby dále rozváděny a konkretizovány v dlouhodobých záměrech jednotlivých krajů. Dlouhodobý záměr ČR nezahrnuje vzdělávání na vysokých školách, které mají zpracovanou samostatnou koncepci rozvoje v souladu se zákonem o vysokých školách.

Obdobnou roli **má dlouhodobý záměr kraje v rámci území kraje**, jen s tím rozdílem, že komunikace je směřována více ke školám a školským zařízením, resp. jejich zástupcům, popřípadě zástupcům veřejnosti.

Příprava obou úrovní zpracování dlouhodobých záměrů – centrální i krajské – je navzájem propojena: časově, postupem zpracování, časovými horizonty i strukturou. Jak je uvedeno ve školském zákoně i vyhlášce č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv, ve znění pozdějších předpisů, je také metodicky řízena a koordinována MŠMT.

Podle § 9 školského zákona zpracovává MŠMT Dlouhodobý záměr ČR, projednává jeho návrh s příslušnými ústředními odborovými orgány, příslušnými organizacemi zaměstnavatelů s celostátní působností a s kraji, předkládá jej vládě ke schválení a zveřejňuje jej způsobem umožňujícím dálkový přístup. Vláda předkládá Dlouhodobý záměr ČR Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu k projednání. Zatím poslední celostátní dlouhodobý záměr byl zpracován a schválen pro období 2019–2023, který zakotvuje 3 klíčové cíle. Prvním cílem je více peněz za kvalitní práci pedagogů, druhým dokončení revize kurikula a podpoření implementace inovovaných rámcových vzdělávacích programů do škol, třetím zlepšení řízení škol a školských zařízení zefektivněním spolupráce centra a středního článku řízení (krajské úřady).

Podle § 2 vyhlášky č. 15/2005 Sb. Dlouhodobý záměr ČR dále obsahuje jako samostatné části analýzu vzdělávací soustavy na republikové úrovni vycházející z předpokládaného demografického vývoje, vývoje na trhu práce a záměrů dalšího rozvoje, zejména cílů a úkolů v jednotlivých oblastech vzdělávání a struktury nabídky a analýzu potřeb škol a školských zařízení na republikové úrovni.

Ministerstvo každý čtvrtý kalendářní rok po předložení platného dlouhodobého záměru České republiky ke schválení vládě tento záměr vyhodnotí a vyhodnocený, upravený nebo doplněný podle aktuální situace jej do 15. května předloží krajům k vyjádření. Kraje zašlou ministerstvu svá vyjádření do 30. června. Ministerstvo s přihlédnutím k vyjádřením krajů a k výsledkům veřejné konzultace podle § 2 odst. 3 dlouhodobý záměr České republiky dopracuje a do 31. října předloží vládě ke schválení; zveřejní jej na internetových stránkách ministerstva do 30 dnů od jeho schválení vládou.

V návaznosti na Dlouhodobý záměr ČR **krajský úřad zpracovává dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji** (vždy v roce následujícím po vydání Dlouhodobého záměru ČR), který musí být v souladu s celostátním dlouhodobým záměrem a předkládá jej MŠMT k vyjádření.

Krajský úřad do 90 dnů po schválení dlouhodobého záměru České republiky vládou předloží dlouhodobý záměr v kraji ministerstvu k vyjádření. Ministerstvo zašle krajskému úřadu své vyjádření do 30 dnů ode dne předložení dlouhodobého záměru v kraji.

Část dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy **v kraji**, týkající se vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných krajem, **předkládá rada kraje zastupitelstvu kraje ke schválení**. Dlouhodobý záměr kraje obsahuje analýzu vzdělávací soustavy v kraji a stanovuje na základě předpokládaného demografického vývoje, vývoje na trhu práce a záměrů dalšího rozvoje kraje zejména cíle a úkoly pro jednotlivé oblasti vzdělávání, strukturu vzdělávací nabídky, především strukturu oborů vzdělání, druhů, popřípadě typů škol a školských zařízení a jejich kapacitu a návrh na financování vzdělávání a školských služeb v kraji.

Výroční zprávy jsou zpracovávány jak na úrovni státu a kraje, tak i na úrovni jednotlivých škol. Podle § 10 školského zákona MŠMT zpracovává každoročně výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy ČR, předkládá ji vládě a zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup. Krajský úřad zpracovává každoročně výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji, předkládá ji zastupitelstvu kraje a ministerstvu a zveřejňuje vždy způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zpracovává každoročně výroční zprávu o činnosti školy za školní rok, zasílá ji zřizovateli a zveřejňuje vždy na přístupném místě ve škole.

Výroční zpráva o činnosti školy se zpracovává za období předcházejícího školního roku, s výjimkou základních údajů o hospodaření školy, a **do 15. října se předkládá školské radě ke schválení**. Po schválení školskou radou zasílá ředitel školy výroční zprávu do 14 dnů zřizovateli a zveřejní ji na přístupném místě ve škole.

6.3. Výroční zprávy o činnosti a hospodaření vysokých škol, strategický záměr vzdělávací a tvůrčí činnosti pro oblast vysokého školství (§ 21 a 42, § 87 zákona o vysokých školách).

V souladu s § 87 zákona o vysokých školách MŠMT vypracovává a zveřejňuje na svých webových stránkách **výroční zprávu o stavu vysokého školství a strategický záměr vzdělávací, vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti pro oblast vysokého školství** (dále jen „strategický záměr“). Strategický záměr je zpravidla zpracováván na období pěti let a pro každý rok jsou vypracovány tzv. plány realizace, které obsahují cíle, plány a úkoly MŠMT pro daný rok a doporučení pro vysoké školy. Strategický záměr se zaměřuje na všechny činnosti vysokých škol – vzdělávací a tvůrčí činnost, mezinárodní spolupráci, tzv. třetí roli apod. Je to hlavní strategický dokument pro oblast vysokého školství, který slouží také pro rozpis rozpočtu vysokých škol, nastavení dotačních programů, přípravu operačních programů a přípravu legislativních změn. Součástí strategického záměru jsou i doporučení pro vysoké školy, které by vysoké školy měly zohlednit při přípravě svých záměrů a plánů realizace. Záměr obsahuje i soubor kvantifikovaných ukazatelů, jejichž naplňování je vyhodnocováno. Strategický záměr vychází z mezinárodních dokumentů pro oblast VŠ, zejména dokumentů Evropské komise, BFUG, OECD apod. Navazuje a rozpracovává priority a cíle MŠMT pro oblast vysokého školství, které jsou deklarovány ve Strategii vzdělávací politiky 2030+. Po projednání s reprezentacemi vysokých škol a dalšími stakeholdery je strategický záměr předkládán ke schválení ministroví školství, mládeže a tělovýchovy. V souladu s § 21 (resp. § 42) zákona o vysokých školách veřejné a soukromé vysoké školy zpracovávají své strategické záměry a každoroční plány jejich realizace a po projednání v orgánech vysoké školy je předkládá rektor ministerstvu. V souladu se zákonem je MŠMT s vysokými školami každoročně projednává.

MŠMT každoročně zpracovává **výroční zprávu o stavu vysokého školství**, tato zpráva je součástí Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice.

V souladu s § 21 (resp. § 42) zákona o vysokých školách jsou veřejné a soukromé vysoké školy povinny vypracovat a zveřejnit své výroční zprávy o činnosti a hospodaření, a to v termínu a formě, kterou stanoví ministr opatřením zveřejňovaným ve Věstníku ministerstva. MŠMT předepisuje vysokým školám osnovu obou výročních zpráv, které se skládají z textové a tabulkové části. Cílem MŠMT je dlouhodobé sledování dat a jejich vyhodnocování a meziroční srovnávání. Data z výročních zpráv vysokých škol pak MŠMT dále zpracovává a využívá ve své koncepční činnosti.

Okruh č. 7 Rejstříky a registry

1. Školský rejstřík (rejstřík škol a školských zařízení + rejstřík školských právnických osob).
Rejstřík škol a školských zařízení.
Účel rejstříku škol a školských zařízení (§ 142 zákona č. 561/2004 Sb.).
Kompetence k vedení rejstříku škol a školských zařízení (§ 143 zákona č. 561/2004 Sb.).
Údaje v rejstříku škol a školských zařízení (§ 144 zákona č. 561/2004 Sb.).
Principy, na kterých je rozhodování o zápisu do rejstříku postaveno – § 148 zákona č. 561/2004 Sb.
Průběh řízení o zápisu školy nebo školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení a o změně zápisu školy nebo školského zařízení v rejstříku škol a školských zařízení.
2. Rejstřík školských právnických osob.
Vedení rejstříku školských právnických osob.

Zápis do rejstříku, sbírka listin - § 154 a § 155 zákona č. 561/2004 Sb.

Výmaz školské právnické osoby z rejstříku školských právnických osob § 158 a § 159 zákona č. 561/2004 Sb.

3. Registry v oblasti VŠ (§ 87 zákona č. 111/1998 Sb.):
Sdružené matriky studentů.
Registr docentů, profesorů a mimořádných profesorů.
Registr uměleckých výstupů (též § 77c zákona č. 111/1998 Sb.).
Registr vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů.
4. Rejstřík sportovních organizací, sportovců, trenérů a sportovních zařízení (rejstřík sportu) (§ 3f zákona č. 115/2001 Sb.).

7.1. Rejstřík škol a školských zařízení

Podle § 142 školského zákona účinností zápisu školy a školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení vzniká právnické osobě, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení, právo poskytovat vzdělávání a školské služby a právo vydávat doklady o vzdělání stanovené tímto zákonem, a to v rozsahu tohoto zápisu. Zápisem školy a školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení vzniká právnické osobě, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení, nárok na přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu územního samosprávného celku. Tento nárok je vázán na podmínky např. financování podle školského zákona, a také na to, v jakém rozsahu byl zápis do školského rejstříku učiněn (např. stanovená „kapacita“ školy).

Vedení rejstříku škol a školských zařízení je podle § 143 školského zákona svěřeno celkem 15 institucím – MŠMT a 14 krajským úřadům podle místa působnosti.

Krajský úřad vede v rejstříku škol a školských zařízení údaje o

- mateřských školách a
- školských zařízeních

s výjimkou mateřských škol a školských zařízení, které zřizuje přímo ministerstvo a registrované církve nebo náboženské společnosti, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy.

Ministerstvo vede v rejstříku škol a školských zařízení údaje o

- **mateřských školách a školských zařízeních zřízených ministerstvem a registrovanými církvemi** nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy,
- **ostatních školách,**
- dále školských zařízeních pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- školských zařízeních pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy nebo pro preventivně výchovnou péči,
- školských účelových zařízeních, v nichž se uskutečňuje praktické vyučování.

Souhrnně pak vede školský rejstřík ministerstvo, protože krajský úřad předává údaje z rejstříku ministerstvu k evidenci a ke zveřejnění.

Podle § 144 školského zákona se do rejstříku škol a školských zařízení zapisují tyto údaje:

- *druh školy nebo druh a typ školského zařízení a jejich resortní identifikátor,*
- *název, sídlo, identifikační číslo, bylo-li přiděleno, právní forma a resortní identifikátor právnické osoby, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení,*
- *název, sídlo a identifikační číslo, bylo-li přiděleno, a právní forma zřizovatele školské právnické osoby nebo příspěvkové organizace, je-li jím právnická osoba, jméno a příjmení, státní příslušnost, místo trvalého pobytu nebo bydliště, pokud nemá na území České republiky místo trvalého pobytu, a datum narození tohoto zřizovatele, je-li jím fyzická osoba,*
- *seznam oborů vzdělání, včetně forem vzdělávání nebo seznamu školských služeb,*

- nejvyšší povolený počet dětí, žáků a studentů ve škole nebo školském zařízení, včetně jejich odloučených pracovišť, lůžek, stravovaných, tříd, skupin nebo jiných obdobných jednotek, uvedený v rozhodnutí o zápisu do rejstříku škol a školských zařízení,
- nejvyšší povolený počet žáků a studentů v jednotlivých oborech vzdělání a formách vzdělávání,
- označení místa, kde se uskutečňuje vzdělávání nebo školské služby,
- vyučovací jazyk, nejde-li o jazyk český,
- jméno, příjmení a datum narození ředitele školy nebo školského zařízení,
- jméno a příjmení, místo trvalého pobytu nebo bydliště, pokud nemá na území České republiky místo trvalého pobytu, a datum narození osoby nebo osob, které jsou statutárním orgánem právnické osoby, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení,
- doba, na kterou je právnická osoba, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení, zřízena,
- den zápisu a den zahájení činnosti školy nebo školského zařízení.

Součet nejvyššího povoleného počtu žáků a studentů v jednotlivých oborech vzdělání zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení může být vyšší než nejvyšší povolený počet žáků a studentů ve škole. Na základě zkušeností z minulých let byla také do současného školského zákona zakotvena podmínka, že při poskytování vzdělávání (tj. reálně vzdělávaných) ve škole nesmí být překročen nejvyšší povolený počet žáků a studentů v jednotlivých oborech vzdělání, ani nejvyšší povolený počet žáků a studentů ve škole.

Podle § 144 odst. 3 školského zákona se umožňuje neuvádět u některých typů školských zařízení nejvyšší povolené počty dětí, žáků a studentů nebo jiných obdobných jednotek, protože v těchto případech to není možné z hlediska charakteru jejich činnosti.

Ministerstvo k provedení tohoto ustanovení vydalo vyhlášku č. 274/2009 Sb., o školských zařízeních, u nichž se nejvyšší povolené počty dětí, žáků a studentů nebo jiných obdobných jednotek vedených v rejstříku škol a školských zařízení neuvádějí.

Podle této vyhlášky se nejvyšší povolený počet dětí, žáků a studentů nebo jiných obdobných jednotek vedených v rejstříku škol a školských zařízení neuvádí u těchto školských zařízení, včetně jejich odloučených pracovišť:

- zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- pedagogicko-psychologická poradna,
- speciálně pedagogické centrum,
- středisko volného času,
- středisko služeb školám,
- školní hospodářství,
- školní knihovna,
- plavecká škola,
- středisko výchovné péče v případě ambulantních služeb preventivně výchovné péče.

Podle § 146 školského zákona se **žádost o zápis** školy nebo školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení **pro následující školní rok se podává u krajského úřadu** příslušného podle sídla právnické osoby, která bude vykonávat činnost školy nebo školského zařízení, **do 30. září**.

V případě škol a školských zařízení, jejichž rejstřík vede ministerstvo, **krajský úřad postoupí** žádosti se svým vyjádřením ministerstvu **do 30. listopadu**.

Podle § 145 školského zákona se **účastníkem řízení** ve věcech rejstříku škol a školských zařízení automaticky stává **navrhovatel**, což je nejčastěji škola, resp. právnická osoba, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení. **V případě školské právnické osoby a příspěvkové organizace je účastníkem řízení také jejich zřizovatel.**

Navrhovatelem ale v případě příspěvkové organizace může být také přímo její zřizovatel (např. v případech, kdy se teprve jedná o zápis nové školy do rejstříku). Školský zákon tedy pamatuje (viz § 145 odst. 2) na situace, kdy právnická osoba, která bude vykonávat činnost školy nebo školského zařízení, dosud nevznikla. Navrhovatelem je tedy její zřizovatel, zakladatel či jiná osoba, která je v souladu s právními předpisy oprávněna

jednat za právnickou osobu do jejího vzniku.

V případě „veřejných“ škol je třeba respektovat ještě další podmínku; pokud je navrhovatelem sama příspěvková organizace, musí být součástí návrhu souhlas jejího zřizovatele.

Podle § 146 odst. 2 školského zákona může orgán, který vede rejstřík škol a školských zařízení, ve výjimečných případech hodných zvláštního zřetele prominout zmeškání termínu pro předložení žádosti uvedeného výše (tedy do 30. září) nebo rozhodnout o dřívější účinnosti zápisu školy nebo školského zařízení do rejstříku.

Žádost o zápis školy nebo školského zařízení do rejstříku musí obsahovat údaje a doklady podle § 147 školského zákona. Všechny tyto doklady je navrhovatel povinen předložit nejpozději do dne zahájení činnosti školy nebo školského zařízení.

Podle ustanovení § 148 školského zákona orgán, který vede rejstřík škol a školských zařízení (viz výše), rozhodne o žádosti o zápis školy nebo školského zařízení do rejstříku do 90 dnů od doručení žádosti tomuto orgánu.

Důvody k zamítnutí žádosti o zápis do rejstříku škol a školských zařízení

Orgán, který o žádosti rozhoduje, žádost o zápis školy nebo školského zařízení do rejstříku **zamítne** v případě, že

- žádost **nesplňuje náležitosti** stanovené tímto zákonem a uvedené nedostatky nebyly na výzvu tohoto orgánu v jím stanovené přiměřené lhůtě odstraněny.
- posouzením žádosti zjistí, že
 - žádost **není v souladu s dlouhodobým záměrem** vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky nebo příslušného kraje,
 - **nejsou dány předpoklady pro řádnou činnost** školy nebo školského zařízení po stránce personální, materiální a finanční,
 - žádost obsahuje **nepravdivé údaje** nebo **činnost školy** nebo školského zařízení **by nebyla v souladu s právními předpisy**.

Pokud nejsou dány důvody pro zamítavé rozhodnutí podle výše uvedených odstavců, orgán, který vede rejstřík škol a školských zařízení, žádosti vyhoví.

V případě, že ministerstvo vyhoví žádosti o zápis střední nebo vyšší odborné školy a oborů vzdělání, které bude tato škola uskutečňovat, do rejstříku, ministerstvo postoupí nejpozději do 5 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí žádost krajskému úřadu, a to k rozhodnutí o nejvyšším počtu žáků a studentů v jednotlivých povolených oborech vzdělání a formách vzdělávání. Ve školách zřizovaných registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, rozhoduje o „kapacitách“ oborů vzdělání ministerstvo.

Krajský úřad rozhodne nejpozději do 30 dnů od doručení žádosti, ve svém rozhodování se řídí výše uvedenými postupy.

Postup při vyřizování změny v údajích v rejstříku škol a školských zařízení

Postup při vyřizování žádostí o změny v údajích uváděných v rejstříku škol a školských zařízení (řídí se ustanovením § 149 školského zákona) je v podstatě obdobný jako při vlastním zápisu, ale obsahuje některá výrazná zjednodušení.

- Podání žádosti o zápis **změny v údajích týkajících se oborů vzdělání** (uvedených

§ 144 odst. 1 písm. d) až f) školského zákona) - tedy seznam oborů vzdělání, včetně forem vzdělávání, nejvyšší povolený počet dětí, žáků a studentů ve škole a nejvyšší povolený počet žáků a studentů v jednotlivých oborech vzdělání a formách vzdělávání **se řídí obdobným procesem jako v případě nové žádosti.** O změnách v povoleném počtu žáků a studentů v jednotlivých oborech vzdělání a formách vzdělávání rozhoduje při tomto „změnovém“ procesu rovnou krajský úřad. (Jde-li však o střední nebo vyšší odborné školy zřizované ministerstvem nebo registrovanými církvemi či náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, rozhoduje v tomto případě ministerstvo.)

- Žádost o zápis **změny v údajích víceméně formálního charakteru** (uvedených v § 144 odst. 1 písm. b), c), i), j) a m) školského zákona) – tedy identifikační znaky školy nebo školského zařízení, identifikační znaky a další formální údaje o zřizovateli, označení místa vzdělávání a školských služeb, údaje o řediteli a osobách – statutárních orgánech školy nebo školského zařízení – **se podávají orgánu, který vede rejstřík škol a školských zařízení do 30 dnů** ode dne, kdy ke změně došlo.
- Žádost o zápis změny v rejstříku obsahuje pouze údaje a doklady, které se přímo týkají příslušné změny.
- Stanoviska obce a kraje (§ 147 odst. 1 písm. p) a q) školského zákona) se vyžadují pouze v těch případech, kdy se změny dotýkají úprav v oborech vzdělání dotčených škol.

Řízení o zápis změny v rejstříku lze zahájit i bez návrhu, má-li být dosažena shoda mezi zápisem v rejstříku a skutečným stavem.

7. 2. Rejstřík školských právnických osob

Odlišnost rejstříku školských právnických osob od rejstříku škol a školských zařízení spočívá v tom, že rejstřík školských právnických osob zaznamenává údaje o nově vznikající právnické osobě, jejíž hlavní činností je poskytovat vzdělávání a školské služby ve smyslu školského zákona. Důležité také je, že se k zápisu do tohoto rejstříku váže vznik školské právnické osoby.

Zápis do rejstříku školských právnických osob (a výmaz z tohoto rejstříku) má tedy konstitutivní účinky z hlediska právní existence školské právnické osoby.

Rejstřík školských právnických osob je postaven na zásadě publicity, což znamená, že skutečnosti zapsané v rejstříku školských právnických osob jsou účinné vůči každému ode dne, ke kterému byl zápis proveden, a zároveň každý bude mít možnost se s údaji zapsanými v tomto rejstříku seznámit.

V rejstříku školských právnických osob jsou vedeny pouze údaje, které se týkají školské právnické osoby jako právnické osoby, tedy nikoliv údaje týkající se škol a školských zařízení, jejichž činnost tato osoba vykonává.

Ale tyto školy a školská zařízení jsou vedeny společně s ostatními v rejstříku škol a školských zařízení.

Nejde tedy o dva rejstříky, ale dvě části jednoho rejstříku se zcela odlišným účelem. Rejstřík školských právnických osob vede výlučně ministerstvo.

Zápis do rejstříku školských právnických osob

Podle § 154 školského zákona se do rejstříku školských právnických osob zapisují tyto údaje:

- **název, sídlo, identifikační číslo**, poskytnuté správcem základního registru osob a resortní identifikátor **školské právnické osoby**,
- název, sídlo a identifikační číslo, bylo-li přiděleno, **jejího zřizovatele**, jeho statutární orgán a právní forma, je-li právnickou osobou; jméno a příjmení, státní příslušnost, místo trvalého pobytu nebo bydliště, pokud nemá na území České republiky místo trvalého pobytu, a datum narození jejího zřizovatele, je-li fyzickou osobou,
- **jméno, příjmení a datum narození ředitele** školské právnické osoby, den vzniku, popřípadě den zániku jeho funkce,
- jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu **členů rady** školské právnické osoby, je-li podle tohoto zákona zřízena,
- předmět **doplňkové činnosti** školské právnické osoby, je-li povolena,
- **den vzniku** školské právnické osoby,
- **dobu**, na kterou je školská právnická osoba zřízena,
- den zrušení školské právnické osoby a jeho právní důvod,
- vstup školské právnické osoby do likvidace a jméno, příjmení a místo trvalého pobytu nebo bydliště, pokud nemá na území České republiky místo trvalého pobytu, nebo název a sídlo likvidátora,
- rozhodnutí o úpadku a jméno, příjmení (obchodní firma) nebo název, místo trvalého pobytu a adresa sídla insolvenčního správce,
- den zániku školské právnické osoby,
- **změna nebo zánik zapsaných skutečností**.

Pokud dojde ke splynutí nebo sloučení školské právnické osoby s jinou školskou právnickou osobou nebo při jejím rozdělení na jiné školské právnické osoby se do rejstříku školských právnických osob zapisuje datum změny a nezbytné údaje (viz § 154 odst. 2 školského zákona) u **zanikající** školské právnické osoby (jak zanikla a kdo je nástupnickou organizací).

U **nástupnické** školské právnické osoby se zapisuje způsob vzniku (rozdělení, sloučení nebo splynutí) a další identifikační údaje nástupnické školské právnické osoby.

*Další významnou odlišností od rejstříku škol a školských zařízení je, že podle § 155 školského zákona je součástí rejstříku školských právnických osob **sbírka listin**, která identifikuje školskou právnickou osobu jako instituci.*

Tato sbírka listin obsahuje

- **zřizovací listinu** školské právnické osoby a její změny,
- **doklad o jmenování**, odvolání nebo o jiném ukončení funkce osoby, která je **ředitelem** školské právnické osoby, členem rady školské právnické osoby zřízené jinou právnickou osobou nebo fyzickou osobou podle § 124 odst. 2 písm. b) školského zákona, popřípadě likvidátorem,
- **rozhodnutí o zrušení** školské právnické osoby,
- rozhodnutí nebo smlouvu o změně školské právnické osoby podle § 127 školského zákona nebo rozhodnutí o změně právní formy podle § 187 až 190 školského zákona,
- zprávu o průběhu likvidace školské právnické osoby a zprávu o naložení s majetkem, popřípadě závazky,
- rozhodnutí soudu podle zákona upravujícího úpadek a způsoby jeho řešení 35b), a to usnesení o zahájení insolvenčního řízení, usnesení o předběžných opatřeních, rozhodnutí o úpadku nebo jiné rozhodnutí o insolvenčním návrhu, usnesení o prohlášení konkursu a o schválení konečné zprávy, usnesení o povolení reorganizace a usnesení o schválení reorganizačního plánu a jeho změn, usnesení o schválení plánu oddlužení a jeho změn, usnesení, jímž se insolvenční řízení končí.

Ministerstvo vede pro každou zapsanou školskou právnickou osobu ve sbírce listin zvláštní složku.

Účastníci řízení

Podle § 156 školského zákona je účastníkem řízení ve věcech rejstříku školských právnických osob

- **navrhovatel** a
- **zřizovatel**.

Ve věci zápisu osob, které se podle § 154 školského zákona zapisují do rejstříku v rámci zápisu školské právnické osoby (např. ředitel nebo členové rady školské právnické osoby), jsou účastníky řízení také tyto osoby.

Navrhovatelem je školská právnická osoba. Pokud školská právnická osoba dosud nevznikla, je navrhovatelem její zřizovatel.

Žádost o zápis školské právnické osoby do rejstříku školských právnických osob se podle § 157 školského zákona **podává zároveň se žádostí o zápis školy nebo školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení**.

Podávání žádosti se řídí v podstatě stejným postupem a při dodržení stejných podmínek, které jsou stanoveny pro podávání žádosti o zápis do rejstříku škol a školských zařízení. Obdobně se postupuje i při posouzení žádosti a vychází se z údajů a dokladů obsažených v žádosti.

Postup v případě žádosti o rozdělení, sloučení nebo splnutí školské právnické osoby

*Žádost o tyto změny v zápisu se podává **bez zbytečného odkladu po rozhodnutí zřizovatele**. Žádost obsahuje údaje, které se v této souvislosti zapisují do rejstříku, a listiny, které se zakládají do sbírky listin. Výmaz zanikající školské právnické osoby a zápis vznikající školské právnické osoby lze provést pouze k témuž dni.*

*Ministerstvo provede zápis školské právnické osoby do rejstříku v případě, že **zároveň povolí zápis školy nebo školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení**. Uvedené se obdobně vztahuje na případy, kdy zápis školy nebo školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení povoluje krajský úřad.*

Pokud nebyl povolen zápis školy nebo školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení, ministerstvo žádost samozřejmě zamítne.

Výmaz školské právnické osoby z rejstříku školských právnických osob

Ministerstvo provede podle § 158 školského zákona výmaz školské právnické osoby z rejstříku školských právnických osob

- v případě **zrušení školské právnické osoby** zřizované ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí,
- v případě **zrušení školské právnické osoby z důvodu jejího rozdělení, sloučení či splnutí**, pokud je zároveň rozhodnuto o zápisu nástupnické školské právnické osoby nebo osob do rejstříku školských právnických osob,
- po provedení **likvidace** školské právnické osoby v případě, že zániku školské právnické osoby předchází její zrušení s likvidací,
- v případě zrušení školské právnické osoby z důvodů insolvence nebo konkursu na majetek školské právnické osoby (k tomu je třeba poznamenat, že podle § 159a školského zákona je právnická osoba, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení, povinna neprodleně oznámit orgánu, který vede školský rejstřík, že bylo zahájeno insolvenční řízení, v němž je řešen její úpadek nebo hrozící úpadek, nebo že bylo rozhodnuto o jejím úpadku).

Řízení o zápis změny v zapisovaných údajích a řízení o výmaz školské právnické osoby z rejstříku lze zahájit i bez návrhu, má-li být dosažena shoda mezi zápisem v rejstříku a skutečným stavem.

Žádost o zápis změny v zapisovaných údajích a žádost o výmaz školské právnické osoby z rejstříku (§ 159 školského zákona) je navrhovatel povinen podat bez zbytečného odkladu. Žádost musí obsahovat údaje a doklady, které se přímo týkají navrhované změny nebo výmazu, a listiny, které se v této souvislosti zakládají do sbírky listin.

Zápis změny v zapisovaných údajích a výmaz školské právnické osoby z rejstříku se provádí ke dni určenému v žádosti.

Ministerstvo rozhodne o zápisu změny v zapisovaných údajích a o výmazu školské právnické osoby z rejstříku **ve lhůtě 30 dnů** ode dne zahájení řízení.

7.3. Registry v oblasti VŠ

V souladu s § 87 zákona o vysokých školách MŠMT v oblasti vysokého školství vede tyto registry:

Registr uměleckých výstupů (dále jen „RUV“), který je ustaven v § 77c zákona o vysokých školách, do něhož předávají umělecké vysoké školy nebo umělecké fakulty nebo vysoké školy, které uskutečňují studijní program s uměleckým předmětem (uměleckými předměty), údaje ze svých evidencí o uměleckých výstupech – osobní údaje tvůrce (tvůrců) díla, údaje o formě výstupu a jeho zveřejnění/provedení. Jsou zde evidovány umělecké výstupy v 7 segmentech umění (hudební, scénické, výtvarné, audiovizuální apod.). Výstupy z registru jsou využívány pro posuzování kvality dané vysoké školy, resp. daného uměleckého studijního programu, a to zejména s ohledem na financování. Registr je neveřejný.

Registr vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů (§ 87a zákona o vysokých školách) byl zaveden novelou zákona o vysokých školách z roku 2016. Jedná se o veřejně přístupný (na webových stránkách MŠMT) registr, v němž jsou uvedeny seznamy veřejných, státních i soukromých vysokých škol a studijních programů, které uskutečňují, u studijních programů jsou uvedeny kromě názvu a typu studijního programu údaje o platnosti akreditace, forma studia, standardní délka studia, jazyk výuky a kód ISCED-F. V registru je veden také Seznam poskytovatelů zahraničního vysokoškolského vzdělávání na území České republiky a jejich studijních programů.

Registr docentů, profesorů a mimořádných profesorů vysokých škol (dále jen „REDOP“) je ustaven § 87b zákona o vysokých školách a podrobnosti jsou stanoveny vyhláškou č. 276/2016 Sb., o předávání údajů do registru docentů, profesorů a mimořádných profesorů vysokých škol. Jsou v něm evidovány údaje o akademických pracovnících veřejných, státních i soukromých vysokých škol a obsahuje osobní údaje, údaje o vzdělání a všech akademických a vědeckých titulech, včetně uvedení oborů, v nichž byly získány, a údaje o pracovněprávních vztazích k vysoké škole/fakultě. Součástí registru jsou též údaje o docentech, profesorech a mimořádných profesorech působících u poskytovatelů zahraničního vysokoškolského vzdělávání na území ČR. Registr je neveřejný a slouží zejména potřebám NAÚ při akreditačních procesech.

Registr řízení o žádostech o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace (tzv. nostrifikace) dle § 90b zákona o vysokých školách. Údaje o nostrifikačním řízení do registru vkládají veřejné vysoké školy, MŠMT, Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra. Jsou zde vedeny osobní údaje o žadatelích o nostrifikaci, údaje o jejich vzdělání, diplomu a o průběhu správního řízení. Registr je neveřejný. Podrobnosti o předávání údajů do registru stanoví vyhláška č. 278/2016 Sb., o předávání

údajů do registru řízení o žádostech o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace. Registr má poskytovat informace o žádostech o nostrifikaci a průběhu řízení vysokým školám a ministerstvům, které se žádostmi zabývají, cílem je evidovat ukončená i běžící řízení, aby např. nedocházelo ke dvěma řízením ve stejné věci, což správní řád vylučuje.

Ministerstvo vede, resp. využívá tzv. **SIMS, sdružené údaje z matrik studentů**, které vedou jednotlivé veřejné a soukromé vysoké školy (a Univerzita obrany v případě civilních studentů). Matrika slouží k evidenci dat o studentech, průběhu studia (např. o přerušení studia, zahraniční mobilitě apod.) a k rozpočtovým a statistickým účelům (§ 88 zákona o vysokých školách). Předávání údajů z matrik studentů MŠMT se řídí vyhláškou č. 277/2016 Sb., o předávání statistických údajů vysokými školami, kde jsou stanoveny termíny, struktura předávaných údajů apod. MŠMT v souladu s § 87 zákona o vysokých školách agregovaná statistická data pak využívá v nastavování cílů vysokoškolské politiky, zejména v oblasti financování.

7.4. Rejstřík sportovních organizací, sportovců, trenérů a sportovních zařízení

Rejstřík sportovních organizací, sportovců, trenérů a sportovních zařízení (dále jen „Rejstřík sportu“) v souladu s § 3f zákona č. 115/2001 Sb. slouží k zápisu informací o právnických osobách (sportovních organizacích) žádajících o finanční podporu ze státního rozpočtu, k zápisu informací o fyzických osobách (sportovcích a trenérech) v nich sdružených a o nemovitostech (sportovních zařízeních), na jejichž činnost je žádáno o poskytnutí státní finanční podpory. Rejstřík sportu je informačním systémem veřejné správy a je dostupný na internetových stránkách <https://rejstriksportu.cz>. Rejstřík sportu je ze zákona neveřejný, kromě údajů, které jsou veřejně přístupné v rámci internetové aplikace (údaj o počtu sportovců a trenérů sdružených ve sportovní organizaci a seznam sportovních zařízení zapsaných v rejstříku). Co se týká zapisovaných údajů, patří k nim identifikační údaje sportovní organizace, údaje o její působnosti a výkonu či zániku činnosti, den počátku a konce výkonu činnosti registrovaných sportovců a trenérů ve sportovní organizaci a údaje o využívaných sportovních zařízeních.

Okruh č. 8

Česká školní inspekce a její postavení ve vzdělávacím systému

1. Česká školní inspekce a její postavení v systému veřejné správy.
Zákonná úprava postavení a činnosti České školní inspekce.
Zaměstnanci České školní inspekce.
Hlavní úkoly České školní inspekce podle zákona č. 561/2004 Sb.
2. Evaluační funkce České školní inspekce – rozsah, výstupy, opravné prostředky.
Zákonné oprávnění pro výkon hodnotící činnosti České školní inspekce.
Rozsah této činnosti.
Výstupy evaluační činnosti.
Opravné prostředky.
Práva a povinnosti ředitele v souvislosti s výkonem hodnotící činnosti české školní inspekce.
3. Kontrolní funkce České školní inspekce.
Zákonné oprávnění pro provádění kontroly Českou školní inspekcí.
Rozsah kontroly.
Výstupy kontrolní činnosti.
Opravné prostředky.
Práva a povinnosti kontrolních pracovníků a kontrolovaných osob.

8.1. Česká školní inspekce a její postavení v systému veřejné správy

Česká školní inspekce (dále jen „ČŠI“) je **správní úřad s celostátní působností**, který je organizační složkou státu a účetní jednotkou (§ 173 školského zákona).

Česká školní inspekce je organizačně členěna na **ústředí České školní inspekce** se sídlem v Praze a **inspektoráty České školní inspekce**. Ministerstvo je ve věcech státní služby nadřízeným služebním úřadem České školní inspekce.

V čele České školní inspekce je ústřední školní inspektor; jeho výběr, jmenování a odvolání se řídí zákonem o státní službě.

8.2. Evaluační funkce České školní inspekce

Úkoly ČŠI jsou stanoveny zejména v § 174 školského zákona

- zpracovává **konceptní záměry** inspekční činnosti a systémy hodnocení vzdělávací soustavy
- ve školách a školských zařízeních **zapsaných do školského rejstříku** a na pracovištích osob, kde se uskutečňuje praktické vyučování nebo odborná praxe v rámci inspekční činnosti,
 - získává a analyzuje informace o vzdělávání dětí, žáků a studentů, o činnosti škol a školských zařízení zapsaných do školského rejstříku, **sleduje a hodnotí efektivnost vzdělávací soustavy**,
 - zjišťuje a **hodnotí podmínky, průběh a výsledky vzdělávání**, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů a akreditovaných vzdělávacích programů a dále podmínky a průběh poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních,
 - zjišťuje a **hodnotí naplnění školního vzdělávacího programu** a jeho soulad s právními předpisy a RVP.

Podle novely školského zákona č. 472/2011 Sb. Česká školní inspekce v rámci inspekční činnosti kontroluje v zahraničních školách na území ČR nezařazených do školského rejstříku, v nichž ministerstvo povolilo plnění povinné školní docházky podle § 38 odst. 1 písm. c) plnění povinností a podmínek stanovených, za kterých bylo povolení uděleno.

Inspekční činnost ČŠI se vykonává na základě plánu hlavních úkolů na příslušný školní rok, který **schvaluje ministr školství, mládeže a tělovýchovy** na návrh ústředního školního inspektora.

Podle § 2 vyhlášky č. 17/2005 Sb., o podrobnějších podmínkách organizace České školní inspekce a výkonu inspekční činnosti, Česká školní inspekce sestavuje návrh plánu hlavních úkolů České školní inspekce s využitím závěrů předchozích školních inspekcí, na základě požadavků ministerstva a s přihlédnutím k podnětům krajských úřadů, zřizovatelů škol a školských zařízení, ředitelů škol a školských zařízení, a školských rad.

Ústřední školní inspektor předkládá ministrovi školství, mládeže a tělovýchovy každoročně v termínu

- do 15. července návrh plánu hlavních úkolů České školní inspekce na následující školní rok,
- do 15. července ke schválení návrh kritérií hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb,
- do 30. listopadu výroční zprávu České školní inspekce za uplynulý školní rok.

Inspekční činnost se dále provádí na **základě podnětů, stížností a petic**, které svým obsahem spadají do působnosti České školní inspekce podle § 174 odst. 2 písm. b) až e) školského zákona. V případě inspekční činnosti konané na základě stížnosti prošetřuje Česká školní inspekce jednotlivá tvrzení uvedená ve stížnosti a výsledek šetření předává

zřizovateli k dalšímu řízení. Zřizovatel informuje Českou školní inspekci o vyřízení stížnosti a o případných opatřeních přijatých k nápravě.

Důležitou roli hraje ČŠI a její inspekční zprávy v systému financování soukromých škol. Protože je výše dotace pro soukromé školy do určité míry závislá na včasném a objektivním posouzení kvality vzdělávání v soukromé škole ze strany ČŠI, je Česká školní inspekce **povinna provést inspekční činnost pro účely přiznání dotací** podle zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů, pokud o to právnická osoba, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení, požádá.

Při hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb vychází Česká školní inspekce ze zásad a cílů vzdělávání stanovených tímto zákonem, přičemž základním kritériem hodnocení je zejména účinnost podpory rozvoje osobnosti dítěte, žáka a studenta a dosahování cílů vzdělávání ze strany škol a školských zařízení. Kritéria hodnocení předkládá ministerstvu ke schválení. Schválená kritéria hodnocení ministerstvo zveřejňuje.

Kritéria hodnocení a povinné ukazatele jsou zveřejněna Českou školní inspekcí vždy na následující školní rok.

Inspekční činnost vykonávají na základě **písemného pověření** ústředním školním inspektorem nebo jím pověřenou osobou

- školní inspektoři,
- kontrolní pracovníci a
- přizvané osoby.

Podle § 174 odst. 9 školského zákona školním inspektorem může být ten, kdo má **vysokoškolské vzdělání**, nejméně **5 let** pedagogické nebo pedagogicko-psychologické **praxe** a splňuje další předpoklady stanovené zákonem č. 563/2004 Sb. (tj. je plně způsobilý k právním úkonům; má odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonává; je bezúhonný; je zdravotně způsobilý; prokázal znalost českého jazyka). Školní inspektoři se prokazují průkazem školního inspektora opatřeným státním znakem České republiky.

O termínu, způsobu a personálním zajištění inspekční činnosti rozhoduje **ústřední školní inspektor** nebo jím pověřená osoba.

Inspekční činnost vykonávaná na místě je zahájena předložením písemného pověření, které **vydává ústřední školní inspektor**.

Před zahájením inspekční činnosti jsou školní inspektoři, kontrolní pracovníci a přizvané osoby povinni seznámit ředitele školy nebo školského zařízení, kde bude provedena inspekční činnost, nebo v případě jeho nepřítomnosti jeho zástupce s

- *předmětem inspekční činnosti,*
- *termínem jejího zahájení a předpokládaným termínem jejího ukončení,*
- *s časovým plánem inspekčních činností,*
- *se seznamem dokumentace školy nebo školského zařízení, která bude předmětem inspekční činnosti,*
- *s požadavky na zajištění inspekční činnosti a s dalšími okolnostmi, které jsou významné z hlediska provedení inspekční činnosti a získání objektivních výsledků.*

Současně musí **předložit** při zahájení inspekční činnosti **písemné pověření** k výkonu inspekční činnosti a **prokázat se průkazem** školního inspektora, průkazem kontrolního pracovníka nebo občanským průkazem.

Školní inspektoři, kontrolní pracovníci a přizvané osoby jsou při výkonu inspekční činnosti oprávněni

- zjišťovat ve školách a školských zařízeních (a na pracovištích osob, kde se uskutečňuje praktické vyučování nebo odborná praxe) informace o vzdělávání dětí, žáků a studentů,
- hodnotit činnost škol a školských zařízení zapsaných do školského rejstříku,
- hodnotit efektivnost vzdělávací soustavy,
- hodnotit podmínky, průběh a výsledky vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů,
- hodnotit soulad školního vzdělávacího programu s RVP a
- vykonávat státní kontrolu dodržování právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb a veřejnosprávní kontrolu využívání finančních prostředků státního rozpočtu.

Školní inspektoři jsou oprávněni si pořizovat kopie z dokumentace škol a školských zařízení a používat je jako doklady svých zjištění.

Podle ustanovení § 2 odst. 3 vyhlášky jsou oprávněni být při výkonu inspekční činnosti přítomni ředitel školy, nebo jím pověřený zaměstnanec školy, a pověřený zástupce zřizovatele.

Výstupem inspekční činnosti je **inspekční zpráva** v případě inspekční činnosti vztahující se k hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů, souladu školního vzdělávacího programu s rámcovým vzdělávacím programem a dalšími právními předpisy,

Inspekční zpráva obsahuje hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a dále jména, příjmení a podpisy školních inspektorů, kontrolních pracovníků a přizvaných osob. Obsah inspekční zprávy projednají školní inspektoři a kontrolní pracovníci s ředitelem školy nebo školského zařízení. Projednání a převzetí inspekční zprávy potvrdí ředitel školy nebo školského zařízení podpisem. Připomínky k obsahu inspekční zprávy může ředitel školy nebo školského zařízení podat ČŠI do 14 dnů po jejím převzetí. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI bez zbytečného odkladu zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v příslušném inspektorátu ČŠI.

8.3. Kontrolní funkce České školní inspekce.

ČŠI má kromě hodnotící činnosti na starosti též **činnost kontrolní**, a to kontrolu **dodržování právních předpisů** vztahujících se k poskytování vzdělávání a školských služeb, a dále pak **veřejnosprávní kontrolu využívání finančních prostředků** státního rozpočtu.

ČŠI tedy vykonává

- **státní kontrolu dodržování právních předpisů**, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb; státní kontrolu vykonává podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů,
- **veřejnosprávní kontrolu** (podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů) **využívání finančních prostředků** státního rozpočtu přidělovaných podle § 160 až 163 školského zákona.

Kontrola prováděná ČŠI jako orgánem veřejné správy je jedním z nástrojů státu k zajištění celospolečenských zájmů a dodržování povinností vyplývajících z obecně závazných právních předpisů.

Úkolem kontroly jako nezávislé objektivní činnosti je zjišťovat, zda u kontrolovaných osob:

- jsou **dodržovány právní předpisy**;
- jsou **dodržována závazná pravidla**, závazné ukazatele a rozhodnutí;

- jsou **přijata provozní a finanční kritéria** stanovená pro hospodárný, efektivní a účelný výkon činnosti kontrolované osoby právními předpisy, závaznými ukazateli a rozhodnutími, a zda jsou tato kritéria plněna;
- je **zaveden vnitřní kontrolní systém**, zda je funkční, dostatečně účinný a zda reaguje na změny ekonomických a právních podmínek;
- jsou kontrolovanou osobou na základě nedostatků zjištěných provedenými kontrolami ve sledovaných oblastech **přijata opatření k odstranění těchto nedostatků**, včetně opatření k odstranění, zmírnění nebo předcházení rizik, a
- zda jsou **přijata opatření** kontrolovanou osobou **plněna**.

Státní kontrola dodržování právních předpisů se týká právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb. Zahrnuje kontrolu vybraných ustanovení školského zákona a vybraných ustanovení prováděcích předpisů k tomuto zákonu a kontrolu dodržování právních předpisů, které se vztahují k oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů, poskytování školního stravování a k oblasti ústavní a ochranné výchovy.

Veřejnosprávní kontrola zahrnuje dodržování zákonnosti, tj. dodržování obecně platných předpisů, závazných pravidel, ukazatelů, rozhodnutí, vnitřních předpisů a zásad při hospodaření s finančními prostředky státního rozpočtu. Její součástí je také finanční kontrola skutečností rozhodných pro hospodaření s těmito finančními prostředky. Veřejnosprávní kontrola se uskutečňuje před poskytnutím finančních prostředků, v průběhu jejich použití a následně po jejich použití. Konkrétní cíle pro výkon veřejnosprávní kontroly u kontrolovaných osob jsou stanoveny v inspekčních postupech a detailně vymezeny určením kontrolovaného období.

Rozsah a obsah řádné kontroly jsou vymezeny inspekčními postupy schválenými ústředním školním inspektorem.

Podle § 174 odst. 9 školského zákona **kontrolním pracovníkem** může být ten, kdo

- má vysokoškolské vzdělání,
- nejméně 5 let praxe, nebo
- ten, kdo má střední vzdělání s maturitní zkouškou a nejméně 20 let praxe.

Kontrolní pracovníci se prokazují průkazem kontrolního pracovníka opatřeným státním znakem České republiky.

Výstupem kontrolní inspekční činnosti je protokol podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Okruh č. 9

Krajský úřad při výkonu státní správy ve školství

1. Správní rozhodování - § 42, § 108, § 143 a § 144, § 148, § 178 a § 183 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb.
2. Kompetence v oblasti financování regionálního školství - § 161 až 163 zákona č. 561/2004 Sb.
3. Ostatní správní kompetence vymezené § 9, § 10, § 20, § 41, § 52, § 69, § 60a, § 61, § 69, § 74, § 80, § 82, § 102 zákonem č. 561/2004 Sb.

Krajský úřad při výkonu přenesené státní správy ve školství má významnou úlohu v řízení školství na území samosprávného celku – kraje.

9.1. Správní rozhodování - § 183 odst. 3, § 108 a § 42 zákona č. 561/2004 Sb.

- § 42 stanoví způsob vzdělávání dítěte s hlubokým mentálním postižením,
- § 108 vydává rozhodnutí o **uznání rovnocennosti nebo nostrifikuje** zahraniční vysvědčení,
- § 143 a § 144 zapisuje do **rejstříku (část) škol a školských zařízení údaje o mateřských školách a školských zařízeních**,
- § 148 **rozhoduje o nejvyšším počtu žáků a studentů v jednotlivých povolených oborech vzdělání**,
- § 178 pokud území obce nebo jeho část nespadá pod školský obvod ani společný školský obvod a je ohroženo plnění povinné školní docházky, krajský úřad opatřením obecné povahy pro toto území **vytvoří nebo na ně rozšíří školský obvod** nebo společný školský obvod základní školy zřizované touto nebo jinou obcí nebo svazkem obcí, a to s platností nejdéle na 24 měsíců,
- § 183 **plní úkoly nadřízeného správního orgánu ředitelů** škol a školských zařízení, které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí, při rozhodování podle § 165 odst. 2.

9.2. Kompetence v oblasti financování škol a školských zařízení (§ 161 až 163 zákona č. 561/2004 Sb.)

- v souladu se zásadami stanovenými ministerstvem podle § 170 písm. b) **rozepisuje a poskytuje finanční prostředky jednotlivým právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení v souladu s výší prostředků stanovenou ministerstvem** podle § 161 odst. 3 a po případné úpravě z důvodu zjištění rozdílů oproti jednotkám výkonu použitým ministerstvem pro stanovení finančních prostředků jednotlivým právnickým osobám. O provedených změnách následně informuje ministerstvo,
- v souladu se zásadami stanovenými ministerstvem podle § 170 písm. b) **rozepisuje prostřednictvím krajských normativů a poskytuje právnickým osobám zřízeným krajem, obcí nebo svazkem obcí a vykonávajícím činnost školského zařízení** neuvedeného v § 161 a § 161a finanční prostředky na výdaje uvedené v § 160,
- stanoví krajské normativy jako výši přímých výdajů připadajících na jednotku výkonu na kalendářní rok za podmínek stanovených prováděcím právním předpisem a zveřejní je způsobem umožňujícím dálkový přístup,
- v souladu se zásadami stanovenými ministerstvem podle § 170 písm. b) rozepisuje a poskytuje právnickým osobám zřizovaným krajem, obcí nebo svazkem obcí vykonávajícím činnost školy nebo školského zařízení finanční prostředky z rezervy k řešení nezbytných případů zvýšených přímých výdajů vzniklých v průběhu kalendářního roku,
- o rozpisu a přidělení finančních prostředků podle § 161 až 161c krajský úřad následně informuje zastupitelstvo kraje,
- § 162 poskytuje právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které nejsou zřizovány státem, krajem, obcí, svazkem obcí nebo registrovanou církví nebo náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, **dotaci v rozsahu a za podmínek stanovených** zákonem č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů, a kontroluje její využití,

- § 163 přiděluje finanční prostředky na úhradu nezbytných prokazatelných nákladů spojených s konáním závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek a absolutorii v konzervatoři podle § 113c školského zákona právnickým osobám vykonávajícím činnost těchto škol a školských zařízení a o přidělení finančních prostředků následně informuje zastupitelstvo kraje.

9.3. Ostatní správní kompetence vymezené zákonem č. 561/2004 Sb.

Krajský úřad má tyto povinnosti a kompetence vyplývající z následujících ustanovení školského zákona:

- § 9 zpracovává **dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji**,
- § 10 zpracovává **výroční zprávu** o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v kraji,
- § 20 zajišťuje **bezplatnou přípravu** žáků – cizinců,
- § 41 **přezkoumává výsledek hodnocení individuálně vzdělávaného žáka**, pokud byl zkoušejícím ředitel školy
- § 52 (základní škola) § 69 (střední škola) **přezkoumává výsledek hodnocení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy**,
- § 60f zveřejňuje **přehled středních škol s údaji o počtu volných míst** v přijímacím řízení středního vzdělávání,
- § 69 zajišťuje v odůvodněných případech konání **opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení na jiné střední škole**,
- § 74 a § 80 **jmenuje předsedy zkušební komise** závěrečné zkoušky a předsedy školní maturitní komise,
- § 82 **přezkoumává průběh a výsledek maturitní zkoušky nebo rozhodnutí o vyloučení**,
- § 90 a § 102 **jmenuje předsedy pro absolutorium** v konzervatoři a vyšší odborné škole, přezkoumání průběhu a výsledku absolutoria v případě, že je podána žádost o přezkoumání.

Okruh č. 10

Ředitel školy a školského zařízení v roli správního orgánu, statutárního orgánu, jmenování a odvolání ředitelů

1. Kompetence vyplývající z postavení statutárního orgánu právnické osoby (§ 164 a § 165 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.).
Správní rozhodování (§ 165 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.).
Působnost správního řádu na rozhodování ředitele školy a školského zařízení (§ 183 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb.).
Výčet základních rozhodovacích kompetencí.
2. Předpoklady k výkonu funkce ředitele školy a školského zařízení.
3. Jmenování a odvolání ředitele školy a školského zařízení v závislosti na zřizovateli školy a školského zařízení (§ 166 zákona č. 561/2004 Sb.).
Důvody pro odvolání ředitele veřejné školy a školského zařízení z funkce.
4. Orgány veřejné vysoké školy (§ 7, 8, 9, 10, 11, 12, 12a, 14, 15 zákona č. 111/1998 Sb.) - rektor, akademický senát, vědecká rada nebo umělecká rada (nebo na neuniverzitní vysoké škole akademická rada), rada pro vnitřní hodnocení, správní rada.

10.1. Kompetence vyplývající z postavení statutárního orgánu právnické osoby

Základní povinnosti a kompetence ředitele školy a školského zařízení vymezují § 164 a § 165 školského zákona.

Ředitel školy a školského zařízení (bez rozdílu zřizovatele)

- **rozhoduje ve všech záležitostech** týkajících se poskytování **vzdělávání a školských služeb**, pokud zákon nestanoví jinak,
- **odpovídá** za to, že škola a školské zařízení poskytuje vzdělávání a školské služby **v souladu se školským zákonem** a vzdělávacími programy uvedenými v § 3 školského zákona,
- **odpovídá za odbornou a pedagogickou úroveň** vzdělávání a školských služeb,
- vytváří **podmínky pro výkon inspekční činnosti** České školní inspekce a přijímá následná opatření,
- vytváří **podmínky pro další vzdělávání pedagogických pracovníků** a pro práci školské rady, pokud se podle tohoto zákona zřizuje,
- zajišťuje, aby žáci, studenti a zákonní zástupci nezletilých žáků byli včas **informováni o průběhu a výsledcích vzdělávání** dítěte, žáka nebo studenta,
- zajišťuje spolupráci při uskutečňování programů zjišťování výsledků vzdělávání vyhlášených ministerstvem,
- **odpovídá za zajištění dohledu** nad dětmi a nezletilými žáky ve škole a školském zařízení,
- **zřizuje pedagogickou radu.**

Významnou kompetencí je **rozhodování** ředitele školy a školského zařízení **o právech a povinnostech** dětí, žáků, studentů v oblasti státní správy. V dále uvedených případech je rozhodování **v režimu správního řízení**, tedy se řídí správním řádem (zákon č. 500/2004 Sb.).

Dále uvedené povinnosti a kompetence jsou vztaženy k řediteli školy a školského zařízení, **které zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí** a jsou obsahem § 165 školského zákona. Ředitel těchto škol a školských zařízení

- stanovuje **organizaci a podmínky provozu** školy a školského zařízení,
- **odpovídá za použití finančních prostředků státního rozpočtu** přidělených podle § 160 až 163 školského zákona v souladu s účelem, na který byly přiděleny.

Ředitel školy a školského zařízení rozhoduje o právech a povinnostech v oblasti státní správy v těchto případech:

- zamítnutí žádosti o povolení individuálního vzdělávacího plánu podle § 18 a zamítnutí žádosti o přeřazení žáka nebo studenta do vyššího ročníku podle § 17 odst. 3,
- přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání podle § 34 a ukončení předškolního vzdělávání podle § 35, zařazení dítěte do přípravného stupně základní školy speciální podle § 48a, zařazení dítěte do přípravné třídy základní školy podle § 47,
- zamítnutí žádosti o odklad povinné školní docházky podle § 37,
- převedení žáka do odpovídajícího ročníku základní školy podle § 39 odst. 2,
- přijetí k základnímu vzdělávání podle § 46, přestupu žáka podle § 49 odst. 1, převedení žáka do jiného vzdělávacího programu podle § 49 odst. 2 a zamítnutí žádosti o povolení pokračování v základním vzdělávání podle § 55 odst. 2,
- přijetí ke vzdělávání ve střední škole podle § 59 a následujících, vyšší odborné škole podle § 93 a následujících a v konzervatoři podle § 88,
- zamítnutí žádosti o přestup, změnu oboru vzdělání, přerušení vzdělávání a opakování ročníku podle § 66 a 97,
- zamítnutí žádosti o pokračování v základním vzdělávání podle § 55 odst. 1,

- podmíněné vyloučení a vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení podle § 31 odst. 2 a 4,
- zamítnutí žádosti o uznání dosaženého vzdělání podle § 70 a 100,
- povolení a ukončení individuálního vzdělávání žáka podle § 41 a ukončení individuálního vzdělávání dítěte podle § 34b.

10.2. Předpoklady k výkonu funkce ředitele školy a školského zařízení

Ředitelem školské právnické osoby, ředitelem příspěvkové organizace a vedoucím organizační složky státu nebo její součástí může být jmenován pouze ten, kdo splňuje předpoklady pro výkon funkce ředitele školy nebo školského zařízení stanovené zákonem č. 563/2004 Sb.

Ředitelem školy může být fyzická osoba, která:

- splňuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka podle § 3 zákona č. 563/2004 Sb. a
- získala praxi spočívající ve výkonu přímé pedagogické činnosti nebo v činnosti, pro kterou jsou potřebné znalosti stejného nebo obdobného zaměření, nebo v řídicí činnosti nebo v činnosti ve výzkumu a vývoji v délce
 - **3 roky** pro ředitele mateřské školy,
 - **4 roky** pro ředitele základní školy, základní umělecké školy a školských zařízení s výjimkou školských zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a středisek výchovné péče,
 - **5 let** pro ředitele střední školy, jazykové školy, konzervatoře, vyšší odborné školy a školských zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a středisek výchovné péče.

Dalším předpokladem – v případě ředitelů školy veřejnoprávních zřizovatelů – je získat nejpozději do 3 let ode dne, kdy začal vykonávat činnost ředitele školy, znalosti v oblasti řízení školství absolvováním studia pro ředitele škol v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, (popřípadě vysokoškolské vzdělání v akreditovaném studijním programu školský management, nebo vzdělání v programu celoživotního vzdělávání uskutečňovaném vysokou školou zaměřeném na organizaci a řízení školství).

10.3. Jmenování a odvolání ředitele školy a školského zařízení

Podle § 166 odst. 2 školského zákona jmenuje ředitele školské právnické osoby zřizované ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, ředitele příspěvkové organizace a vedoucího organizační složky státu nebo její součástí do funkce **zřizovatel** na základě jím vyhlášeného **konkursního řízení**.

V případě ředitelů soukromých a církevních škol je jmenování ředitele na zřizovateli, pravidla pro jeho jmenování určuje zřizovatel. Předpoklady pro výkon funkce ředitele jsou však platné i pro tyto subjekty.

Ministerstvo stanovilo vyhláškou č. 54/2005 Sb., o náležitostech konkursního řízení a konkursních komisích, ve znění pozdějších předpisů, náležitosti vyhlášení konkursního řízení, složení konkursních komisí pro posuzování uchazečů o jmenování do funkcí, pravidla pro sestavování, činnost a rozhodování těchto konkursních komisí. Je třeba znovu připomenout, že se **vyhláška vztahuje na konkursní řízení ve školách veřejnoprávních zřizovatelů** (ministerstvo, kraj, obec, svazek obcí).

Délka tzv. funkčního období ředitelů škol a školských zařízení je určena **na dobu 6 let. Tato úprava se týká pouze ředitele školské právnické osoby zřizované ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, ředitele příspěvkové organizace nebo vedoucího organizační složky státu nebo její součásti.** I nadále jmenuje zřizovatel na toto vedoucí pracovní místo uchazeče na základě jím vyhlášeného konkursního řízení.

Také je upravena procedura po uplynutí doby 6 let, na kterou byl ředitel do funkce ustaven. Ředitel nemusí po této době automaticky skončit ve své funkci, naopak může mu být výkon jeho funkce prodloužen na dalších 6 let, a to i opakovaně.

Podmínkou však je, že proti jeho setrvání na tomto pracovním místě se nevysloví zřizovatel, ČŠI ani školská rada. Pokud je někdo z nich proti automatickému prodloužení jeho funkce, musí v průběhu posledních 6 měsíců pracovního poměru ředitele školy nebo školského zařízení na dobu určitou, nejpozději však 3 měsíce před jeho skončením, zřizovatel vyhlásit konkurs na ředitele školy nebo ředitele školského zařízení pro další období. Samozřejmě zřizovatel musí vyhlásit konkurs vždy, navrhne-li to nejpozději 6 měsíců před koncem doby trvání pracovního poměru na dobu určitou ČŠI nebo školská rada.

Nedojde-li k vyhlášení konkursu, prodlužuje se doba trvání pracovního poměru na dobu určitou ředitele školy nebo školského zařízení o dalších 6 let.

Ředitele školské právnické osoby zřizované ministerstvem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, ředitele příspěvkové organizace nebo vedoucího organizační složky státu nebo její součásti **musí** zřizovatel odvolat z vedoucího pracovního místa v případě

- pozbytí některého z předpokladů pro výkon činností ředitele školy nebo školského zařízení stanovených zákonem č. 563/2004 Sb.,
- nesplnění podmínky zahájení a úspěšného ukončení studia k získání odborné kvalifikace výše uvedeného zákona č. 563/2004 Sb.,
- nesplnění podmínky získání znalostí z oblasti řízení školství studiem pro ředitele škol a školských zařízení podle výše uvedeného zákona č. 563/2004 Sb., nebo
- organizačních změn, jejichž důsledkem je zánik vedoucího pracovního místa ředitele.

V dále uvedených případech ředitele uvedených škol a školských zařízení **může** zřizovatel v průběhu doby trvání pracovního poměru na dobu určitou odvolat z vedoucího pracovního místa

- z důvodu závažného porušení nebo neplnění právních povinností vyplývajících z jeho činností, úkolů a pravomocí na vedoucím pracovním místě ředitele, které bylo zjištěno zejména inspekční činností České školní inspekce nebo zřizovatelem,
- na návrh České školní inspekce,
- z důvodu pravomocného rozhodnutí soudu o neplatnosti odvolání předchozího ředitele z funkce nebo pravomocného rozhodnutí o neplatnosti rozvázání pracovního poměru s předchozím ředitelem.

Z formálního hlediska se proces odvolání dokončuje **písemným odvoláním** z funkce, které se doručuje řediteli a vedoucímu **do vlastních rukou** a musí obsahovat důvody odvolání.

Pokud škola nebo školské zařízení zřizovaná veřejnoprávním zřizovatelem nemá ředitele, může zřizovatel jmenovat ředitele školy na vedoucí pracovní místo bez konkursního

řízení na dobu určitou do doby jmenování ředitele na základě konkursního řízení. Zřizovatel vyhlásí konkursní řízení bez zbytečného odkladu.

Pokud řediteli školy nebo školského zařízení zřizovaného veřejnoprávním zřizovatelem ve výkonu činnosti brání překážka v práci dlouhodobého charakteru, zejména uvolnění k výkonu veřejné funkce nebo rodičovská dovolená, může zřizovatel na základě jím vyhlášeného konkursního řízení jmenovat ředitele školy na vedoucí pracovní místo na dobu určitou po dobu překážky v práci ředitele, nejdéle však na 6 let; stejnou osobu je možné jmenovat opakovaně. Do doby jmenování ředitele může zřizovatel jmenovat ředitele školy na vedoucí pracovní místo bez konkursního řízení.

Na ředitele soukromé nebo církevní školy se vztahuje ustanovení § 166 odst. 8 školského zákona, tedy že funkci ředitele školy nebo školského zařízení vykonává statutární orgán nebo člen statutárního orgánu této právnické osoby, pokud splňuje předpoklady pro výkon funkce ředitele školy nebo školského zařízení stanovené zákonem č. 563/2004 Sb.

10.4. Orgány veřejné vysoké školy

Samosprávnými orgány veřejné vysoké školy jsou: rektor, akademický senát, vědecká nebo umělecká rada (v případě neuniverzitní VŠ rada akademická), rada pro vnitřní hodnocení, disciplinární komise, dalšími orgány vysoké školy jsou pak správní rada a kvestor (který zodpovídá za hospodaření VŠ). Pravomoci a zodpovědnosti těchto orgánů upravuje zákon o vysokých školách v § 8 až 16.

V čele veřejné vysoké školy stojí **rektor** (§ 10), který je statutárním orgánem veřejné vysoké školy a v jejím jménu jedná a rozhoduje. Rektora na návrh akademického senátu veřejné vysoké školy jmenuje a odvolává prezident republiky (v souladu s Ústavou ČR jmenovací dekret kontrasignuje předseda vlády). Návrh na jmenování (odvolání) rektora je prezidentovi podáván prostřednictvím ministra školství, mládeže a tělovýchovy, ministři ho předkládá předseda akademického senátu. Funkční období rektora je čtyřleté a funkci lze vykonávat pouze dvakrát bezprostředně po sobě. Rektor jmenuje a odvolává prorektory, kteří ho v určeném rozsahu zastupují, většinou mají v gesci nějakou oblast (např. studium, zahraniční záležitosti, vědu a výzkum), počet prorektorů a oblasti, které mají na starosti, nejsou určeny zákonem, každá škola (resp. rektor) si toto určuje sama.

Obdobně v čele fakulty stojí **děkan** (§ 28), který jedná a rozhoduje ve věcech fakulty. Děkana jmenuje a odvolává na návrh akademického senátu fakulty rektor veřejné vysoké školy, odvolat děkana může rektor i z vlastního podnětu, musí to však projednat s akademickým senátem fakulty a záměr musí schválit akademický senát veřejné vysoké školy. Podnětem pro odvolání děkana je skutečnost, kdy děkan závažným způsobem neplní své povinnosti nebo závažným způsobem poškozuje zájem vysoké školy/fakulty. Funkční období děkana je upraveno obdobně jako rektora. Děkana zastupují jím jmenování (a odvolávání) proděkanů.

Vysoké školy (nebo fakulty) pak mají akademické senáty, vědecké (nebo umělecké nebo akademické) rady, správní rady a mohou zřizovat rady pro vnitřní hodnocení.

Akademický senát je samosprávným zastupitelským akademickým orgánem. Má nejméně 11 členů, z nichž alespoň jednu třetinu musí tvořit studenti (max. však jednu polovinu). Členové akademického senátu jsou voleni přímo tajným hlasováním členy

akademické obce ze členů akademické obce. Akademickou obec tvoří akademičtí pracovníci a studenti dané vysoké školy. Bližší podrobnosti volby členů a fungování akademického senátu upravuje vnitřní předpis vysoké školy. Členem akademického senátu nemůže být rektor, prorektor, kvestor, děkan, proděkan, tajemník fakulty nebo ředitel vysokoškolského ústavu. Funkční období člena akademického senátu je nejvýše tříleté, počet funkčních období však není stanoven zákonem. Mezi hlavní pravomoci akademického senátu patří volba (popřípadě návrh na odvolání) rektora vysoké školy, schvalování rozpočtu a střednědobého výhledu financování vysoké školy, schvalování výročních zpráv, zpráv o vnitřním hodnocení, udělení souhlasu rektorovi ke jmenování a odvolání členů vědecké rady, rady pro vnitřní hodnocení a disciplinární komise vysoké školy, schvalování strategického záměru vysoké školy. Dále se může vyjadřovat k vnitřním předpisům vysoké školy, jmenování prorektorů apod.

Předsedou **vědecké** (nebo **umělecké** nebo **akademické** rady) veřejné vysoké školy je její rektor, který jmenuje (a odvolává) ostatní členy, jimiž jsou významní představitelé oborů, v nichž vysoká škola uskutečňuje vzdělávací a vědeckou nebo uměleckou (popřípadě další tvůrčí) činnost. Nejméně jedna třetina členů musí působit mimo danou vysokou školu. Vědecká rada má pravomoci v rámci habilitačního řízení nebo řízení ke jmenování profesorem (viz okruh č. 2); projednává zejména návrh strategického záměru vysoké školy, schvaluje záměry předložit žádosti o akreditaci studijních programů, habilitačních a profesorských řízení a žádosti o institucionální akreditaci, projednává návrh pravidel pro vnitřní hodnocení a zprávy o vnitřním hodnocení.

Vysoká škola (veřejná i soukromá) může svým statutem zřídit **radu pro vnitřní hodnocení kvality**. Vysoká škola musí mít radu pro vnitřní hodnocení ustavenou, pokud chce mít institucionální akreditaci; pokud o institucionální akreditaci žádat nechce, radu pro vnitřní hodnocení zřídit může, ale nemusí, v tom případě pak její funkce vykonává vědecká (umělecká nebo akademická) rada vysoké školy. Předsedou rady je rektor, dalším členem je předseda akademického senátu VŠ, třetinu členů rektor jmenuje na návrh akademického senátu (z nichž alespoň jeden musí být student) a třetinu na návrh vědecké rady. Rada pro vnitřní hodnocení zejména schvaluje pravidla systému zajišťování kvality vzdělávací a dalších činností vysoké školy a vnitřního hodnocení kvality těchto činností, řídí průběh vnitřního hodnocení kvality činností vysoké školy a zpracovává o výsledcích tohoto hodnocení zprávu.

Správní rada veřejné vysoké školy má nejméně devět členů (počet musí být vždy dělitelný třemi). Členy správní rady po projednání s rektorem jmenuje a odvolává ministr školství, mládeže a tělovýchovy na funkční období šesti let. Členy správních rad jsou představitelé veřejného života, profesních svazů, organizací zaměstnavatelů apod. Správní rada zasedá minimálně dvakrát ročně. Správní rada zejména vydává předchozí písemný souhlas k úkonům, jimiž vysoká škola hodlá nabýt nebo převést movitý nebo nemovitý majetek, zřídit věcné břemeno apod. Projednává zprávu o vnitřním hodnocení kvality činností vysoké školy, schvaluje rozpočet a střednědobý výhled veřejné vysoké školy, schvaluje strategický záměr vysoké školy a projednává výroční zprávy o činnosti a hospodaření.

Kvestor v souladu s ustanovením § 16 zákona o vysokých školách řídí hospodaření a vnitřní správu veřejné vysoké školy a zastupuje ji v rozsahu stanoveném opatřením rektora. Kvestora jmenuje a odvolává rektor.

Okruh č. 11

Vymezení orgánů vykonávajících územní samosprávu ve školství a jejich základní kompetence, školská rada

1. Obec – přehled základních kompetence podle zákona č. 561/2004 Sb.
Zákonné povinnosti obcí v oblasti vytvoření podmínek pro plnění povinné školní docházky - § 178 zákona č. 561/2004 Sb.
Zřizovatelská kompetence obcí ve vztahu k dalším školám a školským zařízením (§ 179 zákona č. 561/2004 Sb.).
Kompetence v oblasti financování obecních škol a školských zařízení v závislosti na druhích výdajů – přímé, provozní, kapitálové (§ 180 zákona č. 561/2004 Sb.).
2. Kraj – přehled základních kompetencí podle § 181 zákona č. 561/2004 Sb. (ve stručné podobě).
Zákonné povinnosti kraje v oblasti vytvoření podmínek pro zajištění vzdělávání v zákonem vymezených oblastech - § 181 zákona č. 561/2004 Sb.
Zřizovatelská kompetence krajů ve vztahu ke školám a školským zařízením - § 181 zákona č. 561/2004 Sb.
Kompetence v oblasti financování krajských škol a školských zařízení v závislosti na druhích výdajů – přímé, provozní, kapitálové (§ 182 zákona č. 561/2004 Sb.).
3. Školská rada.
Postavení školské rady, obligatornost zřízení a její účel - § 167 zákona č. 561/2004 Sb.
Kompetence k jejímu zřízení - § 167 zákona č. 561/2004 Sb.
Složení školské rady a způsob jejího ustavení - § 167 zákona č. 561/2004 Sb.
Kompetence školské rady - § 168 zákona č. 561/2004 Sb.

Působnost územních samosprávných celků ve školství

V § 177 až 182 školského zákona jsou uvedeny kompetence a povinnosti dvou důležitých subjektů ve školství – obcí a krajů. Oba subjekty hrají důležitou úlohu v celém vzdělávacím systému – už jenom tím, že jsou zřizovateli naprosté většiny škol a školských zařízení.

Oba tyto samosprávné subjekty jsou povinny zajistit na svém území možnost vzdělávání a poskytovat školské služby v rozsahu stanoveném školským zákonem (a souvisejícími právními předpisy).

Základní povinností je pak jejich zřizovatelská působnost. Při zřizování a zrušování svých škol a školských zařízení mají kraje i obce dbát jednak na dostupnost vzdělávání a školských služeb podle místních podmínek, jednak na soulad rozvoje vzdělávání a školských služeb se zájmy občanů obce a kraje, s potřebami trhu práce, s demografickým vývojem a rozvojem svého území.

Proto také zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, výslovně uvádí, že zastupitelstvo kraje zřizuje vždy výbor finanční, výbor kontrolní a výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost. Tyto výbory jsou nejméně pětičlenné. Obce sice nemusejí povinně zřizovat školský výbor, ale mají definovanou povinnost podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, v rámci své samostatné působnosti pečovat ve svém územním obvodu v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů. Jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.

11.1. Obec

Podle § 178 a 179 školského zákona je **obec povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky dětí s místem trvalého pobytu na jejím území**, v případě cizince s místem pobytu, a dětí umístěných na jejím území ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, které se v souladu se zvláštním právním předpisem nevzdělávají ve školách zřízených při těchto školských zařízeních. Obec proto zřizuje základní školu, nebo zajišťuje plnění povinné školní docházky v základní škole

zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Dále je **obec povinna zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání dětí přednostně přijímaných podle § 34 odst. 3 školského zákona**, tj. dětí, které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně třetího roku věku, pokud mají místo trvalého pobytu, v případě cizinců místo pobytu, v příslušném školském obvodu nebo jsou umístěné v tomto obvodu v dětském domově, a to do výše povoleného počtu dětí uvedeného ve školském rejstříku.

Za tímto účelem obec buď samy zřídí mateřskou školu, nebo zajistí předškolní vzdělávání v mateřské škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí.

Na území obce, části obce nebo na území více obcí se vymezují školské obvody spádových základních škol a spádových mateřských škol takto:

- a) je-li v obci jedna základní škola zřízená obcí, tvoří školský obvod území obce,
- b) je-li v obci více základních škol zřizovaných obcí, stanoví obec školské obvody obecně závaznou vyhláškou,
- c) je-li na území svazku obcí jedna základní škola nebo více základních škol zřízených svazkem obcí nebo dojde-li k dohodě několika obcí o vytvoření společného školského obvodu jedné nebo více základních škol zřizovaných některou z těchto obcí, stanoví každá z dotčených obcí obecně závaznou vyhláškou příslušnou část školského obvodu.

Školský obvod se nestanoví škole zřízené v souladu s § 16 odst. 9 školského zákona, tj. speciálním školám primárně zřízeným pro děti a žáky s určitým zdravotním postižením, dále školám zřizovaným jinými zřizovateli než obcí nebo svazkem obcí a také lesním mateřským školám.

Pokud území obce nebo jeho část nespadá pod školský obvod ani společný školský obvod a je ohroženo plnění povinné školní docházky nebo povinného předškolního vzdělávání, **krajský úřad opatřením obecné povahy pro toto území vytvoří** nebo na ně rozšíří **školský obvod** nebo společný školský obvod základní/mateřské školy zřizované touto nebo jinou obcí nebo svazkem obcí, **a to s platností nejdéle na 24 měsíců**. Námitky proti návrhu opatření obecné povahy podle věty první může podat obec, pro jejíž území nebo jeho část je vytvořen nebo na ně rozšířen školský obvod nebo společný školský obvod základní/mateřské školy, a dále obec, která zřizuje danou základní/mateřskou školu nebo je členem svazku obcí, který zřizuje danou základní/mateřskou školu.

V rámci dopravní obslužnosti území kraje je kraj povinen zajistit dopravu žáků a dětí do spádové školy a ze spádové školy, pokud vzdálenost spádové školy od místa trvalého pobytu žáka/dítěte přesáhne 4 km.

Obce nebo svazky obcí nejčastěji zřizují:

- základní školy,
- mateřské školy,
- mateřské a základní školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny,
- zařízení školního stravování sloužící dětem a žákům škol, které zřizuje.

Obce nebo svazky obcí mohou dále zřizovat:

- základní umělecké školy,
- školská zařízení pro zájmové vzdělávání,
- školská účelová zařízení a
- školy nebo školská zařízení, které jinak zřizuje kraj nebo ministerstvo, pokud prokáže potřebné finanční, materiální a personální zabezpečení jejich činnosti orgánu, který vede rejstřík škol a školských zařízení.

Podle § 180 školského zákona obec (nebo svazek obcí) zajišťuje výdaje škol a školských zařízení (právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení), které zřizuje s výjimkou výdajů hrazených z finančních prostředků státního rozpočtu přidělovaných podle § 161 odst. 3 a 4, § 161a odst. 2, § 161b odst. 2, § 161c odst. 7 školského zákona a z jiných zdrojů. V případě, že školský obvod přesahuje území jedné obce, zabezpečují výdaje školských zařízení sloužících základní škole v tomto školském obvodu dotčené obce poměrně podle počtu žáků s místem trvalého pobytu v jednotlivých obcích, nedojde-li mezi obcemi k jiné dohodě. Obec může školám a školským zařízením (právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení), které zřizuje, přispívat na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu podle tohoto zákona.

11.2. Kraj

Podle § 181 školského zákona je povinností kraje zajistit podmínky pro uskutečňování středního a vyššího odborného vzdělávání, vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, dále jazykového, základního uměleckého a zájmového vzdělávání a pro výkon ústavní výchovy.

Za tímto účelem kraj zřizuje:

- střední školy,
- vyšší odborné školy,
- mateřské, základní, střední školy a školská zařízení pro děti, žáky nebo studenty uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona,
- základní školy speciální,
- školy při zdravotnických zařízeních,
- školská výchovná a ubytovací zařízení a zařízení školního stravování pro děti, žáky a studenty škol, které zřizuje,
- střední školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny,
- jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky,
- základní umělecké školy,
- školská zařízení pro zájmové vzdělávání a
- dětské domovy.

Kraj může dále zřizovat:

- mateřské a základní školy s vyučovacím jazykem národnostní menšiny,
- školská zařízení podle § 115 až 120 školského zákona,
- školy a školská zařízení, které jinak zřizuje obec nebo ministerstvo, pokud kraj prokáže potřebné finanční, materiálové a personální zabezpečení této školy nebo školského zařízení.

Kraj zajišťuje výdaje právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které zřizuje, s výjimkou výdajů hrazených z finančních prostředků státního rozpočtu přidělovaných podle § 161 odst. 3 a 4, § 161a odst. 2, § 161b odst. 2, § 161c odst. 7 školského zákona a z jiných zdrojů. Kraj může právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které zřizuje, přispívat na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu podle tohoto zákona.

11.3. Školská rada

Školská rada je důležitý orgán školy, který má úkol do určité míry vyvažovat poměrně velké kompetence a pravomoci ředitele školy. Školská rada umožňuje zákonným zástupcům nezletilých žáků, zletilým žákům a studentům, pedagogickým pracovníkům školy, zřizovateli a dalším osobám **podílet se v mezích vymezených zákonem na správě školy**. Pokud je součástí právnické osoby více těchto škol, je možné zřídit jednu školskou radu.

Školská rada se podle § 167 školského zákona zřizuje při **základních, středních a vyšších odborných školách**. Zřízení školské rady při těchto školách je tedy ze zákona povinné. Základní umělecké školy, mateřské školy nebo další školy a školská zařízení tento orgán povinně nezřizují, mohou pouze zřídit jakousi „obdobu“ školské rady, ale v takovém případě úkony a vztahy mezi školou a školskou radou nejsou vynutitelné.

Školskou radu zřizuje zřizovatel, který zároveň stanoví počet jejích členů a vydá její volební řád. Zákonné podmínky pro sestavení školské rady určují, že **třetinu** členů školské rady jmenuje **zřizovatel**, **třetinu** volí **zákonní zástupci** nezletilých žáků a zletilí žáci a studenti a **třetinu** volí **pedagogičtí pracovníci** dané školy. Členem školské rady nemůže být ředitel školy. Ve školách, které nejsou zřízeny státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí, plní úkoly zřizovatele ředitel školy.

Týž člen školské rady nemůže být současně jmenován zřizovatelem, zvolen zákonnými zástupci nezletilých žáků a zletilými žáky a studenty nebo zvolen pedagogickými pracovníky školy. Pedagogický pracovník školy nemůže být zvolen za člena školské rady této školy zákonnými zástupci nezletilých žáků a zletilými žáky a studenty ani jmenován zřizovatelem nebo ředitelem školy.

Za řádné uskutečnění a provedení voleb do školské rady odpovídá ředitel školy, který se při tom řídí zřizovatelem vydaným volebním řádem voleb do školské rady. Nezvolí-li zákonní zástupci nezletilých žáků nebo zletilí žáci a studenti stanovený počet členů školské rady ani na základě opakované výzvy, jmenuje zbývající členy školské rady ředitel školy.

Funkční období členů školské rady je tři roky.

Funkce člena školské rady může skončit před uplynutím funkčního období z těchto důvodů:

- vzdáním se funkce písemným prohlášením do rukou předsedy školské rady,
- dnem doručení písemného odvolání jmenovaného člena školské rady zřizovatelem do rukou předsedy školské rady,
- vznikem neslučitelnosti s vykonáváním funkce ředitele školy,
- v případě opakované neomluvené neúčasti na zasedání školské rady, pokud tak stanoví volební řád,
- dnem, kdy byl do funkce člena školské rady zvolen nový člen v předčasných volbách,
- dnem, kdy zástupce pedagogických pracovníků přestane být v pracovněprávním vztahu ke škole nebo u zákonných zástupců nezletilých žáků nebo studentů dnem, kdy přestane být tento nezletilý žák žákem či studentem školy.

Pokud některý z členů školské rady nadále nemůže nebo nechce vykonávat svou funkci ve školské radě, je možné jej nahradit buď:

- v řádných doplňovacích volbách, nebo

- v předčasných volbách, které mohou být vypsaný na základě přání většiny oprávněných voličů školské rady.

Podle § 167 odst. 8 školského zákona předčasné volby do funkce voleného člena školské rady lze konat, požádá-li o to ředitele školy alespoň většina voličů oprávněných volit tohoto člena školské rady, která je podle volebního řádu nezbytná ke zvolení člena školské rady. Doplnovací volby do školské rady se v souladu s volebním řádem konají, přestane-li být volený člen školské rady jejím členem před skončením funkčního období z důvodů stanovených v § 167 odst. 9 písm. a) až d) a f) školského zákona.

Funkční období člena školské rady zvoleného v předčasných nebo doplňovacích volbách končí shodně s funkčním obdobím členů školské rady zvolených v řádných volbách.

Školská rada zasedá nejméně dvakrát ročně; zasedání školské rady svolává její předseda, první zasedání školské rady svolává ředitel školy. Ředitel školy nebo jím pověřený zástupce je povinen zúčastnit se zasedání školské rady na vyzvání jejího předsedy.

Kompetence školské rady:

- vyjadřuje se k návrhům školních vzdělávacích programů a k jejich následnému uskutečňování,
- **schvaluje** výroční zprávu o činnosti školy,
- **schvaluje** školní řád, ve středních a vyšších odborných školách stipendijní řád, a navrhuje jejich změny,
- **schvaluje** pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků v základních a středních školách,
- podílí se na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy,
- projednává návrh rozpočtu právnické osoby na další rok, vyjadřuje se k rozboru hospodaření a navrhuje opatření ke zlepšení hospodaření,
- projednává inspekční zprávy České školní inspekce,
- podává podněty a oznámení řediteli školy, zřizovateli, orgánům vykonávajícím státní správu ve školství a dalším orgánům státní správy,
- podává návrh na vyhlášení konkursu na ředitele školy.

Pro plnění výše uvedených úkonů je ředitel školy povinen umožnit školské radě přístup k informacím o škole, zejména k dokumentaci školy; přitom informace chráněné např. podle zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů, poskytne ředitel školy školské radě pouze za podmínek stanovených zvláštními právními předpisy. Poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím tím není dotčeno.

Okruh č. 12

Předškolní vzdělávání

Vymezení povinnosti předškolního vzdělávání.

Předškolní vzdělávání - § 33 až § 35, § 123 a § 179 zákona č. 561/2004 Sb.

- Cíle předškolního vzdělávání.
- Organizace předškolního vzdělávání.
- Podmínky pro ukončení předškolního vzdělávání.
- Úplata za předškolní vzdělávání.
- Úloha obcí při zajišťování předškolního vzdělávání.
- Povinné předškolní vzdělávání.
- Zákonné povinnosti obcí v oblasti vytvoření podmínek pro plnění povinné školní docházky - § 178 zákona č. 561/2004 Sb.

Cíle předškolního vzdělávání jsou stanoveny nejen úvodními ustanoveními školského zákona, ale podrobněji také v § 33 školského zákona a blíže popsány v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání (dále jen „RVP PV“).

Předškolní vzdělávání:

- podporuje rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku,
- podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a mezilidských vztahů,
- vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání,
- napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a
- poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami.

Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku **od 2 do zpravidla 6 let**. Dítě mladší 3 let však nemá na přijetí do mateřské školy právní nárok. Od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy **dítě dosáhne pátého roku věku**, do zahájení povinné školní docházky dítěte, je **předškolní vzdělávání povinné**, není-li dále stanoveno jinak.

Zápis k předškolnímu vzdělávání od následujícího školního roku se koná v období **od 2. května do 16. května**. Termín a místo zápisu stanoví ředitel mateřské školy v dohodě se zřizovatelem a zveřejní je způsobem v místě obvyklým.

Ředitel mateřské školy rozhoduje o přijetí dítěte do mateřské školy, popřípadě o stanovení zkušebního pobytu dítěte, jehož délka nesmí přesáhnout 3 měsíce. Ustanovení § 34 odst. 3 školského zákona stanovuje, že do mateřské školy **zřízené obcí nebo svazkem obcí se přednostně přijímají děti**, které před začátkem školního roku dosáhnou **nejméně třetího roku věku**, pokud mají místo trvalého pobytu, v případě cizinců místo pobytu, v příslušném školském obvodu (§ 179 odst. 3 školského zákona) nebo jsou umístěné v tomto obvodu v dětském domově, a to do výše povoleného počtu dětí uvedeného ve školském rejstříku.

Vzdělává-li se dítě v mateřské škole pravidelně kratší dobu, než odpovídá provozu, v němž je vzděláváno, může se ve zbývajících dobách vzdělávat další dítě, aniž by se započítávalo do počtu dětí v mateřské škole pro účely posouzení souladu s nejvyšším povoleným počtem dětí zapsaným v rejstříku škol a školských zařízení (§ 34 odst. 10 školského zákona).

Obecní úřad obce, na jejímž území je školský obvod mateřské školy, **poskytuje této škole** s dostatečným předstihem před termínem zápisu **seznam dětí, které mají právo na přednostní přijetí**. Seznam obsahuje vždy jméno, popřípadě jména, a příjmení, datum

narození a adresu místa trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte.

Dítě může být přijato k předškolnímu vzdělávání i v průběhu školního roku. O přijetí dítěte s určitým zdravotním postižením (§ 16 odst. 9 školského zákona) rozhodne ředitel mateřské školy na základě písemného vyjádření školského poradenského zařízení, popřípadě také registrujícího lékaře.

Zvláštním typem mateřské školy je tzv. lesní mateřská škola, za kterou se považuje mateřská škola, ve které vzdělávání probíhá především ve venkovních prostorách mimo zázemí lesní mateřské školy, které slouží pouze k příležitostnému pobytu. Zázemí lesní mateřské školy nesmí být stavbou.

Povinnost předškolního vzdělávání, organizace předškolního vzdělávání

Povinné předškolní vzdělávání se vztahuje na státní občany České republiky, kteří pobývají na území České republiky déle než 90 dnů, a na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území České republiky pobývají déle než 90 dnů. Dále se povinné předškolní vzdělávání vztahuje na jiné cizince, kteří jsou oprávněni pobývat na území České republiky trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů, a na účastníky řízení o udělení mezinárodní ochrany. **Povinné předškolní vzdělávání se nevztahuje na děti s hlubokým mentálním postižením.**

Zákonný zástupce dítěte je povinen přihlásit dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte. Dítě, pro které je předškolní vzdělávání povinné, se vzdělává v mateřské škole zřízené obcí nebo svazkem obcí se sídlem ve školském obvodu, v němž má dítě místo trvalého pobytu, v případě cizince místo pobytu („spádová mateřská škola“), pokud zákonný zástupce nezvolí pro dítě jinou mateřskou školu nebo jiný způsob povinného předškolního vzdělávání. Je-li dítě přijato do jiné než spádové mateřské školy, oznámí ředitel této školy tuto skutečnost bez zbytečného odkladu řediteli spádové mateřské školy.

Povinné předškolní vzdělávání má formu pravidelné denní docházky v pracovních dnech, a to v souladu s § 1c vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, v rozsahu nepřetržitých 4 hodin ve dnech, v nichž je dána povinnost předškolního vzdělávání. Povinnost předškolního vzdělávání není dána ve dnech, které připadají na období školních prázdnin v souladu s organizací školního roku v základních a středních školách.

Do jedné třídy mateřské školy lze zařadit děti různého věku. Podmínky pro uvolňování dětí ze vzdělávání a omlouvání jejich neúčasti ve vzdělávání stanoví školní řád. Ředitel mateřské školy je oprávněn požadovat doložení důvodů nepřítomnosti dítěte; zákonný zástupce je povinen doložit důvody nepřítomnosti dítěte nejpozději do 3 dnů ode dne výzvy.

Ředitel mateřské školy písemně dohodne se zákonným zástupcem dítěte docházku dítěte do mateřské školy. Jedná-li se o děti podle § 34 odst. 10 školského zákona, lze dohodnout prodloužení docházky dítěte, jemuž nebyl rozsah vzdělávání omezen v rozhodnutí o přijetí, nejdříve s účinností od prvního dne druhého kalendářního měsíce následujícího po uzavření dohody; o uzavření této dohody ředitel mateřské školy neprodleně informuje zákonného zástupce dítěte, které se vzdělává ve zbývajících dobách.

Mateřská škola s 1 třídou má nejméně 15 dětí, mateřská škola se 2 třídami má v průměru nejméně 12,5 dětí, mateřská škola se 3 třídami má v průměru nejméně 16,33 dětí a mateřská škola se 4 a více třídami má nejméně v průměru 18 dětí ve třídě. Je-li v obci pouze 1 mateřská škola s 1 třídou, má nejméně 13 dětí, jediná mateřská škola v obci se 2 třídami má v průměru nejméně 12,5 dětí a jediná mateřská škola v obci se 3 a více třídami má nejméně v průměru 16 dětí ve třídě.

Třída mateřské školy se naplňuje do počtu 24 dětí. Třída lesní mateřské školy má nejméně 15 dětí. V mateřské škole při zdravotnickém zařízení se mohou vzdělávat děti se zdravotním oslabením nebo děti dlouhodobě nemocné umístěné v tomto zdravotnickém zařízení, pokud to jejich zdravotní stav umožňuje. K zařazení do mateřské školy při zdravotnickém zařízení se vyžaduje doporučení ošetřujícího lékaře a souhlas

zákonného zástupce dítěte. Rozsah a organizaci vzdělávání dítěte určuje ředitel školy po dohodě s ošetřujícím lékařem. Mateřská škola při zdravotnickém zařízení má nejméně 10 dětí. Třída školy má nejméně 6 a nejvýše 14 dětí s přihlédnutím k jejich speciálním vzdělávacím potřebám a při zajištění jejich bezpečnosti a zdraví.

Lesní mateřská škola nemůže být zřízena jako mateřská škola při zdravotnickém zařízení.

Jiným způsobem plnění povinnosti předškolního vzdělávání se rozumí:

- **individuální vzdělávání dítěte**, které se uskutečňuje bez pravidelné denní docházky dítěte do mateřské školy,
- **vzdělávání v přípravné třídě** základní školy a ve třídě **přípravného stupně** základní školy speciální,
- **vzdělávání v zahraniční škole** na území České republiky, ve které ministerstvo povolilo plnění povinné školní docházky dle § 38a školského zákona.

Zákonný zástupce dítěte, které bude plnit povinnost předškolního vzdělávání v přípravné třídě či třídě přípravného stupně nebo formou vzdělávání v zahraniční škole na území ČR, je povinen oznámit tuto skutečnost řediteli spádové mateřské školy. Oznámení je povinen učinit nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku, kterým začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte.

Od 1. září 2017 mohou v přípravných třídách základních škol plnit povinné předškolní vzdělávání přednostně děti, jimž byl udělen odklad povinné školní docházky.

Zákonný zástupce dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné, může pro dítě v odůvodněných případech **zvolit, že bude individuálně vzděláváno** podle § 34b školského zákona. Má-li být dítě individuálně vzděláváno převážnou část školního roku, je zákonný zástupce dítěte povinen toto **oznámení učinit nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku**. V průběhu školního roku lze plnit povinnost individuálního předškolního vzdělávání nejdříve ode dne, kdy bylo oznámení o individuálním vzdělávání dítěte doručeno řediteli mateřské školy, kam bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání.

Oznámení zákonného zástupce o individuálním vzdělávání dítěte musí obsahovat:

- *jméno, popřípadě jména, a příjmení, rodné číslo a místo trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte,*
- *uvedení období, ve kterém má být dítě individuálně vzděláváno,*
- *důvody pro individuální vzdělávání dítěte.*

Ředitel mateřské školy doporučí zákonnému zástupci dítěte, které je individuálně vzděláváno, oblasti, v nichž má být dítě vzděláváno. Tyto oblasti vychází z rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Mateřská škola ověří úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech a případně doporučí zákonnému zástupci další postup při vzdělávání; způsob a termíny ověření, včetně náhradních termínů, stanoví školní řád tak, aby se ověření uskutečnilo v období od 3. do 4. měsíce od začátku školního roku. Zákonný zástupce dítěte, které je individuálně vzděláváno, je povinen zajistit účast dítěte u ověření.

Ředitel mateřské školy, kam bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání, **ukončí individuální vzdělávání dítěte**, pokud zákonný zástupce dítěte nezajistil účast dítěte u ověření úrovně očekávaných výstupů podle RVP PV, a to ani v náhradním termínu. Odvolání proti rozhodnutí ředitele mateřské školy o ukončení individuálního vzdělávání dítěte nemá odkladný účinek.

Ředitel mateřské školy může po předchozím upozornění písemně oznámeném

zákonnému zástupci dítěte **rozhodnout o ukončení předškolního vzdělávání**, jestliže

- se dítě bez omluvy zákonného zástupce nepřetržitě neúčastní předškolního vzdělávání po dobu delší než dva týdny,
- zákonný zástupce závažným způsobem opakovaně narušuje provoz mateřské školy,
- ukončení doporučí v průběhu zkušebního pobytu dítěte lékař nebo školské poradenské zařízení, zákonný zástupce opakovaně neuhradí úplatu za vzdělávání v mateřské škole nebo úplatu za školní stravování (§ 123 školského zákona) ve stanoveném termínu a nedohodne s ředitelem jiný termín úhrady.

Rozhodnout o ukončení předškolního vzdělávání nelze v případě dítěte, pro které je předškolní vzdělávání povinné.

Úplata za předškolní vzdělávání

Podle § 123 školského zákona vzdělávání, které neposkytuje stupeň vzdělání, lze poskytovat za úplatu, která je příjmem právnické osoby vykonávající činnost dané školy nebo školského zařízení.

Vzdělávání v mateřské škole zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí se dítěti poskytuje bezúplatně od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku. Vzdělávání v přípravné třídě základní školy a v přípravném stupni základní školy speciální se v případě škol zřizovaných státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí poskytuje bezúplatně.

Výši úplaty za předškolní vzdělávání v mateřské škole, kterou zřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí, upřesňuje § 6 vyhlášky č. 14/2005 Sb.

Zřizovatel mateřské školy stanoví měsíční výši úplaty za předškolní vzdělávání na období školního roku a zveřejní ji na přístupném místě ve škole nejpozději 30. června předcházejícího školního roku. Nestanoví-li zřizovatel měsíční výši úplaty v tomto termínu, zůstává měsíční výše úplaty na období dalšího školního roku stejná jako v předcházejícím školním roce.

Měsíční výše úplaty nesmí přesáhnout 8 % základní sazby minimální mzdy za měsíc, která je platná v době stanovení měsíční výše úplaty.

Úplata se pro příslušný školní rok stanoví pro všechny děti v tomtéž druhu provozu mateřské školy ve stejné měsíční výši. Úplata se pro příslušný školní rok stanoví pro všechny děti v tomtéž druhu provozu mateřské školy ve stejné měsíční výši.

Okruh č. 13

Povinná školní docházka a základní vzdělávání

1. Povinnost školní docházky.
Délka povinné školní docházky a osobní rozsah povinnosti docházet do školy (§ 36 zákona č. 561/2004 Sb.).
Odklad povinné školní docházky (§ 37 zákona č. 561/2004 Sb.).
Plnění povinné školní docházky v zahraničí (§ 38 zákona č. 561/2004 Sb.).
Jiné způsoby plnění povinné školní docházky (§ 40 až 42 zákona č. 561/2004 Sb.).
2. Základní vzdělávání.
Organizace, průběh a ukončení základního vzdělávání (§ 46, § 49 až 55 zákona č. 561/2004 Sb.).
Přípravné třídy a základní škola speciální (§ 47 a 48 zákona č. 561/2004 Sb.).

13.1. Povinnost školní docházky

Podle § 36 školského zákona je školní docházka povinná po dobu devíti školních roků, nejvýše však do konce školního roku, v němž žák dosáhne sedmáctého roku věku. Povinná školní docházka se vztahuje na státní občany České republiky a na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří na území České republiky pobývají déle než

90 dnů. Dále se povinná školní docházka vztahuje na jiné cizince, kteří jsou oprávněni pobývat na území České republiky trvale nebo přechodně po dobu delší než 90 dnů, a na účastníky řízení o udělení mezinárodní ochrany.

Povinná školní docházka začíná počátkem školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne šestého roku věku, pokud mu není povolen odklad. Dítě, které dosáhne šestého roku věku v době od září do konce června příslušného školního roku, může být přijato k plnění povinné školní docházky již v tomto školním roce, je-li přiměřeně tělesně i duševně vyspělé a požádá-li o to jeho zákonný zástupce.

Zákonný zástupce je **povinen přihlásit dítě** k zápisu k povinné školní docházce, a to v době **od 1. dubna do 30. dubna** kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku. Žák plní povinnou školní docházku v základní škole zřízené obcí nebo svazkem obcí se sídlem ve školském obvodu (§ 178 odst. 2 školského zákona), v němž má žák místo trvalého pobytu, v případě cizince místo pobytu žáka („spádová škola“), pokud zákonný zástupce nezvolí pro žáka jinou než spádovou školu. Pokud je dítě přijato na jinou než spádovou školu, oznámí ředitel této školy tuto skutečnost řediteli školy spádové, a to nejpozději do konce května kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku.

Žák umístěný ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy nebo ve školském zařízení pro preventivně výchovnou péči plní povinnou školní docházku v základní škole zřízené při tomto školském zařízení nebo v základní škole zřízené obcí nebo svazkem obcí se sídlem ve školském obvodu, v němž má sídlo příslušné školské zařízení, popřípadě v jiné škole zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí.

Ředitel spádové školy je povinen přednostně přijmout žáky s místem trvalého pobytu v příslušném školském obvodu a žáky umístěné v tomto obvodu ve školském zařízení pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy nebo ve školském zařízení pro preventivně výchovnou péči, a to do výše povoleného počtu žáků uvedeného ve školském rejstříku. Obecní úřad obce, na jejímž území je školský obvod základní školy, poskytuje této škole s dostatečným předstihem před termínem zápisu k povinné školní docházce seznam dětí, pro které je tato škola spádová a jichž se týká povinnost zápisu. Seznam obsahuje vždy jméno, popřípadě jména, a příjmení, datum narození a adresu místa trvalého pobytu dítěte, v případě cizince místo pobytu dítěte.

Podmínky odkladu povinné školní docházky jsou uvedeny v § 37 školského zákona. Není-li dítě tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte v době zápisu dítěte k povinné školní docházce, ředitel školy začátek povinné školní docházky o jeden školní rok odloží, pokud je žádost doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře nebo klinického psychologa. **Začátek povinné školní docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku.**

Při zápisu do prvního ročníku základní škola informuje zákonného zástupce dítěte o možnosti odkladu povinné školní docházky. Pokud se u žáka v prvním roce plnění povinné školní docházky projeví nedostatečná tělesná nebo duševní vyspělost k plnění povinné školní docházky, může ředitel školy se souhlasem zákonného zástupce žákovi dodatečně v průběhu prvního pololetí školního roku odložit začátek plnění povinné školní docházky na následující školní rok. Pokud ředitel školy rozhodne o odkladu povinné školní docházky, informuje zákonného zástupce o povinnosti předškolního vzdělávání dítěte a možných způsobech jejího plnění.

Plnění povinné školní docházky v zahraničí, v zahraniční škole na území České republiky nebo v evropské škole působící na základě Úmluvy o statutu Evropských škol

Podle § 38 odst. 1 školského zákona žák může plnit povinnou školní docházku také:

- a) ve škole mimo území ČR,
- b) ve škole zřízené při diplomatické misi nebo konzulárním úřadu ČR,
- c) v zahraniční škole uskutečňující na území ČR vzdělávání podle zahraničního vzdělávacího programu, zřízené na území ČR cizím státem, právnickou osobou se sídlem mimo území České republiky nebo cizím státním občanem, která není zapsána v rejstříku škol a školských zařízení a z důvodu uplatnění obsahu zahraničního vzdělávacího programu ani o zápis do rejstříku škol a školských zařízení nežádá, v níž ministerstvo povolilo plnění povinné školní docházky v příslušném školním roce, nebo
- d) v evropské škole působící na základě Úmluvy o statutu Evropských škol („evropská škola“).

Pokud žák nemůže v zahraničí plnit povinnou školní docházku způsobem uvedeným v § 38 odst. 1 písm. a), b) nebo d) školského zákona, plní povinnou školní docházku formou individuální výuky.

Žák, který plní povinnou školní docházku způsobem uvedeným v § 38 odst. 1 písm. a), b) nebo d) školského zákona nebo formou individuální výuky, může být na základě rozhodnutí zákonného zástupce zároveň žákem spádové školy nebo jiné školy zapsané v České republice do rejstříku škol a školských zařízení, kterou zvolil zákonný zástupce žáka (tzv. kmenová škola). Žák, který plní povinnou školní docházku způsobem uvedeným v § 38 odst. 1 písm. c) školského zákona, musí být zároveň žákem kmenové školy zapsané v České republice do rejstříku škol a školských zařízení.

Zákonný zástupce žáka je povinen oznámit řediteli kmenové školy předpokládanou dobu plnění povinné školní docházky způsobem uvedeným v odstavci 1 nebo formou individuální výuky, adresu místa pobytu žáka a popřípadě i adresu příslušné školy uvedené v odstavci 1. Zákonný zástupce žáka je povinen přihlásit žáka do školy uvedené v § 38 odst. 1 písm. a), b) nebo d) školského zákona nejpozději do dvou týdnů po příjezdu žáka do země pobytu.

Žák, který plní povinnou školní docházku ve škole uvedené v § 38 odst. 1 písm. a) školského zákona nebo formou individuální výuky a současně je žákem kmenové školy v ČR, může na žádost zákonného zástupce konat zkoušky z vybraných předmětů v kmenové škole nebo ve škole při diplomatické misi ČR; nekone-li žák tyto zkoušky, doloží zákonný zástupce plnění povinné školní docházky žáka řediteli kmenové školy nebo, nemá-li tuto školu, ministerstvu způsobem stanoveným v prováděcím právním předpisu, tj. ve vyhlášce č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 48/2005 Sb.).

Tato ustanovení se nevztahují na občany jiného členského státu Evropské unie, kteří pobývají na území ČR přechodně po dobu delší než 90 dnů, a jiné cizince, kteří jsou oprávněni pobývat na území ČR přechodně po dobu delší než 90 dnů, pokud plní povinnou školní docházku ve škole zřízené na území ČR cizí právnickou osobou nebo fyzickou osobou, nezapsané do školského rejstříku, v níž ministr školství, mládeže a tělovýchovy povolil plnění povinné školní docházky nebo v evropské škole působící na základě Úmluvy o statutu Evropských škol.

Vyhláška č. 48/2005 Sb. také stanoví výčet předmětů, podmínky pro konání, způsob, obsah a náležitosti zkoušek a způsob doložení plnění povinné školní docházky, podmínky pro poskytování učebnic a učebních textů žákům, kteří plní povinnou školní docházku podle odstavce 1, a pro zařazování těchto žáků do příslušných ročníků základního vzdělávání.

Plnění povinné školní docházky žáků s hlubokým mentálním postižením se řídí § 42 školského zákona. Dítěti s hlubokým mentálním postižením stanoví krajský úřad místně příslušný podle místa trvalého pobytu dítěte se souhlasem zákonného zástupce dítěte takový způsob vzdělávání, který odpovídá duševním a fyzickým možnostem dítěte, a to na základě doporučujícího posouzení odborného lékaře a školského poradenského zařízení. Krajský úřad zároveň zajistí odpovídající pomoc při vzdělávání dítěte, zejména pomoc pedagogickou a metodickou. Dojde-li ke změně duševních a fyzických možností dítěte, krajský úřad způsob vzdělávání odpovídajícím způsobem upraví.

V souladu s § 43 školského zákona žák splní povinnou školní docházku uplynutím období školního vyučování ve školním roce, v němž dokončí poslední rok povinné školní docházky.

13.2. Základní vzdělávání

Stupeň základního vzdělání získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu základního vzdělávání v základní škole, na nižším stupni šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo v odpovídající části osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře. Stupeň základního vzdělání se získá po splnění povinné školní docházky rovněž úspěšným ukončením kurzu pro získání základního vzdělání uskutečňovaného v základní nebo střední škole (§ 55 odst. 3 školského zákona).

Ukončením vzdělávacího programu základního vzdělávání v základní škole speciální získá žák **základy vzdělání**.

Pro každý ze stupňů vzdělání se připravuje samostatný rámcový vzdělávací program.

***Přípravné třídy základní školy** podle § 47 školského zákona mohou být před zahájením povinné školní docházky zřizovány pro děti, které by mohly mít se vzdáváním v základní škole problémy.*

Obec, svazek obcí, kraj a registrovaná církev, náboženská společnost, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, a jiná právnická nebo fyzická osoba, zřizující školy a školská zařízení podle § 8 odst. 6, mohou zřizovat přípravné třídy základní školy pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj, přednostně děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. Přípravnou třídu lze zřídit, pokud se v ní bude vzdělávat nejméně 10 dětí. Ke zřízení přípravné třídy základní školy obcí, svazkem obcí a krajem je nezbytný souhlas krajského úřadu, v případě přípravných tříd zřizovaných registrovanou církví a náboženskou společností, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, nebo jinou právnickou nebo fyzickou osobou, je nezbytný souhlas ministerstva.

*O zařazování žáků do přípravné třídy základní školy rozhoduje ředitel školy na žádost zákonného zástupce dítěte a na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení, které k žádosti přiloží zákonný zástupce. **Obsah vzdělávání se řídí RVP PV a z něj vycházejícím školním vzdělávacím programem. Nejvyšší počet dětí v přípravné třídě je 15.***

Žáci se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se souběžným postižením více vadami a s autismem se mohou vzdělávat v základní škole speciální (§ 48 školského zákona), a to na žádost zákonného zástupce a na základě písemného doporučení školského poradenského zařízení. Vzdělávání v základní škole speciální má deset ročníků a člení se na první stupeň a druhý stupeň. První stupeň je tvořen prvním až šestým ročníkem, druhý stupeň sedmým až desátým ročníkem.

Základní vzdělávání v základní škole má 9 ročníků a člení se na první stupeň a druhý stupeň. První stupeň je tvořen prvním až pátým ročníkem a druhý stupeň šestým až devátým ročníkem. V místech, kde nejsou podmínky pro zřízení všech 9 ročníků, lze zřídit základní školu, která nemá všechny ročníky.

Základní vzdělávání pro žáky se zdravotním postižením, uvedené v 16 odst. 9 školského zákona, kteří se vzdělávají ve třídách nebo školách s upraveným vzdělávacím programem, může s předchozím souhlasem ministerstva trvat deset ročníků; první stupeň je tvořen prvním až šestým ročníkem a druhý stupeň sedmým až desátým ročníkem.

Hodnocení žáka v průběhu základního vzdělávání, opakování ročníku a ukončování základního vzdělávání

Podle § 51 školského zákona se každé pololetí vydává žákovi vysvědčení; za první pololetí lze místo vysvědčení vydat žákovi výpis z vysvědčení.

Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno

- klasifikačním stupněm („klasifikace“),
- slovně nebo

- kombinací obou způsobů.

O způsobu hodnocení **rozhoduje ředitel školy se souhlasem školské rady.**

Škola převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Škola, která hodnotí slovně, převede pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání slovní hodnocení do klasifikace.

U žáka s vývojovou poruchou učení rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka. Výsledky vzdělávání žáka v základní škole speciální se hodnotí slovně. Bližší podrobnosti o hodnocení žáků základní školy jsou obsahem § 14 vyhlášky č. 48/2005 Sb.

Podle § 52 školského zákona do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí **prospěl ze všech povinných předmětů** stanovených školním vzdělávacím programem **s výjimkou předmětů výchovného zaměření** stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn (pokud mu nebylo povoleno opakování ročníku). Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

*Žák, který plní povinnou školní docházku, **opakuje ročník**, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval. Ředitel školy může povolit žákovi na žádost jeho zákonného zástupce a na základě doporučení odborného lékaře opakování ročníku z vážných zdravotních důvodů, a to bez ohledu na to, zda žák na daném stupni již opakoval ročník.*

V § 54 školského zákona je pak stanoveno, že **dokladem o dosažení základního vzdělání je:**

- vysvědčení o úspěšném ukončení devátého, popřípadě desátého ročníku základního vzdělávání, nebo
- vysvědčení o úspěšném ukončení druhého ročníku šestiletého gymnázia nebo čtvrtého ročníku osmiletého gymnázia nebo osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře, nebo
- vysvědčení vydané po úspěšném ukončení kursu pro získání základního vzdělání.

Tato vysvědčení jsou opatřena doložkou o získání stupně základního vzdělání.

Žák, který úspěšně ukončil základní vzdělávání, nebo žák, který splnil povinnou školní docházku a nepokračuje v základním vzdělávání, přestává být žákem školy 30. června příslušného školního roku. Žák, který splnil povinnou školní docházku a koná opravnou zkoušku nebo bude hodnocen v náhradním termínu, je žákem školy do termínu konání těchto zkoušek, pokud mu nebylo povoleno opakování ročníku.

Žák, který byl přijat ke vzdělávání ve střední škole, je považován za žáka základní školy do 31. srpna příslušného školního roku.

Ředitel školy může žákovi, který po splnění povinné školní docházky nezískal základní vzdělání, povolit po posouzení důvodů uvedených v žádosti jeho zákonného zástupce a na základě dosavadních výsledků vzdělávání žáka pokračování v základním vzdělávání, nejdéle však do konce školního roku, v němž žák dosáhne osmnáctého roku věku. Žákovi s postižením uvedenému v § 16 odst. 9 školského zákona může ředitel školy ve výjimečných případech povolit pokračování v základním vzdělávání do konce školního roku, v němž žák dosáhne dvacátého roku věku, v případě žáků vzdělávajících se ve vzdělávacím programu základní školy speciální pak se souhlasem zřizovatele do dvacátého šestého roku věku.

Okruh č. 14

Střední a vyšší odborné vzdělávání

1. Stupně vzdělání středního a vyššího odborného vzdělávání.
2. Přijímání ke vzdělávání a jeho průběh ve středních školách a vyšších odborných školách.
Podmínky pro přijetí ke studiu ve středních školách a vyšších odborných školách (§ 59, 60 a násl., 88 a 93 zákona č. 561/2004 Sb.).
Pravidla a průběh přijímacího řízení do prvního ročníku studia (§ 60 až 63, 88, 94 a 95 zákona č. 561/2004 Sb.).
3. Ukončování vzdělávání ve středních školách a vyšších odborných školách.
Způsoby ukončování středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání (§ 72, § 89 a § 101 zákona č. 561/2004 Sb.).
Základní informace o organizaci a průběhu zkoušek (§ 73 až 82, 90 a 102 zákona č. 561/2004 Sb.).

14.1. Stupně vzdělání středního a vyššího odborného vzdělávání

Úspěšným ukončením příslušného vzdělávacího programu středního vzdělávání se dosahuje těchto stupňů vzdělání:

- **střední vzdělání,**
- **střední vzdělání s výučním listem,**
- **střední vzdělání s maturitní zkouškou.**

Střední vzdělání získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 1 roku nebo 2 let denní formy vzdělávání.

Střední vzdělání s výučním listem získá žák úspěšným ukončením vzdělávacího programu v délce 2 nebo 3 let denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s výučním listem (§ 84 školského zákona).

Střední vzdělání s maturitní zkouškou získá žák úspěšným ukončením vzdělávacích programů šestiletého nebo osmiletého gymnázia, vzdělávacího programu v délce 4 let denní formy vzdělávání, vzdělávacího programu nástavbového studia (§ 83 školského zákona) v délce 2 let denní formy vzdělávání nebo vzdělávacího programu zkráceného studia pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou (§ 85 školského zákona).

Úspěšným ukončením vzdělávacího programu v konzervatoři se dosahuje těchto stupňů vzdělání

- *střední vzdělání s maturitní zkouškou,*
- *vyšší odborné vzdělání v konzervatoři.*

Střední vzdělání s maturitní zkouškou získá žák úspěšným ukončením odpovídající části vzdělávacího programu v konzervatoři nejdříve po 4 letech v denní formě vzdělávání v šestiletém vzdělávacím programu nebo po 8 letech v denní formě vzdělávání v osmiletém vzdělávacím programu. Vyšší odborné vzdělání v konzervatoři získá žák úspěšným ukončením šestiletého nebo osmiletého vzdělávacího programu.

Úspěšným ukončením příslušného akreditovaného vzdělávacího programu se dosáhne **stupně vyššího odborného vzdělání**. Délka vyššího odborného vzdělávání v denní formě je 3 roky včetně odborné praxe, u zdravotnických oborů vzdělání až 3,5 roku.

14.2. Přijímání ke vzdělávání ve středních školách a v konzervatořích

Přijímání ke vzdělávání

Podle § 59 a následujících ustanovení lze ke vzdělávání ve střední škole lze přijmout uchazeče, který

- splnil povinnou školní docházku nebo
- úspěšně ukončil základní vzdělávání, pokud tento zákon nestanoví jinak, a který

- při přijímacím řízení splnil podmínky pro přijetí prokázáním zdravotní způsobilosti, stanoví-li tak nařízení vlády upravující soustavu oborů vzdělání, a vhodných schopností, vědomostí a zájmů.

O přijetí uchazeče ke vzdělávání ve střední škole rozhoduje ředitel této školy.

Přijímací řízení do prvního ročníku oborů středního vzdělání se uskutečňuje v jednotlivých kolech vyhlašovaných ředitelem školy.

Ředitel školy vyhlašuje **pro každé kolo přijímacího řízení do oboru středního vzdělání kritéria přijímacího řízení**. Vyhlášení přijímacího řízení musí jednoznačně stanovit, ve které škole, do kterého oboru vzdělání, do kterého zaměření školního vzdělávacího programu, do které formy vzdělávání, popř. zda jde o nástavbové či zkrácené studium, se přijímací řízení koná.

Povinnými náležitostmi vyhlášeného přijímacího řízení jsou:

- **kritéria přijímání do oboru vzdělání a způsob hodnocení** jejich splnění,
- **počet přijímaných uchazečů** do oboru vzdělání,
- způsob a náhradní způsob hodnocení uchazečů podle § 20 odst. 4 školského zákona (tj. cizinců),
- informace, **zda ředitel stanovil školní přijímací zkoušku**, a informace o jejím obsahu, formě a rozsahu učiva,
- informaci o obsahu a formě **talentové zkoušky**, pokud je součástí přijímacího řízení,
- informace o podmínkách zdravotní způsobilosti ke vzdělávání, pokud jsou stanoveny (na základě nařízení vlády č. 211/2010 Sb.).

V přijímacím řízení **do oboru středního vzdělání s maturitní zkouškou** (včetně gymnázia se sportovním zaměřením) **se koná jednotná zkouška**.

Výjimkou jsou obory středního vzdělání, v němž je jako součást přijímacího řízení stanovena rámcovým vzdělávacím programem talentová zkouška a přijímací řízení do zkráceného studia pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou, kde se jednotná zkouška nekoná.

Přijímací řízení do oborů vzdělání středního vzdělávání se koná/může konat **v několika po sobě jdoucích přijímacích kolech**.

První kolo přijímacího řízení

Přihláška

Podle § 60 pro první kolo přijímacího řízení může uchazeč podat **přihlášku nejvýše do 3 oborů středního vzdělání bez talentové zkoušky a do 2 oborů středního vzdělání s talentovou zkouškou**.

Přihlášku podává uchazeč střední škole, v případě nezletilého uchazeče podává přihlášku zákonný zástupce. Součástí přihlášky podané zákonným zástupcem je čestné prohlášení podávající osoby, že nezletilý uchazeč souhlasí s jejím podáním a obsahem. **Podpis nezletilého již tedy není součástí přihlášky**

Zásadní změnou je možnost podat přihlášku/y v digitální formě.

Podle § 60c se přihláška podává třemi způsoby:

- a) **elektronicky prostřednictvím digitálního přihlašovacího systému (DIPSY),**

b) **v podobě výpisu získaného z DIPSY** bez prokázání totožnosti s využitím prostředku pro elektronickou identifikaci,

c) **na tiskopisu, který stanoví ministerstvo** a zveřejní jej způsobem umožňujícím dálkový přístup (včetně příloh v listinné podobě).

Podle § 60b **uchazeč v přihlášce uvede pořadí oborů středního vzdělání, do kterých podává přihlášku.** Pořadí uvedené v přihlášce vyjadřuje přednostní volbu oboru středního vzdělání.

Na všech přihláškách na tiskopisu uchazeče musí být pořadí oborů vzdělání shodné.

Součástí přihlášky jsou kopie dokladů stanovených vyhláškou, včetně kopie posudku o splnění podmínek zdravotní způsobilosti uchazeče pro daný obor středního vzdělání, pokud je stanovena nařízením vlády upravujícím soustavu oborů vzdělání.

Nově se nemusí dokládat hodnocení na vysvědčeních z předchozího vzdělávání a další skutečnosti, které osvědčují vhodné schopnosti, vědomosti a zájmy uchazeče, pokud to ředitel školy ve vyhlášení nepožaduje.

Termín pro **odeslání přihlášky** pro první kolo přijímacího řízení je **do 20. února**.

Po uplynutí termínu pro podání přihlášky nelze pořadí oborů středního vzdělání změnit.

Obsah a forma přijímacích zkoušek

Podle § 60g je k ověření předpokladů uchazeče o studium vypisovány přijímací zkoušky, a to **jednotná zkouška a školní přijímací zkouška, případně talentová zkouška.** Přijímací zkoušky ověřují předpoklady uchazeče ke vzdělávání v dané škole a v daném oboru středního vzdělání.

V oborech vzdělání s maturitní zkouškou se koná vždy jednotná zkouška (kromě oborů vzdělání s talentovou zkouškou stanovenou v RVP, ovšem včetně oborů vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou, a kromě přijímání do zkráceného studia).

Jednotná zkouška se skládá z písemného testu z českého jazyka a literatury a z písemného testu z matematiky. Jednotnou zkoušku může každý uchazeč, jenž podal přihlášku do jednoho z uvedených oborů vzdělání, konat dvakrát ve dvou termínech, a to i když podal přihlášku pouze do jednoho maturitního oboru vzdělání.

Jednotná zkouška se skládá z písemného testu v rozsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura v délce 60 minut a z písemného testu v rozsahu vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace v délce 70 minut.

Obsah a forma přijímací zkoušky odpovídají rámcovému vzdělávacímu programu pro základní vzdělávání.

Součástí přijímací zkoušky může být také školní přijímací zkouška. Pokud ředitel školy stanovil školní přijímací zkoušku, stanoví termín a místo konání školní přijímací zkoušky, její formu, obsah a rozsah učiva.

Ředitel v prvním kole stanoví nejméně dva termíny školní přijímací zkoušky tak, aby se alespoň jeden termín konal v jiný den než jednotná zkouška pro daný obor vzdělání. Období pro konání školních a talentových zkoušek je stanoveno na pracovní dny od 15. března do 23. dubna.

Přípravu zadání testů jednotné zkoušky, distribuci a zpracování a hodnocení výsledků testů zajišťuje ministerstvo nebo jím zřízená a pověřená právnická osoba (CZVV – Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání).

Uchazeč, který se pro vážné důvody k řádnému termínu přijímací zkoušky nedostavil a svoji neúčast písemně nejpozději do 3 pracovních dnů omluvil řediteli školy, ve které měl přijímací zkoušku konat, koná zkoušku v náhradním termínu.

Období pro konání náhradního termínu školních a od školního roku 2024/2025 i talentových zkoušek je stanoveno na pracovní dny od 24. dubna do 5. května a ředitel musí vyhlásit alespoň jeden termín tak, aby se konal mimo termíny jednotné zkoušky pro daný obor vzdělání.

Způsob hodnocení výsledků přijímacího řízení

V souladu s § 60i ředitel školy hodnotí splnění kritérií přijímacího řízení uchazečem podle výsledků jednotné zkoušky a dále též podle výsledků školní přijímací zkoušky a talentové zkoušky, pokud jsou součástí přijímacího řízení.

Ředitel školy může stanovit, že hodnotí splnění kritérií přijímacího řízení uchazečem také podle hodnocení na vysvědčeních z předchozího vzdělávání nebo dalších skutečností, které osvědčují vhodné schopnosti, vědomosti a zájmy uchazeče.

Hodnocení jednotné zkoušky se na celkovém hodnocení splnění kritérií přijímacího řízení uchazečem podílí nejméně 60 %; v případě přijímacího řízení do oboru vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou nejméně 40 %.

Uchazeči se do celkového hodnocení započítává lepší výsledek z písemného testu z českého jazyka a literatury a písemného testu z matematiky. Další hodnocení splnění kritérií stanoví ředitel školy. **Ředitel školy může v rámci kritérií pro přijetí stanovit hranici úspěšnosti v jednotné zkoušce**, ve školní přijímací zkoušce, v talentové zkoušce nebo v celkovém hodnocení při přijímacím řízení, které musí uchazeč dosáhnout jako nezbytné podmínky pro přijetí.

Nový způsob určení pořadí uchazečů

Výsledky jednotné zkoušky zpracované CZVV budou v DIPSY k dispozici ředitelům škol 6. května. Ředitel školy do 1 pracovního dne pořadí zkontroluje a potvrdí v DIPSY.

Na základě **všech částí přijímacího řízení** ředitel školy zadá do 1 pracovního dne do DIPSY seznam všech uchazečů, kteří se do daného oboru vzdělání hlásili **s označením jejich pořadí**.

Uchazeči, kteří nesplnili kritéria přijímacího řízení (např. nesplnili v kritériích stanovenou hranici úspěšnosti) budou součástí zaslaného seznamu, ovšem bez označení pořadí (s příznakem, že nesplnil kritéria přijímacího řízení). Pořadí musí být jednoznačné (tedy nesmí se vyskytovat dva uchazeči na shodném místě, v krajním případě lze rozhodnout losem).

V souladu s § 60j umístí-li se uchazeč na místě opravňujícím k přijetí do více oborů středního vzdělání, **bude přijat do oboru umístěného z těchto oborů středního vzdělání na přednostnějším pořadí uvedeném v přihlášce**; do ostatních oborů středního vzdělání nebude uchazeč přijat.

Uchazeč tedy může být přijat v prvním (a druhém) kole jen do jednoho oboru vzdělání. CZVV podle výsledků dosažených uchazeči při přijímacím řízení a v souladu s pořadím oborů vzdělání v přihlášce informuje ředitele školy o pořadí uchazečů, kteří budou přijati.

Výsledky přijímacího řízení zveřejní všechny střední školy v den určený vyhláškou č. 422/2023 Sb. (čtvrtý den po potvrzení přijatých uchazečů v DIPSY ředitelem školy – tj. 15.5.2024 ve školním roce 2023/2024). Rozhodnutí o přijetí nebo nepřijetí ke vzdělávání se oznamují zveřejněním seznamu uchazečů pod přiděleným registračním číslem s výsledkem řízení u každého uchazeče.

Seznam se zveřejňuje na veřejně přístupném místě ve škole a způsobem umožňujícím dálkový přístup v informačním systému o přijímacím řízení. Zveřejněním seznamu se považují rozhodnutí za oznámená.

Rozhodnutí o přijetí nebo nepřijetí ke vzdělávání se v písemné formě podle správního řádu nevyhotovuje, nevyhlašuje a do spisu se nečiní záznam. Součástí spisu je ale seznam uchazečů s výsledkem řízení.

Odvolání a vzdání se práva na přijetí

Podle § 60l odvolání lze podat ve lhůtě 3 pracovních dnů ode dne zveřejnění výsledků přijímacího řízení. Odvolání uchazeč podává řediteli školy, který rozhodnutí vydal. Rozhodnutí o přijetí ke vzdělávání přijaté v důsledku opravných a podobných prostředků nemá vliv na přijetí uchazeče do jiného oboru středního vzdělání.

Podle § 60k se uchazeč může vzdát práva na přijetí do daného oboru středního vzdělání, a to pro případ, že si již přijatý uchazeč chce otevřít možnost přihlášení se v rámci jiného kola přijímacího řízení. V takovém případě se musí vzdát práva na přijetí do oboru, ve kterém byl přijat, podáním řediteli školy, do jejíhož oboru vzdělání byl přijat. Vzdáním se práva na přijetí do daného oboru středního vzdělání uchazeči nevzniká právo na přijetí do jiných oborů vzdělání v daném kole přijímacího řízení. Ředitel školy může takto uvolněné místo obsadit až v dalším kole přijímacího řízení.

Druhé, třetí a další kolo přijímacího řízení

Druhé kolo přijímacího řízení

Druhé kolo přijímacího řízení podle § 60m může být vyhlášeno ředitelem školy k obsazení zbylých volných míst pro přijetí. Pokud ředitel školy stanoví jako součást přijímacího řízení školní přijímací zkoušku nebo pokud je součástí přijímacího řízení talentová zkouška, stanoví jeden řádný termín každé zkoušky. Náhradní termín se nekoná.

V rámci hodnocení výsledků přijímacího řízení do oboru středního vzdělání s maturitní zkouškou ředitel školy zohlední výsledky jednotné zkoušky. Jednotná zkouška se v druhém kole nekoná. Uchazeč, který nekonal jednotnou zkoušku v rámci prvního kola přijímacího řízení, nemůže podat přihlášku do druhého kola přijímacího řízení do oboru středního vzdělání, do kterého se koná jednotná zkouška.

V druhém kole přijímacího řízení může podat přihlášku uchazeč, který nebyl přijat do žádného oboru středního vzdělání v prvním kole, nebo se vzdal práva na přijetí do oboru středního vzdělání po prvním kole v termínu stanoveném prováděcím právním předpisem.

Ve druhém kole přijímacího řízení se postupuje obdobně jako v prvním kole.

Třetí a další kola přijímacího řízení

Ředitel školy může v souladu s § 60n vyhlásit třetí a další kolo přijímacího řízení, a to i po zahájení školního roku. Ředitel školy vyhlásí kritéria včetně všech údajů jako v kole druhém a zadá je do DIPSY. Počet přihlášek není omezen.

V rámci hodnocení výsledků přijímacího řízení může ředitel školy zohlednit výsledky jednotné zkoušky; současně určí náhradní způsob hodnocení v případě uchazečů, kteří jednotnou zkoušku nekonali. Jednotná zkouška se ve třetím a dalším kole nekoná.

Přijímání do oborů vzdělání s talentovou zkouškou

Od školního roku 2024/2025 se termíny přijímacího řízení do oborů vzdělání s talentovou zkouškou sjednocují s termíny přijímacího řízení do oborů vzdělání bez talentové zkoušky. Odlišností samozřejmě zůstává talentová zkouška (nahrazuje školní přijímací zkoušku) a absence jednotné zkoušky.

Přijímání do vyššího ročníku vzdělávání ve střední škole

Ředitel školy může uchazeče přijmout do vyššího než prvního ročníku oboru středního vzdělání. V rámci přijímacího řízení může ředitel školy po posouzení dokladů uchazeče o předchozím vzdělávání stanovit jako podmínku přijetí vykonání zkoušky, a určit její obsah, termín, formu a kritéria hodnocení, a to v souladu s rámcovým vzdělávacím programem příslušného oboru středního vzdělání. V případě, že ředitel školy rozhodne o přijetí uchazeče, určí ročník, do něhož bude uchazeč zařazen.

Přijímání do oborů vzdělání konzervatoře (§ 88 školského zákona)

Ke vzdělávání do prvního ročníku 6letého vzdělávacího programu konzervatoře se přijímají uchazeči, kteří splnili povinnou školní docházku nebo úspěšně ukončili základní vzdělávání před splněním povinné školní docházky, do prvního ročníku 8letého vzdělávacího programu konzervatoře se přijímají uchazeči, kteří úspěšně ukončili pátý ročník základní školy, a kteří při přijímacím řízení splnili podmínky pro přijetí prokázáním vhodných schopností, vědomostí, zájmů a zdravotní způsobilosti.

Přijímací řízení ke vzdělávání v konzervatoři se koná formou talentové zkoušky. V prvním kole přijímacího řízení se talentová zkouška koná v pracovních dnech v období od 15. ledna do 31. ledna; konkrétní termín stanoví ředitel školy, přičemž pro první kolo přijímacího řízení stanoví dva termíny talentové zkoušky.

14.3. Ukončování vzdělávání ve středních školách a vyšších odborných školách

Podle § 72 školského zákona se rozlišují tři typy ukončování vzdělávání ve středních školách podle úrovně získávaného stupně vzdělání:

a) Střední vzdělání – vzdělávání ve vzdělávacích programech v oborech vzdělání vedoucích k dosažení středního vzdělání se ukončuje **závěrečnou zkouškou**. Dokladem o dosažení středního vzdělání je **vysvědčení o závěrečné zkoušce**.

b) Střední vzdělání s výučním listem – vzdělávání ve vzdělávacích programech v oborech vzdělání vedoucích k dosažení středního vzdělání s výučním listem se ukončuje **závěrečnou zkouškou**. Dokladem o dosažení středního vzdělání s výučním listem je **vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list**.

c) Střední vzdělání s maturitní zkouškou – vzdělávání ve vzdělávacích programech v oborech vzdělání vedoucích k dosažení středního vzdělání s maturitní zkouškou se

ukončuje **maturitní zkouškou**. Dokladem o dosažení středního vzdělání s maturitní zkouškou je **vysvědčení o maturitní zkoušce**.

Vysvědčení o závěrečné zkoušce a vysvědčení o maturitní zkoušce jsou opatřena doložkou o získání příslušného stupně vzdělání.

a) Závěrečná zkouška v oborech středního vzdělání (bez výučního listu)

Podle § 74 školského zákona se v oborech vzdělání, v nichž se dosahuje středního vzdělání, skládá:

- **z teoretické zkoušky** z odborných předmětů a
- **z praktické zkoušky** z odborných předmětů.

Ředitel školy stanoví v souladu s rámcovým a školním vzdělávacím programem témata, obsah, formu a pojetí zkoušek a termíny jejich konání.

Podrobnější členění závěrečné zkoušky v oborech vzdělání, v nichž se dosahuje stupně středního vzdělání, je obsaženo v § 1 vyhlášky č. 47/2005 Sb., o ukončování vzdělávání ve středních školách závěrečnou zkouškou a o ukončování vzdělávání v konzervatoři absolutoriem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 47/2005 Sb.).

Žák může konat závěrečnou zkoušku, pokud úspěšně ukončil poslední ročník středního vzdělávání. Zkouška se koná v červnu v termínech stanovených ředitelem školy.

b) Závěrečná zkouška v oborech středního vzdělání s výučním listem

Podle § 74 školského zákona se v oborech vzdělání, v nichž se dosahuje středního vzdělání s výučním listem, skládá:

- **z písemné zkoušky,**
- **z ústní zkoušky,**
- **z praktické zkoušky** z odborného výcviku.

Ředitel školy stanoví v souladu s rámcovým a školním vzdělávacím programem témata, obsah, formu a pojetí zkoušek a termíny jejich konání. Podrobnější členění závěrečné zkoušky v oborech vzdělání, v nichž se dosahuje stupně středního vzdělání s výučním listem, je obsaženo v § 2 vyhlášky č. 47/2005 Sb. Jednotlivé samostatně klasifikované zkoušky závěrečné zkoušky se konají v tomto pořadí: písemná zkouška – praktická zkouška z odborného výcviku – ústní zkouška.

Žák může konat závěrečnou zkoušku, pokud úspěšně ukončil poslední ročník středního vzdělávání. Podle § 2 vyhlášky č. 47/2005 Sb. se závěrečná zkouška koná **v červnu v termínech stanovených ředitelem školy. V uměleckých oborech vzdělání, kde praktická zkouška trvá 2 až 4 týdny,** může ředitel školy stanovit termín závěrečné zkoušky **od 20. května.**

V závěrečných zkouškách pro obory vzdělání s výučním listem škola podle § 74 odst. 3 školského zákona od roku 2015 povinně využívá jednotných zadání a související zkušební dokumentace.

Tato zadání a zkušební dokumentaci připravuje a školám zpřístupňuje právnická osoba zřízená a pověřená MŠMT zpracováním jednotných zadání závěrečných zkoušek a zkušební dokumentace (Národní pedagogický institut České republiky).

Zkušební komise a hodnocení závěrečné zkoušky

Závěrečná zkouška se koná před zkušební komisí. V případě, že organizace či délka písemné nebo praktické zkoušky vylučuje stálou přítomnost zkušební komise při zkoušce, určí její předseda člena zkušební komise, který odpovídá za řádný průběh zkoušky.

Předsedu zkušební komise jmenuje do konce února příslušného školního roku krajský úřad. Jmenování je platné pro zkoušky konané v daném kalendářním roce. Ostatní členy zkušební komise jmenuje ředitel školy v souladu s § 3 vyhlášky č. 47/2005 Sb. Zkušební komise má stálé členy a další členy. Stálými členy jsou: předseda, místopředseda a třídní učitel zkoušených žáků. Dalšími členy komise jsou učitel odborných předmětů a přísedící; v oborech vzdělání, v nichž se dosahuje středního vzdělání s výučním listem, jmenuje ředitel školy další členy zkušební komise takto: učitel odborného výcviku, učitel odborných předmětů a odborník z praxe.

Předseda zkušební komise musí splňovat některé náležitosti dané § 74 odst. 8 školského zákona:

- má odbornou kvalifikaci v příslušném nebo příbuzném oboru a vykonával přímou pedagogickou činnost nejméně 5 let,
- nesmí být v pracovněprávním ani jiném obdobném vztahu ke škole, na níž bude funkci vykonávat,
- nebyl vyučujícím žáků, kteří konají závěrečnou zkoušku, v průběhu jejich středního vzdělávání.

Předseda zkušební komise:

- řídí práci zkušební komise a odpovídá za její činnost,
- odpovídá za řádný průběh zkoušek a klasifikaci,
- je oprávněn vyloučit žáka ze zkoušky v případě, že žák použil nedovolené pomůcky nebo průběh zkoušky jinak vážně narušil,
- oznamuje žákovi hodnocení jednotlivých zkoušek závěrečné zkoušky.

Zkušební komise rozhoduje o klasifikaci žáka z jednotlivých zkoušek na návrh členů zkušební komise hlasováním. Při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy zkušební komise. V souladu s § 75 školského zákona žák vykoná závěrečnou zkoušku úspěšně, pokud úspěšně vykoná všechny zkoušky, které jsou její součástí.

V případě, že žák zkoušku, která je součástí závěrečné zkoušky, vykonal neúspěšně, může konat opravnou zkoušku, a to nejvýše dvakrát z každé zkoušky.

Žákům, kteří úspěšně vykonali závěrečnou zkoušku, se vydá vysvědčení o závěrečné zkoušce, resp. vysvědčení o závěrečné zkoušce a výuční list.

c) Maturitní zkouška

Maturitní zkouška se podle § 77 školského zákona skládá ze dvou částí:

- ze **společné části** a
- z **profilové části**.

Žák získá střední vzdělání s maturitní zkouškou, jestliže úspěšně vykoná všechny povinné zkoušky, ze kterých se tyto části skládají.

Společná (tzv. státní) část maturitní zkoušky:

Zkušebními předměty společné části maturitní zkoušky jsou

a) **český jazyk a literatura**,

b) **cizí jazyk**, který si žák zvolí z nabídky stanovené prováděcím právním předpisem; žák může zvolit pouze takový cizí jazyk, který je vyučován ve škole, jíž je žákem, a

c) **matematika**.

Společná část maturitní zkoušky se skládá ze **zkoušky z českého jazyka a literatury a druhé zkoušky**, kterou si žák na přihlášce k maturitní zkoušce zvolí (**cizí jazyk nebo matematika**).

Zkoušky společné části maturitní zkoušky se konají formou didaktického testu³.

Žák se může ve společné části dále přihlásit až ke dvěma nepovinným zkouškám (z cizího jazyka nebo matematiky) a ze zkušebního předmětu matematika rozšiřující.

Zkoušky společné části maturitní zkoušky může žák konat, pokud úspěšně ukončil poslední ročník středního vzdělávání.

Vědomosti a dovednosti, které mohou být ověřovány zkouškami společné části maturitní zkoušky, stanoví ministerstvo v **katalozích požadavků pro příslušný zkušební předmět a zveřejní je vždy nejpozději 48 měsíců před termínem** konání zkoušek způsobem umožňujícím dálkový přístup.

*Stěžejními úkoly pro zajištění fungování společné části maturitní zkoušky je ze zákona pověřeno **Centrum**. Centrum mj. připravuje katalogy a zadání zkoušek společné části, zajišťuje výrobu zkušební dokumentace pro zkoušky společné části a její distribuci do škol, zpracovává a centrálně vyhodnocuje výsledky didaktických testů.*

Profilová (tzv. školní) část maturitní zkoušky:

Profilová část maturitní zkoušky se skládá ze zkoušky **z českého jazyka a literatury** a, pokud si žák ve společné části maturitní zkoušky zvolil cizí jazyk, **ze zkoušky z tohoto cizího jazyka**, a **z dalších 2 nebo 3 povinných zkoušek**. Počet dalších povinných zkoušek pro daný obor vzdělání stanoví rámcový vzdělávací program.

Ve školách a třídách s vyučovacím jazykem národnostní menšiny je jednou z povinných zkoušek zkouška z jazyka národnostní menšiny.

Ředitel školy v souladu s vyhláškou č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 177/2009 Sb.“), **určí nabídku povinných a nepovinných zkoušek pro žáky příslušného oboru vzdělání** podle rámcového a školního vzdělávacího programu, včetně formy a témat těchto zkoušek, **a zveřejní** toto své rozhodnutí na veřejně přístupném místě ve škole a současně též způsobem umožňujícím dálkový přístup, a to **nejpozději 7 měsíců před konáním první zkoušky profilové části maturitní zkoušky**. Při určení nabídky zkoušek pro žáky oborů středního odborného vzdělávání musí ředitel školy také respektovat konkrétní podmínky stanovené příslušným rámcovým

³ Didaktickým testem se pro účely školského zákona rozumí písemný test, který je jednotně zadáván a centrálně vyhodnocován, a to způsobem a podle kritérií stanovených prováděcím právním předpisem.

vzdělávacím programem. Tyto podmínky se mohou vztahovat jednak k obsahovým okruhům, jež musí být povinnou součástí profilové části, nebo k formě zkoušky, která musí být v profilové části zahrnuta.

Zkoušky profilové části maturitní zkoušky se konají formou:

- a) vypracování maturitní práce a její obhajoby před zkušební maturitní komisí,
- b) ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí,
- c) písemné zkoušky,
- d) písemné práce,
- e) praktické zkoušky, nebo
- f) kombinací dvou nebo více forem podle písmen a) až e).

Zkoušky z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka se konají vždy formou písemné práce a formou ústní zkoušky před zkušební maturitní komisí.

Podrobnější pravidla pro stanovení zkušebních předmětů, témat, zadání a pro časovou organizaci příslušných zkoušek a forem profilové části jsou obsažena zejména v § 14 až 19a vyhlášky č. 177/2009 Sb.

Termíny maturitní zkoušky

Podle § 2 vyhlášky č. 177/2009 Sb. se maturitní zkoušky konají

- **v jarním zkušebním období** v období **od 2. května do 10. června** a
- **v podzimním zkušebním období**, které je vnímáno především jako termín opravných a náhradních zkoušek, pak v období **od 1. září do 20. září**.

Žák koná maturitní zkoušku ve škole, jíž je žákem, na základě přihlášky podané řediteli školy. Přihlášku k maturitní zkoušce podává žák nejpozději do 1. prosince pro jarní zkušební období a do 25. června pro podzimní zkušební období.

Koná-li žák zkoušku v podzimním zkušebním období, koná dílčí zkoušky konané formou didaktického testu a písemné práce ve škole stanovené Centrem.

Didaktické testy a písemné práce se zahajují vždy ve všech školách ve stejnou dobu podle jednotného zkušebního schématu.

Orgány, které se podílejí na organizaci maturitní zkoušky

Předseda zkušební maturitní komise zabezpečuje řádný průběh té části maturitní zkoušky, jež se koná před zkušební maturitní komisí ve škole, tj. dílčích ústních zkoušek společné části (z českého jazyka a literatury a z cizího jazyka) a zkoušek profilové části.

Krajský úřad jmenuje předsedy zkušebních maturitních komisí, a to do konce února příslušného školního roku. Ostatní členy zkušební maturitní komise jmenuje ředitel školy, a to do 31. března pro jarní zkušební období a do 30. června pro podzimní zkušební období. **Pravidla činnosti zkušební maturitní komise a povinnosti a pravomoci předsedy komise jsou obdobné jako u závěrečné zkoušky.**

Centrum má mj. na starosti zabezpečení konání didaktických testů společné části a zajišťuje zpracování a centrální vyhodnocení výsledků didaktických testů v době jednotného zkušebního schématu v jednotlivých středních školách. Za tímto účelem jmenuje pro každou školu **školního maturitního komisaře**. Centrum komisaře také odměňuje. Centrum je správcem registru pedagogických pracovníků oprávněných k výkonu funkce komisaře a zadavatele.

Ministerstvo odpovídá za přípravu a metodické řízení průběhu společné části maturitní zkoušky, za vedení evidence přihlášek a evidence výsledků maturitních zkoušek. Ministerstvo nebo z jeho pověření Centrum připravuje katalogy a zadání zkoušek společné části maturitní zkoušky a označuje zadání zkoušek společné části maturitní zkoušky nebo jejich částí za informace veřejně nepřístupné. Ministerstvo je správcem registru žáků přihlášených k maturitní zkoušce a výsledků maturitních zkoušek.

Hodnocení maturitní zkoušky

Žák vykoná úspěšně společnou část maturitní zkoušky, pokud úspěšně vykoná všechny povinné zkoušky, ze kterých se skládá společná část maturitní zkoušky. Žák vykoná úspěšně profilovou část maturitní zkoušky, pokud úspěšně vykoná všechny povinné zkoušky, které jsou její součástí.

Kritéria hodnocení a hranice úspěšnosti zkoušek nebo dílčích zkoušek společné části zveřejňuje ministerstvo každoročně do 31. března před konáním zkoušek. **Způsob hodnocení zkoušek profilové části navrhuje ředitel školy a nejpozději před započítáním zkoušek schvaluje zkušební maturitní komise.** Centrum zpřístupní výsledky každého žáka řediteli školy prostřednictvím informačního systému Centra.

Centrum zveřejňuje způsobem umožňujícím dálkový přístup o jednotných zkouškách a o zkouškách společné části maturitní zkoušky konaných formou didaktického testu

- a) zadání zkoušek, a to ve lhůtě do 1 pracovního dne ode dne, kdy proběhla zkouška,
- b) klíče správných řešení úloh, a to ve lhůtě do 1 pracovního dne od zpřístupnění hodnocení zkoušky středním školám,
- c) výsledky jednotlivých uchazečů a žáků v jednotlivých úlohách testů a výsledky za jednotlivé školy v členění podle skupin oborů vzdělání, a to ve strojově čitelném formátu bez možnosti identifikace uchazečů a žáků, ve lhůtě do 14 dnů od zpřístupnění hodnocení zkoušky středním školám, a
- d) informace o průběhu zkoušek včetně závěrů o ověření správnosti testů a jejich souladu s právními předpisy, a to ve lhůtě do 14 dnů od zpřístupnění hodnocení zkoušky středním školám.

Ředitel školy vystaví žákovi, který vykonal úspěšně obě části maturitní zkoušky, vysvědčení o maturitní zkoušce.

Žák, který již získal střední vzdělání s maturitní zkouškou vykonáním maturitní zkoušky podle tohoto zákona nebo podle předchozích právních předpisů, nekoná společnou část maturitní zkoušky.

V případě, že žák povinnou zkoušku společné části nebo profilové části maturitní zkoušky vykonal neúspěšně, může konat opravnou zkoušku, a to nejvýše dvakrát z každé zkoušky.

d) Absolutorium v konzervatoři

V souladu s § 87 školského zákona se úspěšným ukončením vzdělávacího programu v konzervatoři dosahuje těchto stupňů vzdělání:

- **střední vzdělání s maturitní zkouškou** – žák konzervatoře je získá úspěšným ukončením odpovídající části vzdělávacího programu nejdříve po 4 letech v denní formě vzdělávání v 6letém vzdělávacím programu nebo po 8 letech v denní formě vzdělávání v 8letém vzdělávacím programu (tj. v oboru vzdělání Tanec);
- **vyšší odborné vzdělání v konzervatoři** – žák je získá úspěšným vykonáním absolutoria v konzervatoři; označení absolventa konzervatoře, které se uvádí za jménem, je „diplomovaný specialista“ („DiS.“).

Žák může konat absolutorium v konzervatoři, pokud úspěšně ukončil poslední ročník vzdělávání v příslušném oboru vzdělání a pokud:

- v 6letém vzdělávacím programu úspěšně vykonal závěrečné komisionální zkoušky z českého jazyka a literatury a dějin oboru nebo maturitní zkoušku,
- v 8letém vzdělávacím programu úspěšně vykonal závěrečné komisionální zkoušky z českého jazyka a literatury a cizího jazyka nebo maturitní zkoušku.

Absolutorium v konzervatoři se skládá:

- **z teoretické zkoušky z odborných předmětů** stanovených rámcovým vzdělávacím programem daného oboru konzervatoře,
- **ze zkoušky z cizího jazyka** (vyjma oboru vzdělání Tanec),
- **z absolventské práce a její obhajoby,**
- **z absolventského výkonu** z jednoho nebo dvou hlavních oborů,
- popřípadě ze zkoušky z umělecko-pedagogické přípravy, pokud tak stanoví příslušný rámcový vzdělávací program.

Zkušební komise pro absolutorium v konzervatoři

Zkušební komise pro absolutorium v konzervatoři má podle § 8 vyhlášky č. 47/2005 Sb. stálé členy a další členy. Stálými členy jsou předseda a místopředseda. Dalšími členy jsou: učitel příslušného předmětu, vedoucí absolventské práce, vedoucí absolventského výkonu, oponent a přísedící.

Předsedu zkušební komise jmenuje krajský úřad do 5. února příslušného školního roku; předseda zkušební komise musí být pedagogickým pracovníkem z jiné konzervatoře nebo vysoké školy, který má odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilost a nejméně pětiletou umělecko-pedagogickou praxi. Místopředsedu a další členy zkušební komise jmenuje ředitel školy do 5. února příslušného školního roku. **Pravidla činnosti zkušební maturitní komise a povinnosti a pravomoci předsedy komise jsou obdobné jako u závěrečné zkoušky.**

Žákům, kteří úspěšně vykonali absolutorium v konzervatoři, vydá škola nejpozději do 7 dnů od jeho vykonání vysvědčení o absolutoriu v konzervatoři a diplom absolventa konzervatoře s příslušným označením absolventa konzervatoře.

Neprospěl-li žák ze zkoušky absolutoria v konzervatoři, popřípadě neobhájil-li absolventskou práci, může konat opravnou zkoušku, popřípadě opravnou obhajobu absolventské práce v termínu, který mu určí zkušební komise. Opravnou zkoušku a opravnou obhajobu absolventské práce je možno konat dvakrát.

e) Absolutorium ve vyšším odborném vzdělávání

Délka vyššího odborného vzdělávání v denní formě je 3 roky včetně odborné praxe, u zdravotnických oborů vzdělání až 3,5 roku. Vyšší odborné vzdělávání se ukončuje absolutoriem. Student může konat absolutorium, pokud úspěšně ukončil poslední ročník vyššího odborného vzdělávání.

Absolutorium se skládá:

- **ze zkoušky z odborných předmětů,**
- **ze zkoušky z cizího jazyka,**
- **z obhajoby absolventské práce.**

Podle § 7 vyhlášky č. 10/2005 Sb., o vyšším odborném vzdělávání, stanoví řádné termíny konání absolutoria ředitel školy v období:

- v případě vzdělávacího programu v délce studia 3 roky **od 1. do 30. června,**
- v případě vzdělávacího programu v délce studia 3,5 roku **od 2. do 31. ledna.**

Absolutorium se koná před zkušební komisí. **Zkušební komise pro absolutorium má stálé a další členy, předsedou je pedagogický pracovník z jiné vyšší odborné školy nebo vysoké školy.** Stálými členy jsou předseda, místopředseda a vedoucí učitel studijní skupiny. Dalšími členy jsou učitel příslušného předmětu, přísedící, který vyučuje daný

předmět, vedoucí absolventské práce, oponent a odborník z praxe. **Předsedu komise jmenuje krajský úřad, ostatní členy komise ředitel školy.**

Pravidla činnosti zkušební komise pro absolutorium a povinnosti a pravomoci předsedy komise jsou obdobné jako u závěrečné zkoušky.

Neprospěl-li student z některé zkoušky nebo neobhájil-li absolventskou práci, může konat opravnou zkoušku z této zkoušky nebo obhájit absolventskou práci do 6 měsíců od řádného termínu absolutoria. Opravnou zkoušku nebo opravnou obhajobu absolventské práce je možné konat nejvýše dvakrát, a to v termínu stanoveném zkušební komisí.

Dokladem o dosažení vyššího odborného vzdělání, který vydává ředitel školy, je vysvědčení o absolutoriu a diplom absolventa vyšší odborné školy. Označení absolventa vyšší odborné školy, které se uvádí za jménem, je „diplomovaný specialista“ („DiS.“).

Přezkoumání průběhu a výsledků závěrečné zkoušky, maturitní zkoušky a absolutoria

V souladu s § 82 školského zákona lze podat **žádost o přezkoumání průběhu a výsledků závěrečné a maturitní zkoušky.** Každý, kdo konal závěrečnou zkoušku nebo maturitní zkoušku (s výjimkou didaktického testu), popřípadě byl z konání těchto zkoušek vyloučen, může ve stanovené lhůtě písemně požádat krajský úřad o přezkoumání průběhu a výsledku této zkoušky nebo rozhodnutí o vyloučení. Krajský úřad rozhodne o žádosti ve lhůtě 30 dnů ode dne jejího doručení.

Každý, kdo konal zkoušku společné části maturitní zkoušky (tj. didaktický test), nebo byl z konání této zkoušky vyloučen, může ve stanovené lhůtě písemně požádat ministerstvo o přezkoumání výsledku této zkoušky nebo přezkoumání rozhodnutí o vyloučení ze zkoušky. Ministerstvo žadateli odešle písemné vyrozumění o výsledku přezkoumání nejpozději do 30 dnů ode dne doručení žádosti.

Obdobně se postupuje při žádosti o přezkoumání výsledku absolutoria v konzervatoři, popřípadě absolutoria ve vyšším odborném vzdělávání: každý, kdo konal absolutorium v konzervatoři / zkoušku absolutoria nebo obhajobu absolventské práce, může požádat krajský úřad do 8 dnů ode dne, kdy mu byl oznámen výsledek zkoušky, o přezkoumání průběhu a výsledku této zkoušky.

Okruh č. 15

Školské služby a školská zařízení, zařízení ústavní a ochranné výchovy

1. Školské služby a základní charakteristika hlavních druhů a typů školských zařízení.
Definice školských služeb (§ 7 zákona č. 561/2004 Sb.).
Výčet druhů školských zařízení a základních typů školských zařízení (§ 7 zákona č. 561/2004 Sb.).
Školská zařízení pro zájmové vzdělávání (§ 111 a 111a zákona č. 561/2004 Sb.).
Základní charakteristika hlavních typů školských zařízení
Zřizovatelská působnost ke školským zařízením.
Úplata za školské služby (§ 122 zákona č. 561/2004 Sb.).
2. Hlavní principy výkonu ústavní výchovy, ochranné výchovy a preventivně výchovné péče ve školských zařízeních.
Charakteristika ústavní výchovy, ochranné výchovy a preventivně výchovné péče.
Vymezení školských zařízení, v nichž tato činnost probíhá a základní principy jejich činnosti.
Nejdůležitější práva a povinnosti pedagogických pracovníků a dětí umístěných v těchto zařízeních.

15.1. Školské služby a základní charakteristika hlavních druhů a typů školských zařízení

Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků podle § 115 školského zákona zajišťují další vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení, poskytují školám a školským zařízením poradenství v otázkách metodiky a řízení škol a školských zařízení, a dále zprostředkovávají informace o nových směrech a postupech ve vzdělávání a zajišťují koordinaci podpůrných činností pro školy a školská zařízení a dalších akcí.

Školská poradenská zařízení

Školská poradenská zařízení podle § 116 školského zákona zajišťují

- pro děti, žáky a studenty a jejich zákonné zástupce,
- pro školy a školská zařízení
 - informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou činnost,
 - poskytují odborné speciálně pedagogické a pedagogicko-psychologické služby,
 - preventivně výchovnou péči a
 - napomáhají při volbě vhodného vzdělávání dětí, žáků nebo studentů a přípravě na budoucí povolání.

Školská poradenská zařízení spolupracují s orgány sociálně-právní ochrany dětí a orgány péče o mládež a rodinu, poskytovateli zdravotních služeb, popřípadě s dalšími orgány a institucemi.

Podrobnější informace o poskytování poradenských služeb přináší vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 72/2005 Sb.“).

Podle § 2 vyhlášky č. 72/2005 Sb. je obsahem poradenských služeb činnost přispívající zejména k:

- **vytváření vhodných podmínek pro zdravý tělesný, psychický a sociální vývoj žáků**, pro rozvoj jejich osobnosti před zahájením vzdělávání a v průběhu vzdělávání,
- **naplňování vzdělávacích potřeb a rozvíjení schopností, dovedností a zájmů před zahájením a v průběhu vzdělávání,**
- **prevenci a řešení vzdělávacích a výchovných obtíží**, projevů různých forem rizikového chování, které předchází vzniku sociálně patologických jevů a dalších problémů souvisejících se vzdáváním a s motivací k překonávání problémových situací
- **zjišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka a mimořádného nadání žáka, doporučování vhodných podpůrných opatření a vyhodnocení poskytování podpůrných opatření žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a žákům mimořádně nadaným atd.**

Typologie školských poradenských zařízení je uvedena v § 3 vyhlášky č. 72/2005 Sb.

Typy školských poradenských zařízení jsou:

- **pedagogicko-psychologická poradna** (dále jen „**poradna**“),
- **speciálně pedagogické centrum** (dále jen „**centrum**“).

Poradenskou činnost vykonávají také **vyškolení pedagogičtí pracovníci** ve školách. Pedagogickým pracovníkům vykonávajícím pedagogicko-psychologickou činnost ve školách a školských poradenských zařízeních je poskytována odborná podpora za účelem zvýšení kvality poradenských služeb.

Poradna podle § 5 vyhlášky č. 72/2005 Sb. poskytuje služby pedagogicko-psychologického a speciálně pedagogického poradenství a pedagogicko-psychologickou a speciálně pedagogickou pomoc při výchově a vzdělávání žáků. Činnost poradny se

uskutečňuje ambulantně na pracovišti poradny a návštěvami zaměstnanců právnické osoby vykonávající činnost poradny ve školách a školských zařízeních.

Centrum poskytuje podle § 6 vyhlášky č. 72/2005 Sb. poradenské služby při výchově a vzdělávání žáků s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, vadami řeči, souběžným postižením více vadami nebo autismem.

Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečuje podle § 7 vyhlášky č. 72/2005 Sb. poskytování poradenských služeb ve škole zpravidla

- **výchovným poradcem a**
- **školním metodikem prevence**, kteří spolupracují zejména s
 - třídními učiteli,
 - učiteli výchov,
 - případně s dalšími pedagogickými pracovníky školy.

Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i

- **školním psychologem** nebo
- **školním speciálním pedagogem**.

*Podle § 1 vyhlášky č. 72/2005 Sb. školská poradenská zařízení a školy poskytují **bezplatně standardní poradenské služby v rozsahu uvedeném v přílohách č. 1 až 4 k této vyhlášce**, a to na žádost*

- žáků,
- jejich zákonných zástupců,
- škol nebo školských zařízení, nebo
- na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci.

Podmínkou poskytnutí poradenské služby je písemný souhlas žáka, v případě nezletilého žáka písemný souhlas jeho zákonného zástupce. Souhlasu není třeba v případech stanovených zvláštními právními předpisy (například zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů).

*Podle § 8 vyhlášky č. 72/2005 Sb. školská poradenská zařízení poskytují **za úplaty** poradenské služby uvedené v přílohách č. 1 až 3 k této vyhlášce, a to **na žádost osob, které nejsou uvedeny v § 1 odst. 1** vyhlášky č. 72/2005 Sb. (tj. dětem, žákům, studentům, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením).*

Výše úplaty za poskytování poradenských služeb se v tomto případě rovná nejvýše **součtu všech nákladů prokazatelně a nezbytně vynaložených** školským poradenským zařízením na poskytnutou službu.

Školská výchovná a ubytovací zařízení

Školská výchovná a ubytovací zařízení podle § 117 školského zákona zajišťují dětem, žákům a studentům podle účelu, k němuž byla zřízena

- vzdělávání, sportovní a zájmové činnosti **v době mimo vyučování**,
- **celodenní** výchovu, ubytování a stravování,
- popřípadě **zotavovací pobyty** dětí a žáků ve zdravotně příznivém prostředí bez přerušování vzdělávání.

Typy školských výchovných a ubytovacích zařízení (§ 1 vyhlášky č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních, ve znění pozdějších předpisů [dále jen „vyhláška č. 108/2005 Sb.“]) jsou:

- **domov mládeže**,
- **internát**,
- **škola v přírodě**.

Podle § 6 vyhlášky č. 108/2005 Sb. internát poskytuje

- **dětem a žákům škol samostatně zřízených pro děti a žáky se zdravotním postižením a**

- **dětem přípravného stupně základní školy speciální**
 - **ubytování**
 - **výchovně vzdělávací činnost** navazující na výchovně vzdělávací činnost těchto škol a školských zařízení a zajišťuje těmto dětem a žákům **školní stravování**.

Zařízení školního stravování

V zařízeních školního stravování se podle § 119 školského zákona uskutečňuje

- školní stravování dětí, žáků a studentů v době jejich pobytu ve škole,
- ve školském zařízení s celodenní výchovou (internát, škola v přírodě),
- ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči.

Zařízení školního stravování mohou poskytovat školní stravování také v době školních prázdnin. Zařízení školního stravování mohou zajišťovat také stravování zaměstnanců škol a školských zařízení a stravovací služby i pro další osoby, a to za úplatu.

Podrobnosti o zařízeních školního stravování, jejich organizaci a náplni jejich činnosti obsahuje vyhláška č. 107/2005 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 107/2005 Sb.“).

Podle § 3 vyhlášky č. 107/2005 Sb. se rozlišují následující typy zařízení školního stravování:

- **školní jídelna,**
- **školní jídelna – vývařovna** („vývařovna“),
- **školní jídelna – výdejna** („výdejna“).

Školní jídelna v rámci školního stravování vydává jídla, která sama připravuje, a může připravovat jídla, která vydává výdejna.

Vývařovna v rámci školního stravování připravuje jídla, která vydává výdejna.

Výdejna v rámci školního stravování vydává jídla, která připravuje jiný provozovatel stravovacích služeb.

Výdejna lesní mateřské školy je typem zařízení školního stravování, které může zajišťovat školní stravování pouze pro děti lesní mateřské školy.

Školská účelová zařízení

Podle § 120 školského zákona školská účelová zařízení podle účelu, k němuž byla zřízena:

- napomáhají školám a školským zařízením při jejich činnosti,
- zajišťují materiálně technické služby, poradenské, informační nebo ekonomicko-administrativní služby,
- poskytují odborné, studijně pracovní, knihovnické a informační služby pro žáky, studenty, popřípadě zaměstnance,
- zajišťují praktické vyučování a výchovu mimo vyučování nebo vytvářejí podmínky pro praktické vyučování žáků a jejich zájmovou činnost.

Typy školských účelových zařízení (§ 11 vyhlášky č. 108/2005 Sb.) jsou:

- **středisko služeb školám,**
- **školní hospodářství,**
- **středisko praktického vyučování,**
- **školní knihovna,**
- **plavecká škola.**

Školská zařízení pro zájmové vzdělávání

Oprávnění vykonávat činnost školského zařízení vzniká zápisem do školského rejstříku – viz § 141 až § 159a školského zákona.

Prováděcím právním předpisem k zákonu č. 561/2004 Sb. pro oblast zájmového vzdělávání je vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Školská zařízení pro zájmové vzdělávání jsou:

- a) **středisko volného času**, které se člení na typy:
 - dům dětí a mládeže, který uskutečňuje činnost ve více oblastech zájmového vzdělávání,
 - stanice zájmových činností zaměřená na jednu oblast zájmového vzdělávání,
- b) **školní klub**,
- c) **školní družina**.

ad a) **Středisko volného času** je určeno pro děti, žáky, studenty, pedagogické pracovníky, popřípadě další osoby, a to bez ohledu na místo jejich trvalého pobytu nebo jiné podmínky. Poskytuje zájmovou činnost především pravidelným pořádáním různorodých zájmových útvarů.

ad b) **Školní klub** je určen přednostně pro žáky druhého stupně základní školy, žáky nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo odpovídajících ročníků osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře přihlášené k pravidelné denní docházce nebo pravidelné docházce. Účastníkem může být i žák prvního stupně základní školy. Školní klub poskytuje zájmové vzdělávání žákům jedné školy nebo několika škol.

ad c) **Školní družina** je určena přednostně pro žáky prvního stupně základní školy přihlášené k pravidelné denní docházce. K pravidelné denní docházce lze přijímat i děti z přípravných tříd základní školy nebo přípravného stupně základní školy speciální, žáky druhého stupně základní školy, žáky nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo odpovídajících ročníků osmiletého vzdělávacího programu konzervatoře. Účastníci pravidelné denní docházky do školní družiny se zařazují do oddělení, která se naplňují do počtu 30 dětí/žáků. Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání žákům jedné školy nebo několika škol, případně i dětem v přípravné třídě jedné nebo více základních škol a dětem v přípravném stupni jedné nebo více základních škol speciálních.

15.2. Hlavní principy výkonu ústavní výchovy, ochranné výchovy a preventivně výchovné péče ve školských zařízeních

O školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči pojednává zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 109/2002 Sb.“).

Zařízeními pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy (dále jen „zařízení“) jsou:

- a) **diagnostický ústav**,
- b) **dětský domov**,
- c) **dětský domov se školou**,
- d) **výchovný ústav**
a dále
- e) **středisko výchovné péče** (dále jen „středisko“).

Ve školských zařízeních a ve školských zařízeních pro preventivně výchovnou péči musí být zajištěno

- základní právo každého dítěte na výchovu a vzdělávání,
- vytvářeny podmínky podporující sebedůvěru dítěte, rozvíjející citovou stránku jeho osobnosti a umožňující aktivní účast dítěte ve společnosti,
- s dítětem musí být zacházeno v zájmu plného a harmonického rozvoje jeho osobnosti s ohledem na potřeby osoby jeho věku.

Zařízení a střediska spolupracují s orgány sociálně-právní ochrany dětí.

Účelem uvedených **zařízení** je zajišťovat nezletilé osobě, a to zpravidla ve věku od 3 do 18 let, případně zletilé osobě do 19 let (dále jen „dítě“) náhradní výchovnou péči v zájmu jeho zdravého vývoje, řádné výchovy a vzdělávání.

Dítě je do zařízení umisťováno na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo ochranné výchově nebo o předběžném opatření. Zařízení spolupracují s rodinou dítěte a poskytují jí pomoc při zajišťování záležitostí týkajících se dítěte, včetně rodinné terapie a nácviku rodičovských a dalších dovedností nezbytných pro výchovu a péči v rodině. Zařízení poskytují podporu při přechodu dítěte do jeho původního rodinného prostředí nebo jeho přemístění do náhradní rodinné péče.

Účelem středisek je poskytovat preventivně výchovnou péči, a tím zejména předcházet vzniku a rozvoji negativních projevů chování dítěte nebo narušení jeho zdravého vývoje, zmírňovat nebo odstraňovat příčiny nebo důsledky již vzniklých poruch chování a přispívat ke zdravému osobnostnímu vývoji dítěte.

Střediska poskytují pomoc rodičům nebo jiným osobám, kterým bylo dítě svěřeno do výchovy rozhodnutím příslušného orgánu (dále jen „osoby odpovědné za výchovu“), při výchově a vzdělávání dítěte a při řešení problémů spojených s péčí o dítě, s cílem zachovat a posílit rodinné vazby dítěte a zamezit odtržení dítěte z jeho rodinného prostředí.

Zařízení může na základě žádosti poskytovat plné přímé zaopatření zletilé nezaopatřené osobě po ukončení výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy, připravující se na budoucí povolání, **nejdéle však do věku 26 let** (dále jen "nezaopatřená osoba"), podle smlouvy uzavřené mezi nezaopatřenou osobou a zařízením nejpozději do 1 roku od ukončení ústavní výchovy nebo ochranné výchovy.

*Dětem a nezaopatřeným osobám **je poskytováno** plné přímé zaopatření, a to*

- a) stravování, ubytování a ošacení,*
- b) učební potřeby a pomůcky,*
- c) úhrada nezbytně nutných nákladů na vzdělávání,*
- d) úhrada nákladů na zdravotní služby, léčiva a zdravotnické prostředky, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění, pokud nebyly zdravotní služby vyžádány zákonnými zástupci dítěte,*
- e) kapesné, osobní dary a věcná pomoc při odchodu zletilých ze zařízení,*
- f) úhrada nákladů na dopravu do sídla školy.*

*Dětem a nezaopatřeným osobám **mohou být** dále hrazeny*

- a) potřeby pro využití volného času a rekreaci,*
- b) náklady na kulturní, uměleckou, sportovní a oddechovou činnost,*
- c) náklady na soutěžní akce, rekreace,*
- d) náklady na dopravu k osobám odpovědným za výchovu.*

Základní organizační jednotkou pro práci s dětmi v zařízení je **výchovná skupina** nebo **rodinná skupina**.

Výchovná skupina je základní organizační jednotkou v diagnostickém ústavu a ve výchovném ústavu. Tvoří ji

- a) v diagnostickém ústavu nejméně 4 a nejvíce 8 dětí,
- b) ve výchovném ústavu nejméně 5 a nejvíce 8 dětí.

Rodinná skupina je základní organizační jednotkou v dětském domově a v dětském domově se školou. Tvoří ji

- a) v dětském domově nejméně 6 a nejvíce 8 dětí,
- b) v dětském domově se školou nejméně 5 a nejvíce 8 dětí,

zpravidla různého věku a pohlaví. Sourozenci se zařazují do jedné rodinné skupiny; výjimečně je možné zařadit je do různých rodinných skupin, zejména z výchovných důvodů.

a) Diagnostický ústav (§ 5 a násl. zákona č. 109/2002 Sb.)

Diagnostický ústav přijímá děti s nařízeným předběžným opatřením, nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou; děti s uloženou ochrannou výchovou na základě výsledků komplexního vyšetření, zdravotního stavu dětí a volné kapacity jednotlivých zařízení, umísťuje do dětských domovů, dětských domovů se školou nebo výchovných ústavů.

Diagnostický ústav plní podle potřeb dítěte úkoly

- a) diagnostické, spočívající ve vyšetření úrovně dítěte formou pedagogických a psychologických činností,*
- b) vzdělávací, v jejichž rámci se zjišťuje úroveň dosažených znalostí a dovedností, stanovují a realizují se specifické vzdělávací potřeby v zájmu rozvoje osobnosti dítěte přiměřeně jeho věku, individuálním předpokladům a možnostem,*
- c) terapeutické, které prostřednictvím pedagogických a psychologických činností směřují k nápravě poruch v sociálních vztazích a v chování dítěte,*
- d) výchovné a sociální, vztahující se k osobnosti dítěte, k jeho rodinné situaci a nezbytné sociálně-právní ochraně dětí; podle potřeby zprostředkovává zdravotní vyšetření dítěte,*
- e) organizační, související s umísťováním dětí do zařízení v územním obvodu diagnostického ústavu vymezeném ministerstvem, popřípadě i mimo územní obvod; spolupracuje s orgánem sociálně-právní ochrany dětí při přípravě jeho návrhu na nařízení předběžného opatření, které bude vykonáváno v diagnostickém ústavu nebo na návrh diagnostického ústavu v jiném zařízení,*
- f) koordinační, směřující k prohloubení a sjednocení odborných postupů ostatních zařízení v rámci územního obvodu diagnostického ústavu, k ověřování jejich účelnosti a ke sjednocení součinnosti s orgány státní správy a dalšími osobami, zabývajícími se péčí o děti.*

Diagnostický ústav na základě výsledků diagnostických, vzdělávacích, terapeutických, výchovných a sociálních činností, které jsou součástí komplexního vyšetření, **zpracovává komplexní diagnostickou zprávu s návrhem specifických výchovných a vzdělávacích potřeb** podle § 2 odst. 10 zákona č. 109/2002 Sb., stanovených v zájmu rozvoje osobnosti.

Diagnostický ústav písemně sděluje příslušným orgánům sociálně-právní ochrany dětí na základě komplexní zprávy nebo na základě poznatků zařízení údaje o dětech vhodných k osvojení nebo ke svěření do pěstounské péče.

Pobyt dítěte v diagnostickém ústavu trvá zpravidla 8 týdnů.

b) Dětský domov (§ 12 zákona č. 109/2002 Sb.)

Dětský domov pečuje o děti podle jejich individuálních potřeb. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální.

Účelem dětského domova je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování. Tyto děti se vzdělávají ve školách, které nejsou součástí dětského domova.

Do dětského domova mohou být umísťovány děti ve věku zpravidla od 3 do nejvýše 18 let. Do dětského domova se rovněž umísťují nezletilé matky spolu s jejich dětmi.

c) Dětský domov se školou (§ 13 zákona č. 109/2002 Sb.)

Účelem dětského domova se školou je zajišťovat péči o děti

a) s nařízenou ústavní výchovou,

1. mají-li **závažné poruchy chování**, nebo

2. které pro svou přechodnou nebo trvalou **duševní poruchu** vyžadují výchovně

- léčebnou péči, nebo
- b) s uloženou **ochrannou výchovou**,
- c) jsou-li **nezletilými matkami** a splňují podmínky stanovené v písmenu a) nebo b), a jejich děti, které nemohou být vzdělávány ve škole, jež není součástí dětského domova se školou.
- Do dětského domova se školou mohou být umísťovány děti zpravidla **od 6 let do ukončení povinné školní docházky**.

d) Výchovný ústav (§ 14 zákona č. 109/2002 Sb.)

Výchovný ústav pečuje o děti **starší 15 let se závažnými poruchami chování**, u nichž byla nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova.

Výchovné ústavy se zřizují odděleně pro děti

- a) s nařízenou ústavní výchovou,
- b) s uloženou ochrannou výchovou,
- c) které jsou nezletilými matkami, a pro jejich děti, nebo
- d) které vyžadují výchovně léčebnou péči,
- popřípadě se ve výchovném ústavu pro tyto děti zřizují oddělené výchovné skupiny.

Využívání audiovizuálních zařízení

V zařízeních, ve kterých jsou umístěny děti s uloženou ochrannou výchovou, jsou používány speciální stavebně technické prostředky k zabránění útěku těchto dětí. Na základě rozhodnutí ředitele zařízení je dále možné v těchto zařízeních za účelem zajištění bezpečnosti dětí, zaměstnaných osob a svěřeného majetku využívat audiovizuální systémy.

Audiovizuální systémy je možné využívat

- pro **kontrolu okolí budovy** či více budov na jednom ohraničeném pozemku,
- pro **kontrolu vnitřních prostor** zařízení, kam **nemají děti přístup**,
- pro **kontrolu chodeb, místností určených pro zaměstnance zařízení a oddělené místnosti**.

O umístění a způsobu využívání audiovizuální techniky musí být ředitelem zařízení předem informovány všechny děti umístěné v zařízení a všichni zaměstnanci zařízení.

e) Středisko výchovné péče (§ 16 zákona č. 109/2002 Sb.) poskytuje služby klientům, jimiž jsou

- děti s **rizikem poruch chování** či s již rozvinutými projevy poruch chování a negativních jevů v sociálním vývoji, případně zletilým osobám do ukončení přípravy na budoucí povolání, nejdéle však do věku 26 let,
- **osoby odpovědné za výchovu a pedagogičtí pracovníci**,
- **děti, u nichž rozhodl o zařazení do střediska soud**.

Středisko poskytuje tyto služby:

- a) poradenské,
- b) terapeutické,
- c) diagnostické,
- d) vzdělávací,
- e) speciálně pedagogické a psychologické,
- f) výchovné a sociální,
- g) informační.

Středisko poskytuje služby ve formě

- a) ambulantní,
- b) celodenní,
- c) internátní, a to nejdéle po dobu 8 týdnů, nebo

d) terénní, zejména v rodinném nebo školním prostředí klienta.

Pedagogickým pracovníkem zařízení nebo střediska poskytujícího internátní služby (§ 18 zákona č. 109/2002 Sb.) může být pouze ten, kdo vedle předpokladů stanovených zákonem o pedagogických pracovnících splňuje předpoklad psychické způsobilosti.

Psychická způsobilost se zjišťuje psychologickým vyšetřením. Psychická způsobilost se prokazuje

- před vznikem pracovního poměru k zařízení nebo středisku,
- v průběhu pracovního poměru v případě, že vznikne důvodná pochybnost o tom, zda pedagogický pracovník splňuje podmínku psychické způsobilosti, zejména při podezření na fyzické nebo psychické násilí na dětech; v takovém případě ředitel zařízení nebo střediska nařídí pedagogickému pracovníkovi podstoupit psychologické vyšetření a k tomu stanoví přiměřenou lhůtu.

Psychologický posudek je součástí osobního spisu pedagogického pracovníka.

Akreditace k oprávnění zjišťovat psychickou způsobilost

Psychickou způsobilost může zjišťovat osoba, které byla udělena akreditace k oprávnění zjišťovat psychickou způsobilost podle tohoto zákona (dále jen "akreditace").

Žádost o akreditaci může ministerstvu podat osoba, která

- má specializovanou způsobilost k výkonu povolání klinického psychologa podle zvláštního právního předpisu,
- má praxi delší než 7 let, z níž nejméně 5 let v oblasti psychodiagnostiky dospělých, a
- byla proškolená ministerstvem k jednotným metodám, technikám a vyhodnocování psychologického vyšetření.

Ministerstvo zveřejňuje seznam akreditovaných osob ve Věstníku Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Nepedagogickým pracovníkem se rozumí zaměstnanec zařízení nebo střediska, který vykonává jinou činnost než činnost uvedenou v § 18 zákona č. 109/2002 Sb. a splňuje kvalifikační předpoklady a požadavky stanovené pro výkon povolání zvláštním právním předpisem nebo stanovené zaměstnavatelem.

Nepedagogickým pracovníkem může být ten, kdo nebyl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin. Bezúhonnost se prokazuje výpisem z evidence Rejstříku trestů ne starším než 3 měsíce, který musí být předložen zařízení nebo středisku před vznikem pracovněprávního vztahu.

Okruh č. 16

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a nadaných.

1. Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (§ 16 až 16b zákona č. 561/2004 Sb.)
Individuální vzdělávací plán (§ 18 zákona č. 561/2004 Sb.).
2. Vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků (§ 17 zákona č. 561/2004 Sb.).
3. Vzdělávání studentů se specifickými potřebami na vysokých školách. Povinnost veřejné vysoké školy činit dostupná opatření pro vyrovnání příležitostí studovat na vysoké škole, (§ 21 zákona o vysokých školách). Metodický pokyn k financování zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami.

16.1. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Od školního roku 2016/2017 došlo k významným změnám ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Podle § 16 a následujících školského zákona se dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.

Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Tito mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

Podpůrná opatření spočívají v

- poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,
- úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o dva roky,
- úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,
- použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,
- úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- využití asistenta pedagoga,
- využití dalšího pedagogického pracovníka, tlumočníka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící nebo možnosti působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů, nebo
- poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.

Podpůrná opatření se člení do pěti stupňů podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti. Podpůrná opatření různých druhů nebo stupňů lze kombinovat. Podpůrná opatření vyššího stupně lze použít, shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka nebo studenta nebo k průběhu a výsledkům poskytování dosavadních podpůrných opatření by podpůrná opatření nižšího stupně nepostačovala k naplňování vzdělávacích možností dítěte, žáka nebo studenta a k uplatnění jeho práva na vzdělávání.

Podpůrná opatření **prvního stupně** uplatňuje škola nebo školské zařízení **i bez doporučení školského poradenského zařízení.**

Podpůrná opatření **druhého až pátého stupně** lze uplatnit **pouze s doporučením školského poradenského zařízení.** Podmínkou poskytování podpůrného opatření druhého až pátého stupně školou nebo školským zařízením je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zletilého žáka, studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka.

Podle § 16 odst. 9 školského zákona je stanoveno, že pro děti, žáky a studenty s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem lze zřizovat školy nebo ve školách třídy, oddělení a studijní skupiny.

Zařadit do takové třídy, studijní skupiny nebo oddělení nebo přijmout do takové školy lze pouze dítě, žáka nebo studenta uvedené ve větě první, shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka nebo studenta nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by samotná podpůrná opatření nepostačovala k naplňování jeho vzdělávacích možností a k uplatnění jeho práva na vzdělávání.

Podmínkou pro zařazení je písemná žádost zletilého žáka nebo studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka, doporučení školského poradenského zařízení a soulad tohoto postupu se zájmem dítěte, žáka nebo studenta.

Ke zřízení třídy, oddělení nebo studijní skupiny podle § 16 odst. 9 školského zákona je v případě škol zřizovaných ministerstvem nebo registrovanými církvemi nebo náboženskými společnostmi, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, nezbytný souhlas ministerstva, v případě ostatních škol souhlas krajského úřadu.

Podle § 16a školského zákona poskytne školské poradenské zařízení poradenskou pomoc dítěti, žákovi, studentovi nebo zákonnému zástupci dítěte nebo žáka na základě jeho žádosti nebo na základě rozhodnutí orgánu veřejné moci podle jiného právního předpisu.

Výsledkem poradenské pomoci školského poradenského zařízení jsou zejména **zpráva a doporučení**.

Ve **zprávě** školské poradenské zařízení uvede **skutečnosti podstatné pro doporučení podpůrných opatření**.

V **doporučení** uvede **závěry vyšetření a podpůrná opatření** prvního až pátého stupně, která odpovídají zjištěným speciálním vzdělávacím potřebám a možnostem dítěte, žáka nebo studenta, a to včetně možných kombinací a variant podpůrných opatření a způsobu a pravidel jejich použití při vzdělávání.

Školské poradenské zařízení:

- poskytuje zprávu a doporučení tomu, komu je poskytována poradenská pomoc;
- škole nebo školskému zařízení, v němž se dítě, žák nebo student vzdělává, poskytuje pouze doporučení.

Školské poradenské zařízení poskytne vydané doporučení také orgánu veřejné moci, který svým rozhodnutím uložil zákonnému zástupci dítěte nebo žáka, dítěti, žákovi nebo studentovi povinnost využít odbornou poradenskou pomoc ve školském poradenském zařízení.

Pokud má zletilý žák, student nebo zákonný zástupce dítěte nebo žáka pochybnosti o tom, že škola nebo školské zařízení postupuje v souladu s doporučením školského poradenského zařízení, může řediteli školy nebo školského zařízení navrhnout, aby s ním

případ projednal za účasti pověřeného zaměstnance příslušného školského poradenského zařízení, a ředitel je povinen jednání bez zbytečného odkladu svolat.

Podle § 16b školského zákona **dítě, žák, student nebo zákonný zástupce může do 30 dnů** ode dne, kdy obdržel zprávu nebo doporučení školského poradenského zařízení, **požádat** právnickou osobu zřízenou a pověřenou MŠMT prováděním revizí (Národní pedagogický institut České republiky) **o revizi zprávy nebo doporučení**. O revizi doporučení může požádat také škola, školské zařízení nebo orgán veřejné moci, který svým rozhodnutím uložil zákonnému zástupci dítěte nebo žáka, dítěti, žákovi nebo studentovi povinnost využít odbornou poradenskou pomoc ve školském poradenském zařízení, do 30 dnů ode dne, kdy doporučení obdrželi, a Česká školní inspekce.

Právnická osoba pověřená revizí posoudí žádost o revizi a zprávu nebo doporučení, a je-li to nezbytné k naplnění účelu revize, prověří se souhlasem zletilého žáka nebo studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka vzdělávací potřeby a možnosti dítěte, žáka nebo studenta. Právnická osoba pověřená revizí zajistí, aby prověřování bylo prováděno v místě sídla školského poradenského zařízení, které vydalo zprávu nebo doporučení.

O výsledku posouzení vydá právnická osoba pověřená revizí do 60 dnů od obdržení žádosti **revizní zprávu**, která může obsahovat i novou zprávu nebo doporučení podpůrných opatření, a v takovém případě nahrazuje revidovanou zprávu nebo doporučení. Do vydání revizní zprávy, která nahrazuje revidovanou zprávu nebo doporučení, se postupuje podle původního doporučení a zprávy vydaných školským poradenským zařízením.

V § 3 vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 27/2016 Sb.“), jsou vymezeny bližší podrobnosti pro zpracování **individuálního vzdělávacího plánu žáka (IVP) se speciálními vzdělávacími potřebami**.

Individuální vzdělávací plán zpracovává škola, vyžadují-li to speciální vzdělávací potřeby žáka. IVP se zpracovává na základě doporučení školského poradenského zařízení a žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka. Individuální vzdělávací plán školské poradenské zařízení zpravidla nedoporučuje, pokud jsou všechny informace podstatné pro vzdělávání žáka uvedeny v doporučení podle § 15 vyhlášky.

V individuálním vzdělávacím plánu jsou dále uvedeny zejména informace:

- o úpravách obsahu vzdělávání žáka,
- o časovém a obsahovém rozvržení vzdělávání,
- o úpravách metod a forem výuky a hodnocení žáka,
- případně o úpravě očekávaných výstupů ze vzdělávání žáka.

IVP obsahuje jméno pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým škola spolupracuje při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb žáka. Zpracování a provádění IVP zajišťuje škola. IVP se zpracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením, žákem a zákonným zástupcem žáka, není-li žák zletilý. Školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování IVP a poskytuje žákovi, zákonnému zástupci žáka a škole poradenskou podporu.

Ustanovení § 5 vyhlášky č. 27/2016 Sb. pak pojednává o úloze **asistenta pedagoga**. Asistent pedagoga poskytuje podporu jinému pedagogickému pracovníkovi při vzdělávání žáka či žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, pomáhá jinému pedagogickému pracovníkovi při organizaci a realizaci vzdělávání, podporuje samostatnost a aktivní zapojení žáka do všech činností uskutečňovaných ve škole v rámci vzdělávání, včetně poskytování školských služeb.

Činnosti asistenta pedagoga jsou vymezeny v § 5 odst. 3 a 4 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Asistent pedagoga, který vykonává přímou pedagogickou činnost ve třídě, ve které se vzdělávají děti nebo žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, zajišťuje např. přímou pedagogickou činnost při vzdělávání a výchově podle přesně stanovených postupů a pokynů učitele nebo vychovatele zaměřenou na individuální podporu žáků a práce související s touto přímou pedagogickou činností. Asistent pedagoga, který vykonává přímou pedagogickou činnost spočívající v pomocných výchovných pracích ve škole, školském zařízení pro zájmové vzdělávání a dalších školských zařízeních zajišťuje např. pomocné výchovné práce zaměřené na podporu pedagoga zvláště při práci se skupinou žáků se speciálními vzdělávacími potřebami nebo při adaptaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na školní prostředí atd.

Při organizaci vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními se uplatňují tyto zásady:

- ve třídě, oddělení nebo studijní skupině se může vzdělávat zpravidla **nejvýše 5 žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně**, a to s přihlédnutím ke skladbě těchto podpůrných opatření a povaze speciálních vzdělávacích potřeb žáků;
- počet žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními druhého až pátého stupně však **nesmí přesáhnout jednu třetinu žáků** ve třídě, oddělení nebo studijní skupině;
- ve třídách, odděleních a studijních skupinách, které nejsou zřízeny podle § 16 odst. 9 školského zákona, mohou vykonávat pedagogickou činnost **souběžně nejvýše 3 pedagogičtí pracovníci**;
- omezení podle výše uvedených bodů 1 a 2 se neuplatní u školy, které v jeho plnění brání plnění povinnosti přednostního přijetí žáka podle § 34 odst. 3 nebo § 36 odst. 7 školského zákona, a dále u střední školy, konzervatoře nebo vyšší odborné školy;
- ve třídě, oddělení nebo ve studijní skupině, která **není zřízena podle § 16 odst. 9 školského zákona**, se mohou s přihlédnutím k rozsahu speciálních vzdělávacích potřeb žáků **vzdělávat nejvýše 4 žáci uvedení v § 16 odst. 9 školského zákona**; toto se neuplatní u školy, které v jeho plnění brání plnění povinnosti přednostního přijetí žáka podle § 34 odst. 3 nebo § 36 odst. 7 školského zákona, a dále u střední školy, konzervatoře nebo vyšší odborné školy.

Některá pravidla vzdělávání žáků uvedených v § 16 odst. 9 školského zákona podle ustanovení vyhlášky č. 27/2016 Sb.:

Vzdělávání žáků uvedených v § 16 odst. 9 školského zákona se přednostně uskutečňuje ve škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině, která není zřízena podle § 16 odst. 9 školského zákona. Shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb žáka nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by samotná podpůrná opatření ve škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině, která není zřízena podle § 16 odst. 9 školského zákona, nepostačovala k naplňování vzdělávacích možností žáka a k uplatnění jeho práva na vzdělávání, doporučí školské poradenské zařízení zařazení žáka do školy, třídy, oddělení nebo studijní skupiny zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona.

Třídy, oddělení a studijní skupiny jsou zřizovány podle druhu znevýhodnění uvedeného v § 16 odst. 9 školského zákona; v odůvodněných případech se v nich mohou vzdělávat i žáci s jiným znevýhodněním uvedeným v § 16 odst. 9 školského zákona, přičemž jejich počet nesmí přesáhnout jednu čtvrtinu stanoveného nejvyššího počtu žáků vzdělávajících se ve třídě, oddělení nebo studijní skupině. Ve třídě mateřské nebo střední školy, oddělení konzervatoře nebo studijní skupině vyšší odborné školy se mohou žáci s různými znevýhodněními uvedenými v § 16 odst. 9 školského zákona vzdělávat bez výše uvedeného omezení.

Ve škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona pro žáky s mentálním postižením se nevzdělávají žáci bez mentálního postižení.

Žáka lze vzdělávat ve škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona pouze na základě žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka a doporučení školského poradenského zařízení, je-li to v souladu se zájmem žáka.

Třída, oddělení a studijní skupina zřízená podle § 16 odst. 9 školského zákona má nejméně 6 a nejvíce

14 žáků s přihlédnutím k věku a speciálním vzdělávacím potřebám žáků. Pokud z doporučení školského poradenského zařízení vyplývá, že by počet žáků podle věty první nepostačoval k naplňování jejich vzdělávacích možností a k uplatnění jejich práva na vzdělávání, má třída, oddělení a studijní skupina nejméně 4 a nejvíce 6 žáků.

Při odborném výcviku ve střední škole zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona se skupiny naplňují do počtu stanoveného jiným právním předpisem⁴⁾, nejvýše však do počtu 7 žáků.

Škola zřízená podle § 16 odst. 9 školského zákona má nejméně 10 žáků.

16.2. Vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků

Podle § 17 a 18 školského zákona se upravuje vzdělávání nadaných žáků. K rozvoji nadání dětí, žáků a studentů lze uskutečňovat rozšířenou výuku některých předmětů nebo skupin předmětů. Třídám se sportovním zaměřením nebo žákům a studentům vykonávajícím sportovní přípravu může ředitel školy odlišně upravit organizaci vzdělávání.

Ředitel školy může s písemným doporučením školského poradenského zařízení povolit nezletilému žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s mimořádným nadáním na žádost jeho zákonného zástupce a zletilému žákovi nebo studentovi se speciálními vzdělávacími potřebami nebo s mimořádným nadáním na jeho žádost vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. Ve středním vzdělávání nebo vyšším odborném vzdělávání může ředitel školy povolit vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu i z jiných závažných důvodů.

Ve středním vzdělávání nebo vyšším odborném vzdělávání povolí ředitel školy individuální vzdělávací plán žákovi nebo studentovi na základě potvrzení, že žák nebo student je sportovním reprezentantem České republiky ve sportovním odvětví, vydaného sportovní organizací zastupující toto sportovní odvětví v České republice, a to v souvislosti s touto skutečností.

Ustanovení § 27 a násl. vyhlášky č. 27/2016 Sb. pak rozlišuje nadaného a mimořádně nadaného žáka a upravuje specifika jejich vzdělávání. Za nadaného žáka se považuje především žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka se pro účely této vyhlášky považuje především žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb žáka **provádí školské poradenské zařízení** ve spolupráci se školou, která žáka vzdělává. Pro nadané žáky může ředitel školy vytvářet skupiny, ve kterých se vzdělávají žáci stejných nebo různých ročníků školy v některých předmětech. Nadaným žákům lze v souladu s vývojem jejich školních dovedností rozšířit obsah vzdělávání nad rámec stanovený příslušným vzdělávacím programem nebo umožnit účast na výuce ve vyšším ročníku. Nadaní žáci se mohou se souhlasem ředitelů příslušných škol současně vzdělávat formou stáží v jiné

⁴⁾ Nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

škole stejného nebo jiného druhu.

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka obsahuje:

- závěry doporučení školského poradenského zařízení,
- závěry psychologického a speciálně pedagogického vyšetření a pedagogické diagnostiky, které blíže popisují oblast, typ a rozsah nadání a vzdělávací potřeby mimořádně nadaného žáka, případně vyjádření registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost,
- údaje o způsobu poskytování individuální pedagogické, speciálně pedagogické nebo psychologické péče mimořádně nadanému žákovi,
- vzdělávací model pro mimořádně nadaného žáka, údaje o potřebě úprav v obsahu vzdělávání žáka, časové a obsahové rozvržení učiva, volbu pedagogických postupů, způsob zadávání a plnění úkolů, způsob hodnocení, úpravu zkoušek,
- seznam doporučených učebních pomůcek, učebnic a materiálů,
- určení pedagogického pracovníka školského poradenského zařízení, se kterým bude škola spolupracovat při zajišťování péče o mimořádně nadaného žáka,
- personální zajištění úprav a průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka a
- určení pedagogického pracovníka školy pro sledování průběhu vzdělávání mimořádně nadaného žáka a pro zajištění spolupráce se školským poradenským zařízením.

Zpracování a provádění individuálního vzdělávacího plánu zajišťuje ředitel školy. Individuální vzdělávací plán se zpracovává ve spolupráci se školským poradenským zařízením, případně školským zařízením, a žákem a dále zákonným zástupcem žáka, není-li žák zletilý.

Ředitel školy může mimořádně nadaného nezletilého žáka na žádost jeho zákonného zástupce a mimořádně nadaného zletilého žáka nebo studenta na jeho žádost **přeradit do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku.** Součástí žádosti žáka, který plní povinnou školní docházku, je vyjádření školského poradenského zařízení a registrujícího poskytovatele zdravotních služeb v oboru praktické lékařství pro děti a dorost („registrující lékař“). Podmínkou přerazení je vykonání zkoušek z učiva nebo části učiva ročníku, který žák nebo student nebude absolvovat. Obsah a rozsah zkoušek stanoví ředitel školy.

K přerazení mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku **je třeba vykonat zkoušku před komisí, kterou jmenuje ředitel školy.**

Komise je nejméně tříčlenná a tvoří ji vždy: předseda, kterým je zpravidla ředitel školy nebo jím pověřený učitel, zkoušející učitel, kterým je vyučující předmětu dané vzdělávací oblasti; v prvním až pátém ročníku základního vzdělávání vyučující daného ročníku, a přisedící učitel, kterým je vyučující předmětu dané vzdělávací oblasti.

Ředitel školy stanoví obsah, formu a časové rozložení zkoušky s ohledem na věk žáka. Zkouška ověřuje vědomosti a dovednosti umožňující žákovi plynulý přechod do vyššího ročníku a je zaměřena na jednotlivý předmět nebo vzdělávací oblast. Výsledek zkoušky určí komise hlasováním. V případě rovnosti hlasů rozhodne hlas předsedy.

Ředitel školy sdělí výsledek zkoušky prokazatelným způsobem zletilému žákovi nebo zákonnému zástupci žáka. Za neabsolvovaný ročník nebude žákovi vydáno vysvědčení. V následujících vysvědčeních se na zadní straně uvede, které ročníky žák neabsolvoval.

16.3. Vzdělávání studentů se specifickými potřebami na vysokých školách

Oblast podpory **studentů se specifickými potřebami** na rozdíl od regionálního školství není na vysokých školách upravena dalšími právními předpisy a je ponecháno na zodpovědnosti vysokých škol činit vhodné kroky, aby byly studentům se specifickými potřebami vytvořeny vhodné podmínky pro úspěšné studium. V souladu s § 21 odst. 1 písm. e) zákona o vysokých školách jsou veřejné vysoké školy povinny činit všechna dostupná opatření pro vyrovnání příležitostí studovat na vysoké škole. MŠMT tuto oblast

dlouhodobě považuje za jednu ze svých priorit. Vysoké školy pak prioritu převzaly do svých strategických záměrů. MŠMT ve spolupráci s odborníky z vysokých škol připravilo **Metodický pokyn k financování zvýšených nákladů na studium studentů se specifickými potřebami, který stanovuje minimální standardy služeb poskytovaných jednotlivým kategoriím studentů se specifickými potřebami.** Mezi standardní služby je zařazena i funkční diagnostika, při níž není rozhodující samotná lékařská diagnóza, ale její praktický dopad na činnosti související se studiem konkrétního studenta v konkrétním studijním programu. Na základě diagnostiky je pak pro studenta vytvořen individuální set opatření, zahrnující poradenství, asistenci, zapůjčení pomůcek, překladatelský servis apod. Zákon o vysokých školách umožňuje, aby v souladu s vnitřními předpisy vysokých škol byly studentům se specifickými potřebami upraveny způsoby ověřování získaných znalostí a dovedností (např. pouze formou písemných testů apod.). Cílem přijatých opatření je vyrovnání podmínek pro studenty se specifickými potřebami a umožnit jim kvalitní úspěšně zakončené studium a zapojení do dalších aktivit (např. kulturních, sportovních, ale i do mezinárodní mobility, kdy jsou jim poskytovány navýšené granty z programu Erasmus+ i ze státního rozpočtu).

Okruh č. 17

Financování škol a školských zařízení zřizovaných státem, obcí, krajem nebo dobrovolným svazkem obcí, státních a veřejných vysokých škol, úplata za vzdělávání

1. Základní kritéria pro poskytování a účelové vymezení finančních prostředků ze státního rozpočtu (§ 142 a 160 zákona č. 561/2004 Sb.).
Hlavní principy rozdělování finančních prostředků, finanční tok, kompetence MŠMT, kompetence kraje (§ 161 zákona č. 561/2004 Sb.).
Ostatní běžné výdaje na provoz škol a školských zařízení (§ 180 a 182 zákona č. 561/2004 Sb.), případně investiční výdaje.
2. Úplata za vzdělávání a školské služby (§ 123 zákona č. 561/2004 Sb.).
3. Financování veřejných vysokých škol (§18 zákona č.111/1998 Sb.)

17.1. Základní kritéria pro poskytování a účelové vymezení finančních prostředků

Ze státního rozpočtu se poskytují prostředky na výdaje dle § 160 školského zákona (liší se dle druhu zřizovatele) a na úhradu nezbytných prokazatelných nákladů spojených s konáním závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek a absolutorí v konzervatoři podle § 113c školského zákona.

Základním kritériem pro poskytování finančních prostředků státního rozpočtu právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení je zápis školy či školského zařízení do školského rejstříku (§ 142 školského zákona) – účinností zápisu školy a školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení vzniká právnické osobě, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení, nárok na přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu za podmínek stanovených školským zákonem, a to v rozsahu tohoto zápisu.

Věcné vymezení prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu (tzv. přímé výdaje na vzdělávání) - definováno § 160 odst. 1 školského zákona:

1. písm. a) - (zřizovatel MŠMT)

- platy, náhrady platů a ostatní související výdaje (sociální a zdravotní pojištění, přiděl do FKSP, odměny z dohod, ...),
- výdaje podle § 184 odst. 1 a 2 školského zákona (vybrané výdaje spojené s konáním maturitních a závěrečných zkoušek nebo absolutoria),
- výdaje na náklady spojené s výukou dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami,
- výdaje školy na dopravu při akcích v rámci vzdělávání podle příslušného rámcového vzdělávacího programu,
- výdaje na učební pomůcky,
- výdaje na školní potřeby a na učebnice (pokud jsou poskytovány bezplatně),
- výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- výdaje na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání,
- další nezbytné neinvestiční výdaje spojené s provozem škol a školských zařízení a investiční výdaje zařazené do programu podle zvláštního právního předpisu;

2. písm. c) a d) - **(zřizovatel obec, dobrovolný svazek obcí, kraj)**

- platy, náhrady platů a ostatní související výdaje (sociální a zdravotní pojištění, přiděl do FKSP, odměny z dohod, ...),
- výdaje podle § 184 odst. 1 a 2 školského zákona (vybrané výdaje spojené s konáním maturitních a závěrečných zkoušek nebo absolutoria),
- výdaje na náklady spojené s výukou dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami,
- výdaje školy na dopravu při akcích v rámci vzdělávání podle příslušného rámcového vzdělávacího programu,
- výdaje na učební pomůcky,
- výdaje na školní potřeby a na učebnice (pokud jsou poskytovány bezplatně),
- výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- výdaje na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání.

Kompetence MŠMT a krajského úřadu, rozdělování finančních prostředků

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

- stanoví pro jednotlivé právnické osoby vykonávající činnost školy nebo školní družiny výši finančních prostředků na kalendářní rok jako součet
 - ročního objemu platových tarifů pedagogických pracovníků, jakož i povinných odvodů,
 - součinů normativů a počtu jednotek, na které uvedené normativy připadají a opravných koeficientů (viz dále),
 - ročního objemu specializačních příplatků, jakož i povinných odvodů; při tom vychází z nařízení vlády, kterým se stanoví pro základní školy a střední školy zřizované krajem, obcí nebo svazkem obcí maximální počet hodin výuky financovaný ze státního rozpočtu na 1 třídu v oboru vzdělání v závislosti na počtu žáků ve třídě a pro konzervatoře zřizované krajem, obcí nebo svazkem obcí maximální počet hodin výuky financovaný ze státního rozpočtu na 1 ročník v oboru vzdělání v závislosti na počtu žáků v ročníku;
- vyhlásí na kalendářní rok a zveřejní ve Věstníku
 - pro MŠ, ZŠ, SŠ a konzervatoře
 - normativy pro netarifní složky platu pedagogických pracovníků,

- normativy pro platy a ostatní osobní náklady (dále jen „OON“) nepedagogických zaměstnanců,
 - normativy pro adaptační období,
 - opravné koeficienty k normativům (na 1 třídu SŠ a žáka konzervatoře) pro jinou než denní formu vzdělávání,
- pro školní družinu
 - normativy pro netarifní složky platu pedagogických pracovníků,
- pro VOŠ
 - normativy – platy a OON pedagogických pracovníků připadající na 1 studenta v denní formě vzdělávání,
 - normativy pro platy a OON nepedagogických zaměstnanců připadající na 1 studenta v denní formě vzdělávání,
 - normativy pro adaptační období,
 - opravné koeficienty k normativům pro jinou než denní formu vzdělávání,
- pro ZUŠ
 - normativy jako roční výši výdajů připadající na 1 žáka ve stupni uměleckého oboru,
 - normativy pro adaptační období,
- pro MŠ, ZŠ, ZUŠ, SŠ, VOŠ a konzervatoře
 - normativy jako roční výši ostatních neinvestičních výdajů na jednotku výkonu;
- vyhlásí na kalendářní rok a zveřejní ve Věstníku
 - u školských zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy, pro preventivně výchovnou péči, školských výchovných a ubytovacích zařízení republikové normativy na jednotku výkonu:
 - 1 rodinnou skupinu dětského domova,
 - 1 lůžko kapacity ostatního školského zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy, nebo školského zařízení pro preventivně výchovnou péči,
 - 1 ubytovaného ve školském zařízení podle § 117 odst. 1 písm. b) školského zákona,
 - u ostatních školských zařízení republikový normativ na 1 dítě, žáka a studenta v MŠ a ZŠ a v denní formě vzdělávání ve SŠ, konzervatoři a VOŠ;
- zajišťuje a provádí kontrolu správnosti a efektivnosti využití finančních prostředků poskytovaných z jím spravované kapitoly státního rozpočtu,
- stanovuje směrnici závazné zásady, podle kterých provádějí krajské úřady rozpis finančních prostředků státního rozpočtu přidělovaných podle § 160 odst. 2 a 3 a § 161 odst. 5, § 161a odst. 2, § 161b odst. 2 a § 161c odst. 6 školského zákona,
- stanovuje směrnici závazné zásady, podle kterých provádějí obecní úřady obce s rozšířenou působností návrhy rozpisů rozpočtů prostředků státního rozpočtu poskytovaných podle § 161c odst. 7 školského zákona.

Krajský úřad

- v přenesené působnosti rozepisuje a poskytuje finanční prostředky na „přímé výdaje“ v souladu s výší prostředků stanovenou ministerstvem a po případné úpravě pro:

- krajské školy,
- obecní a svazkové školy,
- ověřuje správnost všech jednotek rozhodných pro rozpis finančních prostředků pro jednotlivé právnické osoby,
- rozepisuje prostřednictvím krajských normativů a poskytuje právnickým osobám vykonávajícím činnost školských zařízení v závislosti na jejich vykonávané činnosti finanční prostředky na „přímé výdaje“,
- rozepisuje a poskytuje právnickým osobám zřizovaným krajem, obcí nebo svazkem obcí vykonávajícím činnost školy nebo školského zařízení finanční prostředky z rezervy,
- ověřuje správnost údajů předkládaných školami a školskými zařízeními zřizovanými krajem (počty pedagogických pracovníků a jejich platové zařazení) a dále ověřuje správnost údajů předávaných podle § 28 odst. 5 (matriky),
- o rozpisu a přidělení finančních prostředků následně informuje zastupitelstvo kraje (*jedná se o výkon státní správy*),
- přiděluje krajským, obecním a svazkovým školám a školským zařízením finanční prostředky na
 - úhradu nákladů spojených s konáním závěrečných zkoušek, maturitních zkoušek a absolutorii v konzervatoři,
- o přidělení finančních prostředků informuje zastupitelstvo.

Ostatní výdaje na provoz škol a školských zařízení

Přímé výdaje na vzdělávání pro krajské, obecní a svazkové školy a školská zařízení neobsahují provozní a investiční výdaje škol a školských zařízení. Provozní výdaje a výdaje investiční zajišťuje ze svého rozpočtu zřizovatel (kraj, obec, svazek obcí). Zdroje na tyto výdaje mohou představovat výnosy z daní (v případě obcí a krajů), které se dle zákona o rozpočtovém určení daní rozdělují v případě obcí i podle počtu dětí v předškolní vzdělávání a žáků plnících povinnou školní docházku ve školách zřizovaných obcí.

V případě svazků obcí zákon o státním rozpočtu stanoví výše dotací ze státního rozpočtu k částečné úhradě výdajů na provoz právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení, které zřizují svazky obcí.

Obec, kraj či svazek obcí může právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení, které zřizuje, přispívat na další neinvestiční výdaje jinak hrazené ze státního rozpočtu podle školského zákona.

Tok finančních prostředků

- **Poskytovaných dle školského zákona** (přímé výdaje na vzdělávání, pokusné ověřování)
- MŠMT → kraj (zvláštní účet) → škola nebo školské zařízení (obecní, krajská či svazková) v právní formě příspěvková organizace nebo školská právnická osoba.

17.2. Úplata za vzdělávání a školské služby

Čl. 33 odst. 2 Listiny základních práv a svobod stanoví, že občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách,

Dle § 123 školského zákona lze poskytovat za úplatu v případě veřejných zřizovatelů

- **vzdělávání, které neposkytuje stupeň vzdělání, např. v mateřských školách** – výše úplaty nesmí přesáhnout 50 % skutečných neinvestičních nákladů zařízení za předchozí kalendářní rok, do objemu se nezapočítávají přímé výdaje na vzdělávání (tzn. odpovídá max. 50 % neinvestičních výdajů, které by měl zajišťovat zřizovatel). Je možné osvobození od úplaty z důvodu sociálního či zdravotního znevýhodnění či pěstounské péče – nutno prokázat řediteli MŠ. Od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, se poskytuje vzdělávání v MŠ bezúplatně,
- **vzdělávání ve vyšších odborných školách** výše maximálního školného je stanovena vyhláškou v rozsahu 2 500 – 5 000,- Kč,
- poskytované mohou být za úplatu i **školské služby** – např. školní družina, školní jídelna atp.

Výši úplaty stanoví ředitel školy nebo školského zařízení. Ten také rozhoduje o snížení či prominutí úplaty zejména v případě mentálního, tělesného, zrakového či sluchového postižení. S účinností od 1. 1. 2024 v případě mateřské školy, školní družiny a školního klubu stanoví výši úplaty zřizovatel.

Ministerstvo stanoví vyhláškou splatnost úplaty, možnost snížení úplaty nebo osvobození od úplaty a nejvyšší možnou úplatu za vyšší odborné vzdělávání, vzdělávání, které neposkytuje stupeň vzdělání upravené školským zákonem a jednotlivé druhy školských služeb ve školách a školských zařízeních zřizovaných státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí.

Úplata je příjmem právnické osoby, která zpoplatněnou činnost vykonává.

17.3. Financování veřejných vysokých škol

Financování vysokých škol je ošetřeno v § 18 až 20 zákona o vysokých školách. MŠMT poskytuje veřejným vysokým školám finanční prostředky formou příspěvků a dotací. Pro stanovení výše příspěvku ze státního rozpočtu na vzdělávací a další tvůrčí činnost veřejné vysoké školy je rozhodný typ a finanční náročnost akreditovaných studijních programů, počet studentů a dosažené výsledky ve vzdělávací, vědecké, umělecké a v dalších činnostech vysoké školy (zejména v oblasti mezinárodní spolupráce). Formou dotace jsou vysokým školám poskytovány prostředky zejména na stipendia dle zákona o vysokých školách (tedy sociální a ubytovací stipendia určená přímo studentům – tyto prostředky mohou získat i soukromé vysoké školy) a prostředky na rozvoj vysoké školy (zejména formou vyhlášených dotačních programů na podporu priorit MŠMT pro vysoké školy). O poskytnutí příspěvku nebo dotace rozhoduje MŠMT na základě žádosti vysoké školy. Za účelné využívání příspěvků a dotací a za vypořádání dotací se státním rozpočtem a za řádné hospodaření s majetkem veřejné vysoké školy je ministroví zodpovědný rektor. MŠMT v souladu s právními předpisy ČR vykonává v oblasti vynakládání finančních prostředků přidělených v rámci dotací na vysokých školách pravidelnou kontrolní činnost.

MŠMT každoročně vydává Pravidla pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy pro daný rok. Zde je transparentně a podrobně stanoven rozpočet pro vysoké školy a jeho pravidla pro daný rok, včetně různých okruhů financování, z nichž nejvýznamnější je okruh I – Institucionální financování. Institucionální financování veřejné VŠ je odvozeno od rozsahu a ekonomické náročnosti výkonů veřejné VŠ (část fixní) a výstupů činnosti

veřejné VŠ a jejich kvality (část výkonová). Do institucionálního financování jsou zahrnuty prostředky cíleně určené na podporu vzdělávací a ostatní tvůrčí činnosti v konkrétních oblastech vzdělávání, definovaných na základě společenské poptávky (část společenské poptávky).

Veřejná VŠ hospodaří podle rozpočtu, který nesmí být sestavován jako deficitní. Veřejná VŠ sestavuje rozpočet na kalendářní rok a spolu s ním střednědobý výhled rozpočtu na nejméně 2 další následující roky.

Příjmy rozpočtu veřejné VŠ jsou např. **příspěvek ze státního rozpočtu na vzdělávací a tvůrčí činnost** (dále jen „**příspěvek**“), podpora výzkumu, vývoje a inovací podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů, **dotace ze státního rozpočtu**, poplatky spojené se studiem, výnosy z majetku, příjmy z darů a dědictví ad.

Příspěvek je výslovně upraven zákonem o vysokých školách (§ 18 odst. 3), na základě kterého má veřejná VŠ na příspěvek nárok. Příspěvek je poskytován podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „rozpočtová pravidla“). O poskytnutí rozhoduje MŠMT na základě žádosti veřejné VŠ.

Veřejná VŠ je povinna čerpat a používat příspěvek v souladu s účelem, jehož má být dosaženo. MŠMT příspěvek odejme rozhodnutím, pokud jej čerpá v rozporu se zákonem nebo v rozporu s rozhodnutím o poskytnutí příspěvku. Rovněž jej odejme, pokud zanikl akreditovaný studijní program, na jehož uskutečňování byl příspěvek poskytnut, nebo pokud se poskytnutý příspěvek dostal do rozporu se strategickým záměrem veřejné VŠ.

Veřejná VŠ má také nárok na dotaci na rozvoj vysoké školy. Podmínky dotací, jejich užití a zúčtování se řídí rozpočtovými pravidly.

Okruh č. 18

Financování škol a školských zařízení, které nezřizuje stát, kraj, obec nebo svazek obcí, úplata za vzdělávání. Financování soukromých vysokých škol

1. Základní kritéria pro poskytování a účelové vymezení finančních prostředků ze státního rozpočtu (§ 142 a 160 zákona č. 561/2004 Sb.).
Základní principy financování církevních škol a školských zařízení, finanční tok (§ 162 zákona č. 561/2004 Sb.).
Základní principy financování soukromých škol a školských zařízení, finanční tok (§ 162 zákona č. 561/2004 Sb., zákon č. 306/1999 Sb.).
2. Úplata za vzdělávání a školské služby (§ 123 zákona č. 561/2004 Sb.).
3. Financování soukromých vysokých škol (§ 40 zákona č. 111/1998 Sb.).

18.1. Základní principy financování soukromých a církevních škol a školských zařízení

Školy a školská zařízení mimo státu a územních samosprávných celků (ÚSC) mohou zřizovat

- **registrované církve a náboženské společnosti**, kterým bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy (zřizují tzv. církevní školy),
- **ostatní právnické nebo fyzické osoby** (zřizují tzv. soukromé školy).

Školy a školská zařízení jsou zřizovány jako

- **školské právnické osoby** (dle školského zákona)
- **právnické osoby** (dle zákona o obchodních korporacích či dle občanského zákoníku) jejichž předmětem činnosti je poskytování vzdělávání nebo školských služeb, a to i v případě, že převažujícím předmětem činnosti takové právnické osoby je podnikání podle zvláštních právních předpisů.

Základním kritériem pro poskytování finančních prostředků státního rozpočtu školám a školským zařízením je zápis školy či školského zařízení do školského rejstříku (§ 142 školského zákona) – účinností zápisu školy a školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení vzniká právnické osobě, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení, nárok na přidělování finančních prostředků ze státního rozpočtu za podmínek stanovených školským zákonem, a to v rozsahu tohoto zápisu.

Základní principy financování církevních škol a školských zařízení

Rozsah financování stanoven § 160 odst. 1 písm. b) školského zákona:

- mzdy, náhrady mezd a ostatní související výdaje (sociální a zdravotní pojištění, příspěvek do FKSP, odměny z dohod, ...),
- výdaje podle § 184 odst. 1 a 2 školského zákona (vybrané výdaje spojené s konáním maturitních a závěrečných zkoušek nebo absolutoria),
- výdaje na náklady spojené s výukou dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami,
- výdaje školy na dopravu při akcích v rámci vzdělávání podle příslušného rámcového vzdělávacího programu,
- výdaje na učební pomůcky,
- výdaje na školní potřeby a na učebnice (pokud jsou poskytovány bezplatně),
- výdaje na další vzdělávání pedagogických pracovníků,
- výdaje na činnosti, které přímo souvisejí s rozvojem škol a kvalitou vzdělávání
- další nezbytné neinvestiční výdaje spojené s provozem.

Z prostředků poskytovaných ze státního rozpočtu nelze hradit pořízení dlouhodobého majetku s výjimkou výdajů na učební pomůcky.

Rozpis rozpočtu provádí MŠMT normativní metodou s použitím:

- údajů ze školních matrik uvedených v zahajovacích výkazech škol a školských zařízení,
- normativů vydaných MŠMT pro církevní školství, které vychází z normativů platných pro soukromé školství.

Finanční prostředky jsou poskytovány na základě žádosti formou dotace z účtu MŠMT přímo na účet jednotlivých právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení.

Základní principy financování soukromých škol a školských zařízení

Rozsah financování je stanoven zákonem č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů.

MŠMT poskytuje **na zvláštní účet kraje** finanční prostředky na činnost soukromých škol a školských zařízení.

Normativy pro soukromé školy a školská zařízení na příslušný **kalendářní rok** stanoví MŠMT nejpozději do 31. ledna a zveřejní je ve Věstníku MŠMT. Normativy se stanoví jako roční objem neinvestičních výdajů, mzdových prostředků a zákonných odvodů připadajících na odpovídající jednotku výkonu ve školách zřizovaných územními samosprávnými celky nebo MŠMT (tzv. princip srovnatelnosti).

Dotace se v případě škol a školských zařízení poskytuje na financování:

- neinvestičních výdajů souvisejících s výchovou a vzděláváním ve školách a se službami a vzděláváním, které doplňují nebo podporují vzdělávání ve školách nebo s ním přímo souvisí,
- běžného provozu školy a školského zařízení s výjimkou nájemného v rámci smlouvy o koupi najaté věci a reklamy,
- rehabilitací v případě škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání a školské služby pro děti, žáky a studenty s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem.

V případě základní umělecké školy se poskytuje dotace na zabezpečení vzdělávání pro děti před zahájením povinné školní docházky, žáky plnící povinnou školní docházku, žáky vzdělávající se v denní formě vzdělávání ve střední škole či konzervatoři a studenty vzdělávající se v denní formě vzdělávání ve vyšší odborné škole.

Dotace se neposkytuje na činnost jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky.

Dotace se poskytují soukromým školám a školským zařízením na základě veřejnoprávní smlouvy uzavřené s místně příslušným krajským úřadem.

Smlouva obsahuje zejména:

- činnosti, na které se dotace poskytuje a jejich rozsah,
- počet dětí, žáků nebo studentů ve školním roce, na který je dotace poskytována,
- výši dotace stanovenou procentním podílem z normativu – dle druhu školy či školského zařízení základní výměra 50–80 % normativu (např. ZŠ či MŠ 60 %).

Kraj smlouvu neuzavře, pokud škola či školské zařízení nepředloží:

- **žádost o poskytnutí dotace na příští školní rok ve stanoveném termínu:**
 - do 31. ledna, pokud je již zapsána ve školském rejstříku nebo
 - do 30 dnů od doručení rozhodnutí o zápisu do školského rejstříku,
- **do 15. října za předchozí školní rok:**
 - vyúčtování dotace,
 - výroční zprávu o činnosti školy (pokud ji ze zákona tvoří),
 - rozbor hospodaření,
 - informaci o projednání výroční zprávy ve školské radě (pokud ji ze zákona tvoří).

Základní procentní podíl z normativu lze zvýšit (dle druhu činnosti až na 100 % normativu), pokud škola či školské zařízení předloží krajskému úřadu žádost o zvýšení dotace a zároveň jsou splněny následující podmínky:

- dostává dotace stanovené procentní výši z normativu,
- poslední výsledky hodnocení ze strany ČŠI jsou alespoň průměrné a zároveň v posledním protokolu o kontrole nebylo zjištěno závažné porušení právních předpisů,

- škola či školské zařízení je obecně prospěšnou společností nebo školskou právnickou osobou nebo v případě, kdy má jinou právní formu, se zaváže ve smlouvě o zvýšení dotace k vynaložení celého svého zisku za příslušný kalendářní rok na vzdělávání a školské služby (případně na rehabilitaci).

Při splnění uvedených podmínek je uzavřena **smlouva o zvýšení dotace** na dobu 1 školního roku. Splnění podmínek se posuzuje pro každou školu, obor vzdělání a školské zařízení samostatně, to znamená, že i pokud jedna právnická osoba vykonává činnost více škol a školských zařízení, stanoví se procentní výše zvýšené dotace pro jednotlivé činnosti zvlášť.

Od smlouvy může krajský úřad odstoupit, pokud v průběhu školního roku zjistí ČŠI či jiný kontrolní orgán závažné nedostatky v činnosti školy či školského zařízení.

Finanční tok

MŠMT poskytuje finanční prostředky krajským úřadům na zvláštní účet kraje, a to čtvrtletně. Jednotlivým školám a školským zařízením jsou pak prostředky (dotace) krajskými úřady poskytovány na školní rok zálohově na jednotlivá čtvrtletí kalendářního roku, nejpozději poslední den prvního měsíce prvního, druhého a třetího čtvrtletí a patnáctý den druhého měsíce čtvrtého čtvrtletí.

18.2. Úplata za vzdělávání a školské služby

Čl. 33 odst. 2 Listiny základních práv a svobod stanoví, že občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách.

Dle § 123 školského zákona:

- vzdělávání v základních a středních školách, které nejsou zřízeny státem, krajem, svazkem obcí nebo obcí, a ve vyšších odborných školách lze poskytovat za úplatu, která je příjmem právnické osoby, která vykonává činnost dané školy,
- vzdělávání, které neposkytuje stupeň vzdělání, lze poskytovat za úplatu,
- školské služby lze poskytovat za úplatu.

Úplata je příjmem právnické osoby, která úplatu stanovila. Výši úplaty stanoví právnická osoba, která vykonává činnost školy nebo školského zařízení (v případě předškolního a zájmového vzdělávání – školní družina, školní klub – zřizovatel).

Úplatu stanovovanou v neveřejných školách a školských zařízeních ministerstvo vyhláškou nereguluje.

18.3. Financování soukromých vysokých škol

Financování soukromých VŠ upravuje § 40 zákona o vysokých školách. Získala-li právnická osoba oprávnění působit jako **soukromá VŠ, je povinna zajistit finanční prostředky pro vzdělávací a tvůrčí činnost**. Soukromé VŠ může **ministerstvo poskytnout dotaci na stipendia** podle § 91 odst. 2 písm. e) a § 91 odst. 3 zákona o vysokých školách (dotace na sociální a ubytovací stipendium). Podmínky dotací, jejich užití a zúčtování se řídí obecnými předpisy pro nakládání s prostředky státního rozpočtu.

Soukromé vysoké školy se mohou zapojit do projektů financovaných z evropských programů (např. Erasmus+, operační programy apod.).

Soukromým VŠ mohou být poskytnuty také dotace na výzkum a vývoj. Jejich poskytování se řídí zákonem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve znění pozdějších předpisů.

Okruh č. 19

Akreditace programů a institucí

1. Akreditace v oblasti vysokého školství
Postavení, působnost a organizace Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství (dále jen „NAÚ“) dle § 83 a 83a zákona č. 111/1998 Sb., kancelář NAÚ dle § 83f.
Rada NAÚ – její jmenování/odvolávání dle § 83b, její působnost dle § 83c zákona č. 111/1998 Sb.
Přezkumná komise NAÚ dle § 83d zákona č. 111/1998 Sb.
Hodnotící komise a seznam hodnotitelů dle § 83e zákona č. 111/1998 Sb.
Akreditace studijních programů a institucionální akreditace (§ 78 až 82 zákona o vysokých školách), nařízení vlády č. 274/2016 Sb., o standardech pro akreditace ve vysokém školství.
2. Akreditované vzdělávací programy pro vyšší odborné vzdělávání (§ 3 a 6 zákona č. 561/2004 Sb.) + komise (§ 104 až 108 zákona č. 561/2004 Sb.).
3. Akreditace vzdělávacích institucí a vzdělávacích programů v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků (§ 24 až 28 zákona č. 563/2004 Sb.).

19.1. Akreditace v oblasti vysokého školství

V souladu se zákonem o vysokých školách byla svěřena kompetence rozhodovat o **akreditacích studijních programů, institucionálních akreditacích a akreditacích habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem Národnímu akreditačnímu úřadu pro vysoké školství (NAÚ)**. NAÚ kromě toho provádí vnější hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol, vydává stanoviska k žádostem o udělení státního souhlasu působit jako soukromá vysoká škola a stanoviska v záležitostech souvisejících s vysokými školami. Výkonným orgánem NAÚ je **Rada NAÚ**, která má 15 členů jmenovaných vládou. Členy navrhuje reprezentace vysokých škol, MŠMT, další ministerstva, profesní svazy a další instituce, jeden z členů musí být student. Funkční období členů Rady NAÚ je šest let (u studenta 2 roky) a jedna osoba nesmí být členem Rady více než dvakrát. V čele Rady stojí předseda a dva místopředsedové. Rada NAÚ rozhoduje jako kolektivní orgán.

Dalším orgánem NAÚ je **Přezkumná komise**, jejíž pět členů též jmenuje vláda, členové Přezkumné komise musí mít právnické vzdělání. Poradními orgány Rady NAÚ jsou **hodnotící komise**, které ustavuje předseda z osob evidovaných v **Seznamu hodnotitelů**. Do Seznamu hodnotitelů může být zapsán pouze všeobecně uznávaný odborník v dané oblasti vzdělávání nebo student. Bližší podrobnosti o fungování NAÚ a podmínkách pro zapsání do Seznamu hodnotitelů a sestavování hodnotících komisí stanoví **Statut NAÚ**, který rovněž schvaluje vláda.

Odborné, organizační a technické zabezpečení činností NAÚ poskytuje MŠMT, zejména prostřednictvím odboru Kanceláře NAÚ.

Akreditací studijního programu se podle zákona o vysokých školách rozumí oprávnění vysoké školy uskutečňovat studijní program. Toto oprávnění vyplývá buď z institucionální akreditace nebo z akreditace studijního programu samotného.

Institucionální akreditací se uděluje vysoké škole oprávnění samostatně vytvářet a uskutečňovat určený typ nebo určené typy studijních programů (typy a profily studijních programů viz okruh č. 3) v určené oblasti nebo v určených oblastech vzdělávání. Pokud oprávnění uskutečňovat určitý studijní program nevyplývá

z institucionální akreditace vysoké školy, může vysoká škola toto oprávnění získat udělením akreditace daného studijního programu. Není-li studijní program akreditován nebo uskutečňován v rámci oblasti vzdělávání, pro kterou má vysoká škola institucionální akreditaci, nelze k jeho studiu přijímat uchazeče, konat výuku, zkoušky ani udělovat akademické tituly. V případě studijního programu, jehož absolvováním se bezprostředně naplňují odborné předpoklady pro výkon regulovaného povolání (např. učitele), je podmínkou pro udělení akreditace studijního programu stanovisko příslušného uznávacího orgánu (např. v případě studijních programů připravujících budoucí učitele je to MŠMT, v případě zdravotníků Ministerstvo zdravotnictví apod.), že absolventi daného studijního programu budou připraveni odpovídajícím způsobem k výkonu tohoto povolání. V případě akreditace studijních programů zaměřených na přípravu odborníků v oblasti bezpečnosti České republiky je podmínkou pro udělení akreditace studijního programu kladné stanovisko Ministerstva obrany i Ministerstva vnitra.

NAÚ při své činnosti vychází v rámci správního uvážení ze standardů pro akreditace ve vysokém školství, které jsou vyhlášeny formou nařízení vlády č. 274/2016 Sb., o standardech pro akreditace ve vysokém školství.

Standardy se člení na tři části:

- standardy pro institucionální akreditaci,
- standardy pro akreditaci studijních programů,
- standardy pro akreditaci habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem.

Ve všech třech částech jsou stanoveny požadavky jak na institucionální kontext (tj. co musí splňovat příslušná vysoká škola zejména v oblasti svého řízení a vnitřního systému zajišťování kvality), tak požadavky na konkrétní akreditované činnosti (např. na garanty studijních programů, akademické pracovníky zajišťující jednotlivé předměty, související vědeckou nebo uměleckou činnost, mezinárodní spolupráci apod.).

Akreditaci lze neudělit pouze na základě důvodů stanovených v zákoně o vysokých školách, např. pro nedostatečné zabezpečení zejména po stránce personální, finanční a materiální.

Zjistí-li NAÚ nedostatky při uskutečňování akreditovaných činností, uloží vysoké škole, aby v přiměřené lhůtě zjedнала nápravu. Pokud škola nedostatky neodstraní v předepsané lhůtě, může NAÚ rozhodnout o omezení akreditace studijního programu spočívajícím v zákazu přijímat ke studiu daného studijního programu další uchazeče, nebo o odnětí akreditace studijního programu.

Zjistí-li NAÚ závažné nedostatky při uskutečňování studijního programu akreditovaného v rámci institucionální akreditace, může rozhodnout např. o omezení institucionální akreditace pro oblast nebo oblasti vzdělávání, spočívajícím v zániku práva vytvářet další studijní programy v této oblasti, nebo o odnětí institucionální akreditace pro konkrétní oblast nebo oblasti vzdělávání (viz § 86 odst. 3 zákona o vysokých školách).

Zjistí-li NAÚ závažné nedostatky v habilitačním řízení nebo řízení ke jmenování profesorem, rozhodne podle povahy věci o pozastavení nebo odnětí akreditace habilitačního řízení nebo řízení ke jmenování profesorem v těch oborech, ve kterých zjistil nedostatky.

Rozhodování NAÚ o akreditacích probíhá v režimu správního řízení. Řízení vyplývající ze závažných nedostatků při uskutečňování akreditovaných činností zahajuje NAÚ z moci úřední. Ostatní řízení jsou zahajována podáním žádosti. V případě nesouhlasu s rozhodnutím NAÚ může vysoká škola podat rozklad k Přezkumné komisi. Pokud vysoká

škola nesouhlasí s rozhodnutím Přezkumné komise, může se obrátit na příslušný správní soud.

Akreditaci studijního programu NAÚ uděluje na dobu 10 let. Na dobu kratší než 10 let může být akreditace studijního programu udělena nebo prodloužena, pokud se tato akreditace žadateli uděluje poprvé, nebo se uděluje či prodlužuje zejména s ohledem na naplnění potřeby zajistit studentům možnost dostudování, nebo žadatel neposkytuje dostatečné záruky řádného zabezpečení a rozvoje studijního programu z hlediska personálního, finančního a materiálního zabezpečení na dobu 10 let (viz § 80 odst. 1 zákona o vysokých školách).

Institucionální akreditace se uděluje na dobu 10 let. Na dobu 5 let se uděluje, pokud se vysoké škole uděluje pro oblast nebo oblasti vzdělávání, pro které byla dané vysoké škole zamítnuta bezprostředně předcházející žádost o rozšíření institucionální akreditace (viz § 81b odst. 1 zákona o vysokých školách).

19.2. Akreditované vzdělávací programy pro vyšší odborné vzdělávání

Podle § 104 školského zákona vzdělávací program v příslušném oboru vzdělání pro jednotlivou vyšší odbornou školu podléhá **akreditaci, kterou uděluje ministerstvo**; v případě vzdělávacího programu zdravotnického zaměření s předchozím souhlasným stanoviskem Ministerstva zdravotnictví, v případě vzdělávacího programu v oblasti bezpečnostních služeb s předchozím souhlasem Ministerstva vnitra a v případě vzdělávacího programu zaměřeného na přípravu k výkonu regulovaného povolání též s předchozím souhlasným stanoviskem příslušného uznávacího orgánu, zda absolventi budou připraveni odpovídajícím způsobem k výkonu tohoto povolání.

Je-li vzdělávací program akreditován a zapsán pro příslušnou vyšší odbornou školu do školského rejstříku, lze

- ke vzdělávání v tomto programu přijímat uchazeče,
- konat výuku, zkoušky a
- přiznávat označení absolventa vyšší odborné školy.

MŠMT jako uznávací orgán pro regulovaná povolání pedagogických pracovníků se podle § 104 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., školského zákona, ve znění pozdějších předpisů, vyjadřuje ke vzdělávacím programům vyššího odborného školství, jejichž absolventi získají odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka, např. vychovatele, učitele mateřské školy, pedagoga volného času.

Žádost o akreditaci vzdělávacího programu se podle § 105 školského zákona podává ministerstvu. Ministerstvo žádost neprodleně postoupí Akreditační komisi pro vyšší odborné vzdělávání (dále jen „Akreditační komise“).

Žadatel předkládá žádost o akreditaci vzdělávacího programu ve trojím písemném vyhotovení a v elektronické podobě.

Žádost o akreditaci vzdělávacího programu obsahuje:

- identifikační údaje školy, oboru vzdělání, vyučovací jazyk,
- návrh vzdělávacího programu,
- doklady o odborném zabezpečení výuky vzdělávacího programu.

Akreditační komise posoudí vzdělávací program z obsahového a odborného hlediska a do 120 dnů ode dne, kdy jí byla žádost doručena, sdělí ministerstvu stanovisko.

Ministerstvo rozhodne o akreditaci vzdělávacího programu **do 30 dnů** od obdržení stanoviska Akreditační komise.

Ministerstvo akreditaci **neudělí**, jestliže

- vzdělávací program nesplňuje náležitosti uvedené v § 6 odst. 1 školského zákona,
- vzdělávací program není z hlediska obsahu v souladu s cíli a zásadami stanovenými tímto zákonem,
- Akreditační komise vydala k žádosti o akreditaci vzdělávacího programu nesouhlasné stanovisko.

Podle § 106 školského zákona se akreditace vzdělávacího programu uděluje na dobu rovnající se **nejvýše dvojnásobku délky vzdělávání v denní formě studia**. Platnost akreditace lze i opakovaně prodloužit. Na řízení o prodloužení platnosti akreditace se přiměřeně vztahuje ustanovení o akreditaci vzdělávacího programu.

Během uskutečňování akreditovaného vzdělávacího programu může vyšší odborná škola požádat o akreditaci změny vzdělávacího programu.

Akreditace vzdělávacího programu zaniká výmazem příslušného oboru vzdělání ze školského rejstříku.

Akreditační komise vydává stanoviska k vzdělávacím programům v rámci řízení o akreditaci a dále posuzuje i jiné záležitosti týkající se vyššího odborného vzdělávání, které jí předloží ministr školství, mládeže a tělovýchovy.

*Akreditační komise má **jedenadvacet členů**. Členy akreditační komise jmenuje a odvolává ministr školství, mládeže a tělovýchovy z odborníků*

- vysokých škol,
- vyšších odborných škol a
- z praxe.

Členové Akreditační komise jsou jmenováni na dobu 6 let; jmenování mohou být nejvýše na dvě po sobě jdoucí funkční období.

Členové Akreditační komise jsou při výkonu své funkce nezávislí.

19.3. Akreditace vzdělávacích institucí a vzdělávacích programů v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků

Ministerstvo podle § 25 zákona č. 563/2004 Sb. akredituje pro účely tohoto zákona **vzdělávací instituce a jejich vzdělávací programy vedoucí k získání nebo rozšíření odborné kvalifikace**, zaměřené na další vzdělávání pedagogických pracovníků na základě žádosti fyzické nebo právnické osoby (dále jen "žadatel") a za podmínek stanovených tímto zákonem. Ministerstvo vede evidenci žadatelů. Osobní údaje o fyzických osobách vedené v této evidenci zpracovává ministerstvo v souladu se zvláštním zákonem (zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů).

Ministerstvo při akreditaci vychází ze stanoviska akreditační komise.

Ministerstvo vede

- a) evidenci žadatelů,
 - b) seznam akreditovaných vzdělávacích institucí,
 - c) seznam akreditovaných vzdělávacích programů;
- aktualizované seznamy podle písmen b) a c) zveřejňuje na počátku školního roku způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Akreditace vzdělávací instituce nebo akreditace vzdělávacího programu **je**

nepřevoditelná a nepřechází na právní nástupce.

Ministerstvo kontroluje činnost akreditovaných vzdělávacích institucí při uskutečňování akreditovaných programů. Zjistí-li ministerstvo při kontrole nedostatky při uskutečňování vzdělávacího programu, vyzve vzdělávací instituci, aby v přiměřené lhůtě zjedнала nápravu. Nejednala-li vzdělávací instituce ve stanovené lhůtě nápravu, ministerstvo jí akreditaci vzdělávací instituce nebo akreditaci vzdělávacího programu odejme.

Ministerstvo akreditaci vzdělávací instituce nebo akreditaci vzdělávacího programu odejme i v případě, že na straně vzdělávací instituce nastaly takové okolnosti, které by odůvodňovaly zamítnutí žádosti o akreditaci vzdělávací instituce nebo akreditaci vzdělávacího programu.

Při kontrole činnosti akreditovaných vzdělávacích institucí postupuje ministerstvo podle zvláštního právního předpisu (zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů).

Akreditace vzdělávací instituce

Podle § 26 zákona č. 563/2004 Sb. musí být součástí žádosti o **akreditaci vzdělávací instituce** i žádost o akreditaci alespoň jednoho vzdělávacího programu dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

K žádosti o akreditaci vzdělávací instituce se přiloží:

- a) oprávnění ke vzdělávací činnosti,
- b) přehled o personálním, technickém a materiálním vybavení žadatele o akreditaci vzdělávací instituce v oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků,
- c) přehled o dosavadní činnosti žadatele o akreditaci,
- d) vzdělávací program, o jehož akreditaci se současně žádá.

Ministerstvo udělí akreditaci vzdělávací instituci, jen když žadatel je bezúhonný a pokud ministerstvo současně udělí akreditaci alespoň jednomu vzdělávacímu programu přiloženému žadatelem.

Akreditace se uděluje na dobu 6 let. Tato doba se **automaticky prodlužuje**, dokud trvá akreditace **alespoň jednoho vzdělávacího programu** téhož žadatele.

Akreditace vzdělávacího programu

K žádosti o akreditaci **vzdělávacího programu** se přiloží

- **kopie akreditace vzdělávací instituce**, která bude vzdělávací program uskutečňovat, nebo žádost fyzické nebo právnické osoby o akreditaci vzdělávací instituce,
- **vzdělávací program**.

Vzdělávací program obsahuje:

- **název, typ, formu a cíle vzdělávacího programu**; typ vzdělávacího programu vyjadřuje druh dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků; forma vzdělávacího programu vyjadřuje, zda jde o vzdělávání prezenční, distanční nebo o jejich kombinaci,
- **obsahová témata vzdělávacího programu** a jejich anotace,
- **vzdělávací plán** vzdělávacího programu, který stanoví časovou posloupnost obsahových témat a dobu vzdělávání,
- **seznam lektorů a garantů** s uvedením jejich jmen, příjmení a odborných předpokladů pro vzdělávací program,

- **system vnitřního hodnocení kvality vzdělávacího programu** (soubor pravidel, postupů a nástrojů pro vnitřní hodnocení kvality vzdělávacího programu) a
- **vyhodnocení systému vnitřního hodnocení kvality vzdělávacího programu** (dokumentace uskutečňování systému vnitřního hodnocení kvality vzdělávacího programu stejného druhu podle § 22 uskutečňovaného v posledních 3 letech před podáním žádosti, pokud vzdělávací instituce takový vzdělávací program uskutečňovala).

Ministerstvo akreditaci **neudělí**, jestliže

- žadatel není bezúhonný,
- přiložený vzdělávací program neodpovídá svým pojetím, obsahem nebo cíli dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků, nebo
- přiložený vzdělávací program neskýtá záruku řádného uskutečňování vzdělávání, zejména pro nesplnění odborných předpokladů lektorů nebo odborného garanta, pro nevyhovující systém vnitřního hodnocení kvality vzdělávacího programu nebo pro závažné nedostatky v uskutečňování systému vnitřního hodnocení kvality vzdělávacího programu.

Akreditace se uděluje na dobu 3 let. Tuto dobu lze na žádost držitele prodloužit o další 3 roky, a to i opakovaně.

Akreditační komise

Podle § 28 zákona č. 563/2004 Sb. ministerstvo zřizuje **akreditační komisi** jako svůj poradní orgán pro udělování akreditací.

Členy akreditační komise **jmenuje a odvolává ministr** školství, mládeže a tělovýchovy. Ministerstvo stanoví prováděcím právním předpisem složení akreditační komise a pravidla její činnosti.

Akreditační komise posuzuje zejména

- plnění podmínek pro udělení akreditace,
- pojetí, obsah a cíle vzdělávacího programu,
- záruky řádného uskutečňování vzdělávání podle vzdělávacího programu, zejména odborné předpoklady lektorů nebo odborného garanta, systém vnitřního hodnocení kvality vzdělávacího programu a uskutečňování systému vnitřního hodnocení kvality vzdělávacího programu.

Na základě posouzení skutečností uvedených v přechozím odstavci zpracuje akreditační komise stanovisko k žádosti.

Okruh č. 20

Podpora sportu (zákon č. 115/2001 Sb. + zákon č. 561/2004 Sb.)

1. Zákon o podpoře sportu – základní pojmy, priority, role státu a územních samosprávných celků v oblasti sportu (§ 2 až 6 zákona č. 115/2001 Sb.).
Působnost Národní sportovní agentury a ostatních orgánů veřejné správy v podpoře sportu.
Resortní sportovní centra.
Podpora sportu a podpora významných sportovních akcí (§ 6b a 6c zákona č. 115/2001 Sb.).
Orientace v přípravě české státní reprezentace prostřednictvím sportovních svazů.
SpS – Sportovní střediska
SCM – Sportovní centra mládeže
VSCM – Vrcholová sportovní centra mládeže
SA – Sportovní akademie
2. Plány v oblasti sportu (§ 6a zákona č. 115/2001 Sb.).
3. Školní a vysokoškolský sport

4. Antidopingový program a program prevence ovlivňování výsledků sportovních soutěží (§ 3a zákona č. 115/2001 Sb.) a mezinárodní spolupráce v oblasti sportu
5. Gymnázium se sportovní přípravou – zřizování, financování (zákon č. 561/2004 Sb.)

20.1. Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu

Tento zákon vymezuje postavení sportu ve společnosti jako veřejně prospěšné činnosti a stanoví úkoly Národní sportovní agentury (dále jen „Agentura“), ministerstev, jiných správních úřadů a působnost územních samosprávných celků při podpoře sportu. Základními prioritami v oblasti sportu jsou podpora sportu dětí a mládeže a jejich trenérů a podpora sportovních reprezentantů České republiky.

Zákon také upravuje roli a činnosti Agentury, ministerstev, úkoly krajů a obcí, a dále upravuje rejstříky, plány v oblasti sportu, podporu sportu ve formě dotací, sportovní zařízení, kontrolu, antidopingový program.

Nejvýznamnější roli v systému podpory sportu má od roku 2019 Agentura, která je zřízeným ústředním správním úřadem ve věcech podpory sportu, turistiky a sportovní reprezentace státu, je organizační složkou státu a účetní jednotkou. V čele Agentury stojí rada Agentury složená z předsedy, místopředsedy a člena rady. Předsedu Agentury, místopředsedu Agentury a člena rady jmenuje a odvolává vláda na návrh předsedy vlády. Funkční období je 5 let.

Působnost Agentury v oblasti sportu

Podle § 3a zákona č. 115/2001 Sb. Agentura:

- vypracovává **návrh plánu státní politiky ve sportu** (dále jen "plán"), který obsahuje zejména definici cílových skupin sportovců, na které je podpora zaměřena, včetně alokace finančních prostředků pro jednotlivé cílové skupiny, předkládá jej vládě ke schválení a koordinuje jeho uskutečňování,
- vypracovává **návrh akčního plánu podpory sportu** na kalendářní rok, který obsahuje konkrétní opatření týkající se podpory sportu a předkládá jej vládě. Následně zajišťuje a koordinuje uskutečňování schváleného akčního plánu,
- poskytuje **finanční podporu sportu ze státního rozpočtu** prostřednictvím vyhlašovaných programů na rozvoj a podporu sportu a sportovní reprezentace,
- **kontroluje použití podpory sportu ze státního rozpočtu u příjemců podpory** a u osob, kterým příjemce tuto podporu v souladu s podmínkami pro použití podpory dále poskytl,
- vytváří podmínky pro sport dětí a mládeže a jejich trenéry, pro sport dospělých, pro rozvoj sportu pro všechny, pro sport zdravotně postižených občanů a pro sportovní reprezentanty České republiky, zahrnující účast reprezentantů na sportovních akcích v České republice a zahraničí,
- zřizuje Antidopingový výbor ČR (ADV) za účelem plnění závazků plynoucích z Mezinárodní úmluvy proti dopingům ve sportu, může rozhodnout o změnách ADV prostřednictvím zřizovací listiny nebo jejího dodatku, prostřednictvím ADV zajišťuje realizaci antidopingového programu, organizuje a kontroluje jeho uskutečňování,
- zřizuje (podle § 3g) Národní rozhodčí soud pro sport. Do působnosti Soudu spadá rozhodování sporů v souvislosti s dopingem, jakož i sporů ve věcech disciplinárních deliktů sportovců anebo členů sportovních organizací, pokud je to v souladu s jejich vnitřními předpisy a tyto sportovní organizace o to požádají,
- vydává program prevence ovlivňování výsledků sportovních soutěží a dalších negativních jevů ve sportu, zejména projevů rasismu, všech druhů a forem diskriminace, dopingů a násilí,
- koordinuje činnost resortních sportovních center Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva obrany a Ministerstva vnitra,

- **vede v elektronické podobě rejstřík sportu (sportovních organizací a dalších osob žádajících o poskytnutí podpory** podle § 3a písm. k, **sportovců, trenérů a sportovních zařízení**, na jejichž činnost se žádá o poskytnutí podpory),
- zajišťuje propagaci sportu,
- spolupracuje se sportovními organizacemi v mezinárodní oblasti sportu a sportovní reprezentace,
- na základě spolupráce se sportovními organizacemi vypracovává a aktualizuje výhled významných sportovních akcí a významných akcí mimořádné důležitosti,
- spolupracuje se sportovními organizacemi při respektování jejich autonomie,
- vydává etický kodex, kterým se při své činnosti řídí zaměstnanci a další představitelé Agentury. Součástí kodexu jsou rovněž pravidla styku zaměstnanců a představitelů Agentury s veřejností, se zástupci sportovních organizací a dalšími činovníky v oblasti sportu.

Činnost a hospodaření Agentury kontroluje 10členná dozorčí komise. Polovinu členů volí a odvolává Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, polovinu Senát Parlamentu ČR.

Podle § 3f zákona č. 115/2001 Sb. je jednou z důležitých kompetencí Agentury vedení rejstříku sportovních organizací a dalších osob žádajících o poskytnutí podpory sportovců, trenérů a sportovních zařízení. Tento rejstřík je informačním systémem veřejné správy, který slouží k vedení údajů o sportovních organizacích, sportovcích, sportovních zařízeních a dalších osobách za účelem poskytování podpory sportu formou dotace ze státního rozpočtu. Rejstřík je neveřejný; údaj o počtu sportovců a trenérů sdružených ve sportovní organizaci a seznam sportovních zařízení zapsaných v rejstříku je veřejně přístupný, a to rovněž způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Úkoly ostatních orgánů státní správy

Ministerstvo, školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra ve své působnosti vytvářejí podmínky pro rozvoj sportu, pro přípravu ke státní sportovní reprezentaci a přípravu sportovních talentů a zřizují svá resortní sportovní centra a zabezpečují jejich činnost.

Ministerstvo zdravotnictví ve své působnosti organizuje zdravotní služby poskytované státním sportovním reprezentantům a sportovním talentům, vytváří organizační předpoklady umožňující specifický přístup sportovních reprezentantů ke klinické péči a v zájmu podpory zdravého způsobu života vytváří podmínky pro podporu preventivní, dispenzární a posudkové zdravotní péče v oblasti sportu.

Ministerstvo pro místní rozvoj vytváří podmínky pro rozvoj sportovní infrastruktury v rámci programů péče o cestovní ruch.

Ostatní ministerstva vytvářejí podmínky pro podporu sportu a rozvoj sportovní infrastruktury v rámci svých kompetencí.

Úkoly krajů

Kraje podle § 5 zákona č. 115/2001 Sb. ve své samostatné působnosti vytvářejí podmínky pro sport, zejména:

- zabezpečují **rozvoj sportu pro všechny** a přípravu sportovních talentů, včetně zdravotně postižených občanů,
- **zajišťují výstavbu, rekonstrukce**, udržování a provozování svých **sportovních zařízení**,
- zabezpečují finanční podporu sportu ze svého rozpočtu,
- zpracovávají **plán rozvoje sportu v kraji** a zajišťují jeho provádění. Plán rozvoje sportu v kraji obsahuje zejména vymezení oblastí podpory sportu, stanovení priorit v jednotlivých oblastech podpory sportu a opatření k zajištění dostupnosti sportovních zařízení pro občany kraje. Součástí plánu je také určení prostředků z rozpočtu kraje, které jsou nezbytné k naplnění plánu.

Úkoly obcí

Obce podle § 6 zákona č. 115/2001 Sb. ve své samostatné působnosti vytvářejí podmínky pro sport, zejména:

- zabezpečují **rozvoj sportu pro všechny**, zejména pro mládež,
- zabezpečují přípravu sportovních talentů, včetně zdravotně postižených občanů,
- zajišťují **výstavbu, rekonstrukce**, udržování a provozování svých **sportovních zařízení** a poskytují je pro sportovní činnost občanů,
- kontrolují účelné využívání svých sportovních zařízení,
- zabezpečují **finanční podporu sportu** ze svého rozpočtu.

Resortní sportovní centra

Stát zabezpečuje přípravu některých sportovců k reprezentaci ČR **ve třech resortních sportovních centrech** (RSC) při Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (VICTORIA Vysokoškolské sportovní centrum), Ministerstvu obrany (Armádní sportovní centrum DUKLA) a Ministerstvu vnitra (OLYMP Centrum sportu ministerstva vnitra), a to zejména v olympijských sportech.

RSC jsou odborná a servisní pracoviště, vytvářející sportovně-technické, organizační, ekonomické, sociální, personální, zdravotní a vědecko-servisní podmínky pro dlouhodobou přípravu sportovců ke sportovní reprezentaci státu ve vybraných sportovních odvětvích.

Pravidla činnosti, financování a vzájemné spolupráce resortních sportovních center stanoví vláda. Návrh Pravidel činnosti, financování a vzájemné spolupráce resortních sportovních center zpracovává Agentura v součinnosti s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem vnitra a Ministerstvem obrany a předkládá jej vládě ke schválení. Činnost a organizace RSC je upravena vnitřními předpisy příslušných ministerstev.

Podpora sportu ze státního rozpočtu podle § 6b zákona č. 115/2001 Sb.

Prostřednictvím vyhlášených programů poskytuje Agentura ze státního rozpočtu podporu sportu, s výjimkou sportu školního a vysokoškolského, formou dotace sportovním organizacím, zejména na podporu sportu dětí a mládeže, sportu dospělých, sportu pro všechny, sportu zdravotně postižených osob a na podporu sportovních reprezentantů České republiky, zahrnující též výdaje na zajištění činnosti sportovních organizací, na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku a na pořádání významných sportovních akcí a významných sportovních akcí mimořádné důležitosti.

Dále poskytuje podporu sportu formou dotace osobám, které nejsou sportovní organizací, na pořízení nebo technické zhodnocení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku, za podmínky udržitelnosti sportovní činnosti po dobu nejméně 10 let, a také na pořádání významných sportovních akcí mimořádné důležitosti.

Podporu sportu lze poskytovat **pouze sportovním organizacím zapsaným v rejstříku.**

Podporu sportu nelze poskytnout, pokud údaje žadatele uvedené v rejstříku neodpovídají skutečnosti, nebo žadatel v uplynulých třech letech opakovaně nebo závažným způsobem porušil podmínky čerpání podpory poskytnuté ze státního rozpočtu, pravidla boje proti dopingu nebo závažným způsobem ohrozil naplňování programu prevence ovlivňování výsledků sportovních soutěží, anebo který byl pravomocně odsouzen pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s činností v oblasti sportu, nebo pro trestný čin dotačního podvodu, pokud se na něj nehledí, jako by nebyl odsouzen.

Agentura může uzavřít se sportovní organizací smlouvu nebo memorandum o dlouhodobé spolupráci k realizaci víceletého projektu.

Okruh příjemců a podmínky poskytnutí podpory, včetně délky časového období, na něž je program na poskytování podpory vyhlášen, stanoví Agentura.

Aktuální přehled, charakteristika, zásady, oprávněnost žadatelů a další podmínky neinvestičních a investičních dotačních programů a výzev pro podporu sportu jsou zveřejněny na webových stránkách Agentury.

Programy, resp. výzvy státní podpory sportu jsou vypisovány v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, podle zákona č. 115/2001 Sb. a v souladu s usnesením vlády z 1. června 2020 č. 591 o Zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy.

Podpora významných sportovních akcí dle § 6c zákona č. 115/2001 Sb.

Ústřední orgány státní správy vytvářejí na základě souhlasu vlády podmínky pro konání významných sportovních akcí mimořádné důležitosti.

Žádost o souhlas vlády podává osoba, která se hodlá o pořádání akce ucházet, prostřednictvím Agentury.

K žádosti se přikládá předpokládaný rozpočet akce a studie proveditelnosti zohledňující finanční, materiální, personální a právní zajištění akce.

Cílem podpory významných sportovních akcí mimořádné důležitosti je vytvářet podmínky k pořádání a propagaci sportovních akcí, zvyšování mezinárodní konkurenceschopnosti státní reprezentace České republiky a zároveň propagace České republiky včetně jednotlivých regionů.

Orientace v přípravě české státní reprezentace prostřednictvím sportovních svazů

Sportovní svazy zajišťují přípravu reprezentace zabezpečením mladých talentovaných sportovců. Sportovní svazy v olympijských sportech zajišťují komplexní systém přípravy talentované mládeže formou:

- SpS – Sportovních středisek (6–15 let)
- SCM – Sportovních center mládeže (15–19 let)
- VSCM – Vrcholových sportovních center mládeže (19–23 let)
- SA – Sportovních akademií

Každý sportovní svaz si vytváří vlastní způsob řízení a organizační strukturu systému talentované mládeže.

Sportovní střediska – SpS

Sportovní střediska jsou určena pro sportovní přípravu talentů do 15 let. Podporu sportovní činnosti lze realizovat ve spolupráci s řediteli základních škol s využitím potenciálu těchto zařízení. Podpora je určena na doplnění základní sportovní přípravy dětí, zpravidla věkové kategorie od 6 let, které jsou zařazeny do systému přípravy sportovních talentů, v souladu s předloženým projektem svazu.

Sportovní centra mládeže – SCM

Sportovní centra mládeže jsou určena pro sportovní přípravu talentovaných sportovců dorostenecké a juniorské kategorie. Tato centra si vytváří sportovní svaz dle vlastních koncepčních plánů.

Vrcholová sportovní centra mládeže – VSCM

Vrcholová sportovní centra mládeže jsou určena na sportovní přípravu talentů věkové kategorie 19 až 23 let. Tato centra si vytváří svaz dle vlastních koncepčních plánů, případně ve spolupráci s rezortními sportovními centry.

Sportovní akademie – SA

Podpora talentované mládeže může být i u týmových sportů realizována prostřednictvím tzv. „Akademií“, které jsou ucelenou koncepcí systému výchovy dětí a mládeže. Sportovní svaz může využít státní podporu i na vybrané „spádové“ Akademie, kde se soustředí sportovní výchova dětí a mládeže včetně výkonnostního růstu a jejich vzdělávání.

20.2. Plány v oblasti sportu (§ 6a zákona č. 115/2001 Sb.)

Podle § 6a zákona č. 115/2001 Sb. plán určuje cíle státní politiky v oblasti sportu,

prostředky, které jsou nezbytné k dosahování těchto cílů, a vymezuje priority a kritéria podpory sportu ze státního rozpočtu. Součástí plánu jsou také opatření proti nezákonnému ovlivňování sportovních výsledků a opatření pro podporu vzdělávání a dalšího profesního uplatnění sportovních reprezentantů v průběhu sportovní kariéry a po jejím skončení.

Plán státní politiky školního a vysokoškolského sportu určuje cíle státní politiky v oblasti školního a vysokoškolského sportu, prostředky, které jsou nezbytné k dosahování těchto cílů, a vymezuje priority a kritéria podpory školního a vysokoškolského sportu ze státního rozpočtu.

Plán rozvoje sportu v kraji obsahuje zejména vymezení oblastí podpory sportu, stanovení priorit v jednotlivých oblastech podpory sportu a opatření k zajištění dostupnosti sportovních zařízení pro občany kraje. Součástí plánu je také určení prostředků z rozpočtu kraje, které jsou nezbytné k naplnění plánu.

Základní rámec sportovní politiky tvoří v ČR materiál **Koncepce podpory sportu 2016-2025 – SPORT 2025 (Koncepce Sport 2025)**, který byl zpracován na základě odborných diskuzí a spolupráce se sportovním prostředím a který byl schválen vládou ČR dne 27. června 2016 usnesením č. 591.

Koncepce podpory sportu 2016-2025 – SPORT 2025

Základním cílem koncepce sportovní politiky České republiky 2016–2025 je zlepšit podmínky pro sport a státní reprezentaci ČR tak, aby odpovídaly významu sportu pro společnost i jednotlivce, respektovaly tradici i sportovní politiku EU.

Úkolem sportovní politiky ČR na všech úrovních je vytvářet podmínky pro pohybové aktivity všech obyvatel bez rozdílu talentu, genderu, věku, původu, vyznání, ale i ekonomického a sociálního statusu, pro organizované i neorganizované sportovce.

Koncepce sportu stanovil tyto základní strategické cíle:

- *Oblast 1 – rozvoj sportu pro všechny*
- *Oblast 2 – podpora výkonnostních sportovců*
- *Oblast 3 – rozvoj školního a univerzitního sportu*
- *Oblast 4 – odbornost ve sportu*
- *Oblast 5 – obnova a budování sportovních zařízení*
- *Oblast 6 – podpora hendikepovaných sportovců*
- *Oblast 7 – konkurenceschopnost české reprezentace*
- *Oblast 8 – komerční sport.*

Koncepce Sport 2025 je vytvořena se záměrem zpracování konkrétních dvouletých akčních plánů, jejichž prostřednictvím budou naplňovány konkrétní priority a strategické oblasti sportovní politiky ČR definované v Koncepci Sport 2025.

Podle § 3a písm. n) zákona č. 115/2001 Sb. vypracovává Agentura Akční plán podpory sportu na kalendářní rok. Cílem Akčního plánu je naplňování stanovených opatření a významné přispění k rozvoji národní sportovní politiky v souladu s prioritami Evropské unie v oblasti sportu a k rozvoji systematické, předvídatelné a transparentní podpory sportu.

20.3. Školní a vysokoškolský sport

Školním a vysokoškolským sportem se rozumí sport organizovaný či zajišťovaný školou nebo školským zařízením, včetně školského výchovného a ubytovacího zařízení nebo školského zařízení pro zájmové vzdělávání, podle školského zákona, sport organizovaný či zajišťovaný fyzickou nebo právnickou osobou sice odlišnou od školy nebo školského

zařízení, ale organizovaný či zajišťovaný pro školu nebo školské zařízení pro výkon jejich činností podle školského zákona a sport organizovaný či zajišťovaný vysokou školou nebo její součástí, včetně účelového zařízení pro kulturní a sportovní činnost, podle zákona o vysokých školách.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podporuje školní a vysokoškolský sport a vytváří podmínky pro jeho rozvoj a za tímto účelem poskytuje finanční podporu ze státního rozpočtu včetně dotací a kontroluje její použití. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vypracovává návrh plánu státní politiky školního a vysokoškolského sportu a předkládá jej vládě ke schválení.

Plán státní politiky školního a vysokoškolského sportu určuje cíle státní politiky v oblasti školního a vysokoškolského sportu, prostředky, které jsou nezbytné k dosahování těchto cílů, a vymezuje priority a kritéria podpory školního a vysokoškolského sportu ze státního rozpočtu. Plán státní politiky školního a vysokoškolského sportu se vypracovává na období 5 let. Plán státní politiky školního a vysokoškolského sportu schvaluje vláda.

20.4. Antidopingový program a program prevence ovlivňování výsledků sportovních soutěží (§ 3a zákona č. 115/2001 Sb.) a mezinárodní spolupráce v oblasti sportu

Antidopingový program

V rámci České republiky je antidopingový program zabezpečován Antidopingovým výborem ČR (dále jen ADV). ADV je nejvyšším orgánem a výhradním odborným pracovištěm s celostátní působností. ADV vznikl v roce 1990 jako sdružení sportovních organizací, od roku 2020 je příspěvkovou organizací zřízenou Národní sportovní agenturou.

Hlavní činností ADV je plnění závazků plynoucích z níže popsaných mezinárodních úmluv. Konkrétní náplň činnosti ADV ČR je zveřejněna na webových stránkách: www.antidoping.cz.

Evropská antidopingová úmluva, Rada Evropy, 1989

Cílem úmluvy je sjednotit členské státy Rady Evropy, státy, které jsou účastníky Evropské kulturní úmluvy, a další státy, které jsou signatáři tohoto dokumentu, v boji proti dopingu a proti negativním důsledkům dopingu na zdraví sportovců a na budoucnost sportu.

Světový antidopingový kodex, WADA

Světový antidopingový kodex (dále jen „Kodex“) vydává Světová antidopingová agentura (dále jen „WADA“), jejíž hlavní činností je chránit základní právo sportovců na účast ve sportu bez dopingu, propagovat zdraví, spravedlnost a rovnoprávnost pro všechny sportovce a zajistit harmonizaci, koordinaci a efektivitu mezinárodních i národních antidopingových programů s ohledem na kontrolu a prevenci dopingu.

Součástí Kodexu jsou Mezinárodní standardy pro různé technické a provozní oblasti v rámci antidopingového programu. Jejich účelem je harmonizace činnosti Antidopingových organizací odpovědných za specifické technické a funkční části antidopingového programu. Dodržování Mezinárodních standardů je závazné pro dodržování Kodexu. Výkonový výbor WADA může, po příslušných konzultacích se Signatáři a vládami, čas od času Mezinárodní standardy upravovat. Od 1. ledna 2021 vstoupil v účinnost nový Kodex a s tím související standardy.

Analýzy dopingových vzorků provádějí antidopingové laboratoře, které jsou akreditovány WADA. Antidopingová laboratoř v České republice ukončila svoji činnost v roce 2011. Od té doby jsou české dopingové vzorky dováženy na analýzu do zahraničí, nejčastěji do Německa, Rakouska.

Mezinárodní úmluva proti dopingu ve sportu, UNESCO, 2005

Mezinárodní úmluva proti dopingů ve sportu (dále jen „Úmluva“) byla přijata na 33. zasedání Generální konference UNESCO v Paříži dne 19. října 2005. Úmluva je prvním právně závazným dokumentem tohoto obsahového zaměření s celosvětovou působností, v současné době pro cca 198 zemí světa. V ČR je Úmluva účinná od 1. 2. 2007 a je zveřejněna ve Sbírce mezinárodních smluv.

Cílem Úmluvy je sjednotit boj proti dopingů na celém světě, a to nejen na úrovni sportovců organizovaných, ale i v prostředí rekreačního sportu a jeho zázemí, které představuje obchod s dopingovými látkami a k dopingů zneužívané doplňkové výživy. Úmluva rovněž akcentuje podporu vzdělávacích a výchovných programů a výzkum s využitím mezinárodní spolupráce.

Nedílnou součástí Úmluvy jsou Příloha I „Seznam zakázaných látek a metod“ a Příloha II „Mezinárodní standard pro terapeutické výjimky“, které jsou shodné s příslušnými Standardy Kodexu. Přílohy Úmluvy jsou zpravidla novelizovány a přijaty smluvními stranami Úmluvy každý rok a jsou stejně jako Úmluva součástí českého právního řádu.

Prevence ovlivňování sportovních výsledků

„Manipulací se sportovními soutěžemi“ se dle článku 3 odst. 4 Úmluvy Rady Evropy o boji proti manipulaci se sportovními soutěžemi (více o této úmluvě viz níže) rozumí úmyslná dohoda, čin nebo pochybení, jejichž účelem je nezákonné pozměnění výsledku nebo průběhu sportovní soutěže s cílem celkového nebo částečného odstranění nepředvídatelné povahy výše uvedené sportovní soutěže za účelem získání neoprávněného prospěchu pro sebe nebo pro někoho jiného.

Zákon č. 115/2001 Sb. v souvislosti s manipulací se sportovními soutěžemi užívá pojem „ovlivňování výsledků sportovních soutěží“. Tento zákon zakotvuje, že

- **Agentura prostřednictvím ADV, jehož je zřizovatelem, zajišťuje realizaci antidopingového programu, organizuje a kontroluje jeho uskutečňování a vydává program prevence ovlivňování výsledků sportovních soutěží a dalších negativních jevů ve sportu (§ 3a),**
- **podporu sportu nelze poskytnout osobě, která v uplynulých třech letech opakovaně nebo závažným způsobem porušila pravidla boje proti dopingů, nebo závažným způsobem ohrozila naplňování programu prevence ovlivňování výsledků sportovních soutěží, anebo která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s činností v oblasti sportu, nebo pro trestný čin dotačního podvodu, nedošlo-li k zániku účinků odsouzení pro tento trestný čin (§ 6b),**
- **součástí plánů rozvoje sportu v kraji/obci jsou také opatření proti nezákonnému ovlivňování sportovních výsledků (§ 6b).**

Úmluva Rady Evropy o boji proti manipulaci se sportovními soutěžemi

Výsledný text Úmluvy Rady Evropy o boji proti manipulaci se sportovními soutěžemi (dále jen „ÚRE“) byl schválen 9. července 2014 Výborem ministrů Rady Evropy. V tuto chvíli se jedná o jediný mezinárodně závazný dokument v oblasti manipulace se sportovními soutěžemi.

Účelem této úmluvy je bojovat proti manipulaci se sportovními soutěžemi v zájmu ochrany integrity sportu a sportovní etiky a v souladu se zásadou autonomie sportu. Za tímto účelem mezi hlavní cíle úmluvy patří: předcházení, odhalování a trestání vnitrostátní a nadnárodní manipulace s vnitrostátními a mezinárodními sportovními soutěžemi; podpora vnitrostátní a mezinárodní spolupráce v rámci boje proti manipulaci se sportovními soutěžemi mezi dotčenými veřejnými orgány, a také s organizacemi působícími v oblasti sportu a sportovních sázek.

Závazky vyplývající z ÚRE se týkají zejména podpůrných, koordinačních a doplňkových pravomocí EU v oblasti sportu. Úmluvou mohou být dotčena společná pravidla EU upravující zvláště legalizaci výnosů z trestné činnosti, ochranu osobních údajů a případně oblast společné obchodní politiky. V dalším však zůstávají podstatné pravomoci členských států EU. Není proto možné, aby EU nebo členské státy EU uzavřely ÚRE samostatně. Jedná se o smíšenou smlouvu, při jejímž projednávání jsou EU a členské státy EU vázány zásadou loajální spolupráce a jednotného vystupování na mezinárodní scéně. Protože se ÚRE dotýká práv a povinností

osob a zahrnuje další náležitosti, jejichž úprava je vyhrazena zákonu, jedná se o tzv. „prezidentskou smlouvu“, k jejíž ratifikaci prezidentem republiky je zapotřebí souhlasu obou komor Parlamentu ČR. V rámci zásady loajální spolupráce má být vlastní podpis ÚRE za ČR realizován až po schválení rozhodnutí Rady EU o podpisu ÚRE za EU. Jelikož do současné chvíle nedošlo ke shodě všech členských států EU, ČR k podpisu ÚRE prozatím nepřistoupila.

Úmluvu dosud podepsalo 30 států Rady Evropy a 7 států ji ratifikovalo.

20.5. Gymnázium se sportovní přípravou – zřizování, financování (zákon č. 561/2004 Sb.)

Obor vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou je samostatným oborem vzdělání, který je určen pro vzdělávání ve čtyřletých a víceletých gymnáziích se sportovní přípravou. Sportovní gymnázia (právnícké osoby poskytující vzdělávání v oboru vzdělání gymnázium se sportovní přípravou) jsou zřizována kraji a jsou zapisovány do rejstříku škol a školských zařízení.

Vzdělávání v oboru vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou se oproti oboru vzdělání Gymnázium se vyznačuje některými odlišnostmi. Rámcový vzdělávací program poskytuje v tomto oboru vzdělání

- prostor k optimálnímu spojení vzdělávání na gymnáziu a sportovního tréninku,
- umožňuje školám vytvořit žákům speciální podmínky a režim rozvíjející jejich sportovní nadání,
- systémově zajišťuje vzdělávání aktivních sportovců a spolu se sportovními kluby a také jejich sportovní trénink na výkonnostní a vrcholové úrovni.

Důležitou funkci plní sportovní gymnázia také směrem k rozšiřování profese učitelů tělesné výchovy, trenérů a dalších pracovníků, aktivních ve sportovním prostředí.

V souladu s § 17 školského zákona umožňují rozvoj nadání svých žáků rozšířenou výuku některých (sportovních) předmětů nebo skupin předmětů. Třídám se sportovním zaměřením nebo žákům a studentům vykonávajícím sportovní přípravu může ředitel školy odlišně upravit organizaci vzdělávání.

V těchto gymnáziích je podle § 18 školského zákona umožňováno využít individuální vzdělávací plán na základě potvrzení, že žák nebo student je sportovním reprezentantem České republiky ve sportovní odvětví, vydaného sportovní organizací zastupující toto sportovní odvětví v České republice, a to v souvislosti s touto skutečností.

Podle § 26 školského zákona je v případě oboru vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou možno využít zvýšený počet týdenních povinných vyučovacích hodin uváděných v RVP, a to nejvýše 46 povinných vyučovacích hodin týdně.

Gymnázium se sportovní přípravou řadíme do kategorie oborů vzdělání, v nichž je podle ustanovení § 62 školského zákona součástí přijímacího řízení talentová zkouška. I když v ostatních oborech vzdělání s talentovou zkouškou se jednotná (přijímací) zkouška nekoná, v oboru Gymnázium se sportovní přípravou se v přijímacím řízení konají obě zkoušky – jak talentová zkouška podle § 62 školského zákona, tak jednotná zkouška podle § 60b odst. 2 školského zákona.

*Oproti hodnocení jednotné zkoušky v „netalentových“ oborech vzdělání (kde se na celkovém hodnocení splnění kritérií přijímacího řízení uchazečem podílí jednotná zkouška nejméně 60 %), v případě přijímacího řízení do oboru vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou podílí se na celkovém hodnocení splnění kritérií přijímacího řízení uchazečem **jednotná zkouška nejméně 40 %**.*

Gymnázia se sportovní přípravou jsou financována ze dvou zdrojů

- klasické nákladově-normativní financování ze státního rozpočtu a
- financování sportovní přípravy podle nároků jednotlivých sportů prostřednictvím výzvy MŠMT „Podpora přípravy sportovních talentů na školách s oborem vzdělání gymnázium se sportovní přípravou“.

Gymnázia se sportovní přípravou jako veřejná služba pro žáky, rodiče, sportovní kluby a sportovní svazy přináší výrazná pozitiva a specifika: nabízí optimální organizaci týdenního tréninkového režimu v kombinaci s přípravou žáků k plnění studijních povinností, v řadě zařazených sportů dokáží vhodně spolupracovat se Sportovními centry mládeže a mají silnou podporu sportovních svazů zařazených sportů. Žáci tak mají předpoklady k pokračování ve sportovní činnosti na vysoké úrovni a zároveň k následnému studiu na vysokých školách.